

WESTERN

B. Slou

INDIJANAC S KOLTOM

BROJ 158 • 13.400 DINARA

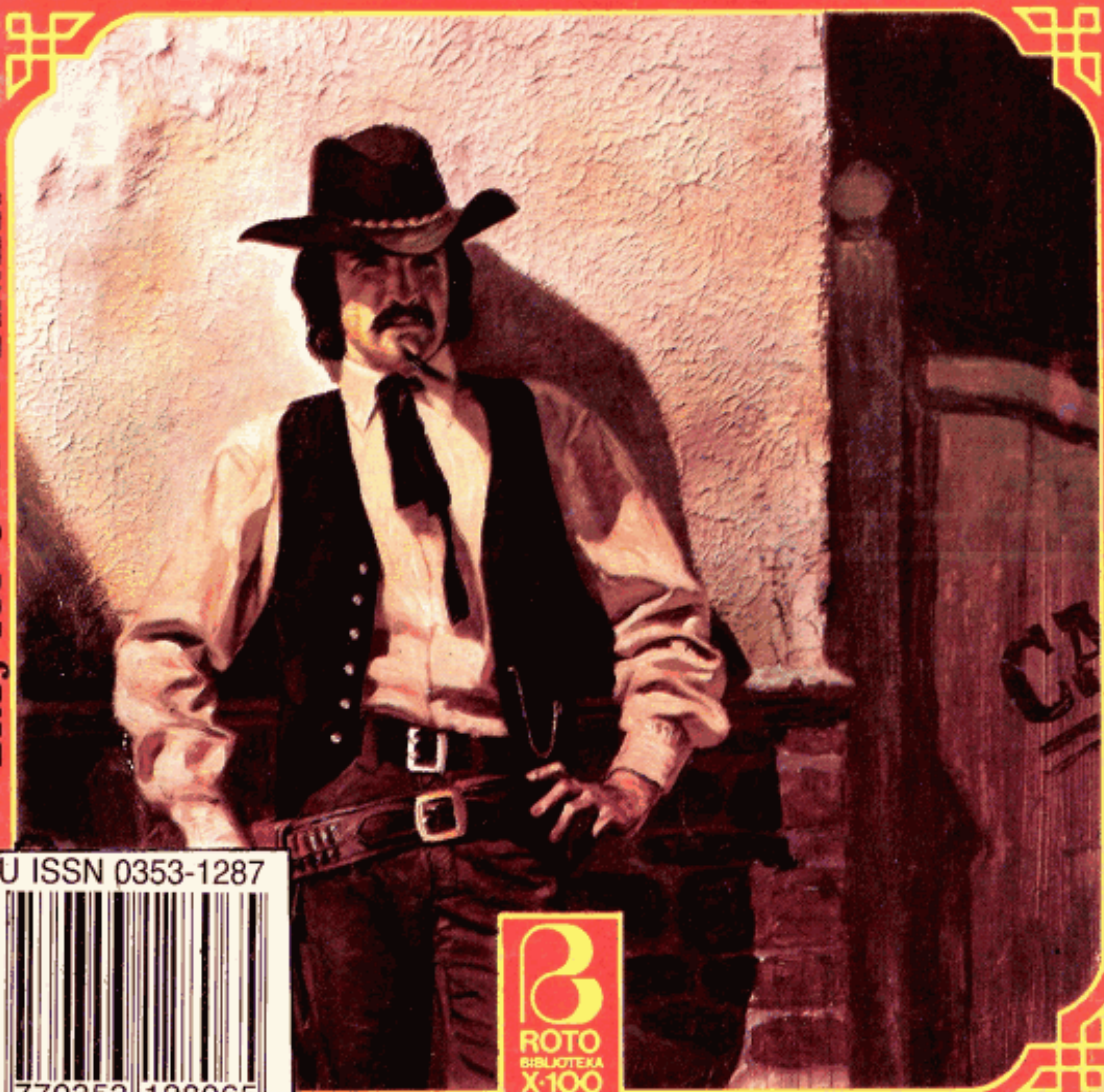
YU ISSN 0353-1287



9 770353 128065



ROTO
BIBLIOTEKA
X-100



WESTERN

158

1989

B. Slou

**INDIJANAC
S KOLTOM**



X-100



Odgovorni urednik
MIHORAD PREDOJEVIĆ

Urednici izdanja
PIROŠKA MATIĆ
JOVAN ČANADANOVIĆ

Recenzent
S. VUKAJLOVIĆ

Izdaje i štampa NIŠRO »DNEVNIK«, OOUR Izdavačka delatnost, Vojvodanski brigada 7. Novi Sad, telefon (021)621-555 ● Žiro-račun 65700-603-6350 ● Direktor NIŠRO »Dnevnik«: **Dušan Tomić** ● Rukovodilac OOUR Izdavačke delatnosti: **Ilija Vojnović** ● Glavni i odgovorni urednik: **Todor Đurić** ● Grafički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar Redakcije: **Zdenka Karabasil** ● Korektor: **Sava Malešević**

B. Slou

INDIJANAC S KOLTOM

Bilo je rano popodne, a sunce je pržilo svom snagom i obasjavalo kuće i žućkastu prašinu na ulici. Džoša Harold nije gonio svog vranca; naprotiv, pustio ga je da lagano hoda. Uprkos tome, preko crne konjske dlake slivale su se krupne graške znoja.

Pogled na grad delovao je pomalo sablasno; nikog nigde nije bilo, samo su golubovi, ukočeni kao da su od gipsa, stajali na starom zvoniku crkve građene u kolonijalnom stilu.

Harold je ponovo izvadio maramicu i obrisao znoj sa lica. Vrančeva kopita zarivala su se u prašinu, ali je on ipak ubrzao korak.

I konj, i Haroldova odeća i nekada plava vreća na kojoj je još bilo tragova natpisa POŠTA, bili su prekriveni slojem prašine.

U blizini crkve bila je poštanska zgrada takođe u španskom kolonijalnom stilu, a natpis je bio istaknut i na španskom i na engleskom jeziku.

Nekada je cela ta teritorija pripadala Meksikancima, i starosedeoci su govorili španski. Nova vremena i američka vlast doneli su i nove propise — službeni jezik ipak je bio engleski.

Pred zgradom je stajala ispregnuta kočija, a u njenoj senci nekoliko kokošaka potražilo je hlad.

Harold pogleda kroz jedan prozor; nije video nikog.

Zatim pokuša da otvori vrata, ali ona su bila zaključana. Cela zgrada delovala je kao napuštena.

Sa poštanskom vrećom prebačenom preko ramena, Džoša Harold stajao je jedno vreme pred zgradom, a onda spustio vreću na zemlju, skinuo umornom konju sedlo i okačio ga o kuku pored vrata.

Konj projuri pored kuće i ode pravo u štalu. Džoša pođe za njim. Kad je stigao, video je da vranac toli žeđ, a bilo je pripremljeno i svežeg sena.

Harold izađe iz štale, a vrata zalupinom.

Taj tresak kroz popodnevni mir odjeknu kao pucanj iz puške.

Deo zgrade od štale do dela gde su bile službene prostorije, bio je natkriljen, jer je s obe strane bilo klupa na kojim su ljudi obično ili našli zaklon od sunca ili čekali da prođe nevreme.

Tuda Džoša prođe, i dođe do dvorišnog ulaza u zgradu. On nije bio zaključan.

Iz velike prostorije, on uđe u kancelariju, ali tamo nikog nije našao.

Poštansku vreću spustio je na sto, a potom izvadi iz džepa kesu sa duvanom.

Postajao je sve nervozniji. Prevatio je dug put, bio prljav, umoran i gladan, a sada ovde nije bilo nikoga kome bi predao vreću sa poštom.

Ljutio se na Rolfa Polingera, poštanskog službenika koji je bio dužan da ga sačeka i preuzme poštu od njega. Polinger je morao znati da je Džoša došao s dugog puta, čak iz Gatrija, i da mu nije do čekanja.

Ali, ta lenčuga je sigurno negde u nekoj sobi i sada zadovoljno hrče.

Džoša Harold je proveo preko deset sati u sedlu i sada nije hteo više da čeka.

Upravo je hteo da napravi galamu, kako bi se Polinger probudio, kad je čuo neke šumove po kući, a ubrzo zatim se Rolf Polinger pojavio na vratima kancelarije.

Rolf Polinger je bio oniži debljuškasti čovek smeđe prosede kose, koji je u životu prošao sve i bio namazan svim mastima.

Voleo je da jede i pije, bez ikakve mere ili biranja. Sve mu je valjalo i sve je obilato trošio.

Čim je ušao u kancelariju, osetio se zadah viskija.

Kad je ugledao Harolda, kao da ga nije ni očekivao, uzviknuo je:

— O, Džoš, otkud ti? Već si stigao...

Bilo je očigledno da se upravo probudio i da mu nije pravo što mora da radi. Mrzovoljno je zgrabio vreću, otvorio plombu i pošiljke istresao na pult.

Među omotnicama mahom bele ili žućkaste boje isticao se jedan svetloplavi koverat. Polingerove oči zaiskriše; on uze taj koverat i pomiris ga.

— Hm... — nasmeja se, a onda pročitao adresu. Pođe prema prozoru, jer je tamo bilo svetlije, pa podiže omotnicu i tako pokuša da pročita šta piše na hartiji koja se nalazila u njoj.

— Pisala mu je, Džoš — reče on. — Vidiš ove poštanske marke? Strašno su vredne. Čak iz Evrope...

— Rolfe, ne tiče me se ko je kome pisao, niti išta drugo osim da ti predam poštu i da mi izdaš potvrdu, kako bih što pre otišao kući i odmorio se. Daj mi, molim te, priznanicu, pa da idem.

Rolf Polinger kao da nije čuo šta mu je Džoša Harold govorio.

— Ali, ona jedna ne zna da se on već odavno utešio — nastavio je da govori Polinger. — Mislila je, ludača, da će je on čekati godinu dana. Jeste, nema druga posla. Žene su

stvarno uobražene i imaju visoko mišljenje o sebi. Siguran sam da je on sa njom već raskrstio, samo što joj još nije saopštio...

Džoša ga prekide:

— Hoćeš li mi već jednom dati priznanicu, čoveče, pa da idem?!

Polinger je mirisao pismo.

— Glupača! Sigurno uobražava da on pati bez nje i da samo sedi i razmišlja o njoj... Jeste glupača, ali moram priznati da je lepa...

Džoši se učinilo da čuje neke korake.

On se okrenu prema vratima.

Nije se prevario. Uskoro se u kancelariji pojavio jedan čovek, visok, lepo građen, izrazito privlačnog muževnog lica. Bio je lepo obučen i videlo se po njegovom izgledu i držanju da je bogati rančer.

A bio je to najbogatiji rančer u tom kraju Hemfri Dalton. Na njegovom lepom licu oči su naprosto plamtele od gneva.

Džoša je znao ko je to; lepog i bogatog Daltona nikada nije naročito cenio, niti mu je bio simpatičan, uprkos tome što su žene i devojke toga kraja naprosto ludovale za njim. Po Džošinom mišljenju, u tom čoveku bilo je nečeg što je odbijalo, mada nije mogao da objasni šta bi to moglo da bude.

Harold se opet obratio službeniku:

— Daj mi, molim te, priznanicu, ne mogu da izdržim više. Jahao sam petnaest sati i moram najzad da se odmorim. A i zaslužio sam platu za tu turu, koju mi inače isplaćujete.

Govorio je mirno mada je bio veoma nervozan.

Primetio je da se zadovoljni izraz na Polingerovom licu naglo promenio kad se na vratima pojavio Hemfri Dalton. Čak se u očima poštanskog službenika pojavi i izraz straha.

Tek tada je Džoša Harold shvatio razlog tog promeni: Polinger je sve vreme govorio upravo o Dalto-

nu i njegovoj verenici Elejn, koja je sada boravila u Engleskoj.

Sasvim tiho, ali pretećim glasom, Dalton reče Rolfu Polingeru:

— Ućutkaću te, nitkove! Držiš u ruci moje pismo i o meni govoriš! Zar se ne sećaš da sam te nedavno opomenuo i rekao ti šta ću uraditi ako još jednom pokušaš da pročitaš pismo upućeno meni?! A sada još i drugima pričaš o tome! Pričaš ovom govedaru, ovde! — pokaza on na Džošu. — E, s tim je gotovo, i to za sva vremena!

Džoša je razmišljao o tome da li da pređe preko uvrede koju je na njegov račun izgovorio bogati rančer, ali pre nego što je išta odlučio, ugledao je revolver u ruci Hemfrija Daltona.

Sevajući očima, rekao je Polingeru:

— Ovo si uradio poslednji put u životu, Rolfe! Moći ćemo i bez tebe. Dovešćemo novog službenika.

Sve to govorio je sasvim pribrano, kao da se na to pripremao.

Džoša nije mogao mirno da gleda kako nekog ubijaju u njegovom prisustvu, tako reći bez razloga.

Brzo se mašio revolvera, ali Hemfri Dalton kao da je računao na to; napravio je strelovit pokret levom rukom i nešto bacio Džoši u lice.

Džoša je prekasno zabacio glavu i nije na vreme zatvorio oči. Sada su one bile pune mlevenog bibera.

Uto je odjeknuo i pucanj. Džoša nije video ništa, jer su ga oči pekle i suzile mu.

Čuo je Daltonov glas:

— Ti, prljavi govedaru! I ti si uvek za petama mojoj sestri Pamelii! Nisi ti prilika za nju. I tebe moram eliminisati, jer i ti znaš da si morao da se povučeš na vreme! Nećeš više imati prilike da dosađuješ mojoj sestri!

Džoša se instinktivno bacio u stranu.

Još nije ništa mogao da vidi, i on nalete na pult. Onda je osetio snažan udarac u stomak.

Kad je malo protrljao oči i najzad uspeo da vidi, iako kao kroz maglu, primetio je da u poštanskoj kancelariji osim njega nema više nikog.

Dalton je bio izašao.

Čuo je njegov glas sa ulice:

— Ljudi, upomoć! Napadnuta je pošta!

Ljudi su počeli da stižu u kancelariju. Na pultu, još su bila pisma i novčane pošiljke koje je Džoša doneo u poštanskoj vreći, a koju je otplombirao Polinger.

Stigao je i šerif Kedlon.

Odmah se ustremio na Džošu:

— Džoš, nesrećniče, šta si to uradio?!

Džoša je maramicom brisao oči. Odmah je odgovorio:

— Šta ti je, Kedlone, ovo nisam ja uradio. Ja sam samo čekao priznaticu i platu, a sve ostalo uradio je niko drugi nego Hemfri Dalton.

Džoša je znao da Polinger sada mrtav leži na patosu.

— Kažeš, Dalton?! Jesi li ti normalan, čoveče? Šta to trabunjaš! Pa Dalton nas je pozvao... Slušaj, daj taj revolver ovamo, pre nego što ubiješ još nekog!

Džoša podiže sa patosa revolver i dade ga šerifu; u istom trenu postade svestan činjenice da on revolver nije ni imao kod sebe, i da je to što je dao šerifu sigurno Daltonov revolver.

Šerif pomirisa cev, okrenu burenice i uzviknu ljutitim glasom:

— A šta je ovo?! Cev se još oseća na svež barut! I ti još hoćeš da nas ubediš da...

Šerif prestade da govori. Na vratima se pojavio bogati rančer.

— Ah, tu si, Hemfri — obrati mu se šerif. — Dođi da čuješ što je ovaj tip bezobrazan. Zamisli, ima hrabrosti da tvrdi da si ti ubio Polingera!

Dalton se probi kroz masu.

Uspravan, moćan i samouveren, on stade pred Džošu. Pogledao ga je u oči, koje su još bile crvene od bibera. Zatim je spustio pogled na mrtvog Polingera.

— Ne znam, šerife, šta da vam kažem — počeo je — znam samo da sam ga ovde, malopre, video sa revolverom u ruci. Onda sam izjurio na ulicu, i nisam video ništa više.

Ljudi su mrko gledali u Džošu, došaptavali se i postajali sve gnevni.

Gledali su Džošu kao ubicu i smatrali ga zločincem.

S druge strane, Hemfri Dalton je bio ugledan, svi su ga poštovali, važio je za poštenog čoveka i nikome od tih ljudi ne bi palo na pamet da bi taj i takav čovek imao razloga da ubije jednog običnog poštanskog službenika, niti da bi spao na to da pljačka poštu.

Nije im bilo ni nakraj pameti da bi Hemfri Dalton mogao da laže.

Šerif se obrati Džoši Haroldu:

— Slušaj, Džo, mi znamo podosta o tebi. Znamo da si se uvek prepirao i svađao sa Polingerom, uvek si nešto bio ljut na njega...

Javi se jedan čovek:

— Tačno je, ja sam pre desetak minuta čuo kad je Džo Polingera nazvao nitkovom i tražio priznanicu i novac! Tačno je, prepirali su se!

Šerif prebroja pisma koja su bila izvađena iz vreće, pregleda manju, lanenu vreću sa novcem, a onda proveri spisak otpravljenih pošiljki.

Svega toga nije bilo mnogo i zato je šerif brzo obavio taj posao.

Najzad je uzviknuo:

— Nedostaje jedno pismo!

Džoša rukom pokaza na Daltona.

— Kod njega je. Sigurno je to ono pismo u svetloplavom kovertu, koje je bilo adresirano na njega.

Zgodni rančer stisnu vilicu, pa procedi:

— Slušaj, sad već gubim strpljenje! Kako možeš... Kako te nije sramota?!

Šerif se obrati čoveku koji je malopre rekao da su se Džoša i Polinger prepirali.

— Da li si video nekoga u kance-

lariji kada je Džoša zahtevao priznanicu?

— Nisam, jer sam bio napolju, a zid baca veliku senku, pa se ništa nije videlo s tog mesta. Čuo sam samo još to da Polinger govori o nekoj glupači koja se zavarava da je neko čeka i sanjari o njoj...

Dalton je pocrveneo od gneva. Savladivao se koliko je mogao, a onda je rekao:

— Kakve gluposti...

Šerif nije znao šta da preduzme i kako da postupi u takvoj situaciji.

Uradio je ono što je mislio da bi bilo najpravednije u tom trenutku.

— Džo, idi ispred mene. I, podigni ruke!

Džoša pokuša da se spase.

— Šerife, zaboga, razmisli i sam, zašto bih ubio Polingera? Zar ne vidiš da neko hoće da me strpa iza rešetaka, da pravi ubica hoće da se izvuče tako što će ubistvo prikačiti nekom drugom. Šerife, kažem ti da je to uradio Dalton.

— A zašto bih ja to uradio?! — uzviknuo je Dalton nervoznim glasom.

Džoša se okrenu prema njemu:

— Zato što ti je Polinger uzeo pismo... — Džoša se okrenu prema šerifu: — Izgleda da je Rolf Polinger imao običaj da čita tuđa pisma, a ovom gospodinu se to nije sviđalo. Pismo je bilo od njegove verenice Elejn. To je ono pismo što nedostaje po spisku, šerife. Pretraži Daltona, pismo je sigurno kod njega, naći ćeš ga!

Razjaren, bogataš se ustremi na Džošu, ispruživši ruke kao da hoće da ga ščepa za vrat.

— Ućutaćeš ti, bestraga kad te ja... — počeo je, ali se šerif brzo umešao i stao između njih.

— Dalton, smirite se. Rešiću ja to, to je moj posao. Dakle, da li je rečeno pismo kod vas?

— Kakvo pismo?! — iznenađeno upita Dalton. — Nije valjda da verujete ovom govedaru?!

— Idemo u moju kancelariju — reče šerif i zamoli masu da napravi mesta, kako bi izašao iz poštanske kancelarije.

Građani koji su se bili iskupili, gnevno su posmatrali Džošu Harolda. Ovaj je shvatio da nema svrhe da se brani, a još manje da govori protiv uglednog Daltona, jer ljudi ionako neće poverovati da bi jedan čovek Daltonovog ranga napao na poštu i ubio čoveka.

Sada je Džoša razmišljao o tom ubistvu.

Zašto je bogataš odlučio da ubije Polingera? Ono sa pismima bio je samo izgovor, jer zbog toga se ne ubija. To nije razlog.

Mora da postoji nešto drugo, mnogo ozbiljnije, pomislio je Džoša.

I, zašto je taj rančer po svaku cenu sumnju hteo da svali upravo na njega, Džošu Harolda?

Bilo je očigledno da je sve bilo unapred isplanirano i da je ubica samo čekao povoljan trenutak.

I, zašto je pominjao svoju sestru Pamelu i govorio da je Džoša stalno za njenim petama? Sve što je Džoša imao sa njom bio je jedan ples na nekoj zabavi, ali se otada nisu ni videli, niti je bilo nekih simpatija između njih. To je Dalton morao znati.

Ali, morao je i naći razloga da optuži Harolda.

Šta li se krije iza svega toga?

Džoša se nije bunio, pustio je da ga odvedu u zatvor. Drugog izbora ionako nije imao.

Najpre je šerif Džošu odveo u svoju kancelariju.

Tamo su se pojavila braća Huks, Oskar i Karli. Obojica su bili poznati po tome što su bili nemilosrdni prema zatvorenicima, koje su obrađivali na svoj način. U tome su bili pravi specijalisti.

Otkako je šerif počeo da poboljšava, sve više svojih poslova prepustao je njima dvojici, koji su odnedavno bili njegovi pomoćnici.

Ipak, ubistvo u zgradi poštanske kompanije spadalo je u šerifov delokrug rada. To je, čini se, veoma razalostilo braću Huks, tim pre što šerif nije dozvoljavao da se zatvorenici na bilo koji način zlostavljaju.

Pogledavši značajno u brata, Karli Huks je rekao šerifu:

— Trebalo bi malo da ga prepustiš nama, mi bismo ga već urazumili.

Šerif sede za pisaću stolicu, na kom su bila razna dokumenta, među njima i anonimna pisma.

— Zasad momak neka ne ide u ćeliju, a vi ga čuvajte ovde — rekao je. — Sve ostalo prepustite meni i sudiji. Da li je Hanter obavešten?

— Ceo grad zna za ubistvo, pa i on.

— Onda možemo da napravimo zapisnik. Džoša Harolde, razmisli o tome ne bi li bilo bolje da odmah kažeš istinu, umesto da oklevaš. . .

Ipak, kada je kasnije napravljen zapisnik, Džoša Harold je bio prebačen u ćeliju.

Bila je hladna.

Šerif je naredio da zatvoreniku donesu dovoljno hrane i vode.

Harold je bio veoma gladan, pa je brzo pojeo sve što su mu doneli, i napio se vode.

Umoran od svega, a najviše od dugog jahanja i nervoze oko ubistva, brzo je zaspao. Iako su mu živci bili napeti, spavao je nekoliko sati.

*

Osećao je kako ga neko drma.

Protrljao je oči, koje su ga još uvek pomalo peckale, a onda, u polumračnoj ćeliji, prepoznao sudiju Hantera.

Stari zastupnik zakona mu je rekao ljubazno:

— Momče, osvesti se... probudi se.

Potom je Džoša čuo glas Karlija Huksa, koji je stajao iza sudije:

— Vaša visosti, smem li da prime-

tim da ste suviše nežni prema tom ubici?

Njegov brat dodade:

— Da, da, on je surovi ubica, i sa njim bi trebalo drugačije!

Džoši se te reči braće Huks učiniše kao smrtna presuda.

Sudija sede na Džošin ležaj.

— Odlazite, vas dvojica!

Huksovi su nešto gundali, ali su ipak poslušali sudiju Hantera, koji je za njih bio veliki autoritet, kao uostalom i za sve ostale građane Dortena.

Džoša Harlod se seti svega što je prethodilo njegovom boravku u ćeliji; pred očima mu se pojavila slika događaja od pre nekoliko časova, tamo, u kancelariji poštanske kompanije.

Učinilo mu se kao da je sve to sa-
njao.

Ipak, prisustvo sudije Hantera i činjenica da su se obojica nalazili u zatvorskoj ćeliji dokazivali su mu da je sve to ipak stvarnost.

Onda sudija poče:

— Džoša Harolde, ja vas poznajem već nekoliko godina — glas mu je i dalje bio ljubazan. — Da budem iskren, potreslo me je ono što se danas dogodilo u kancelariji pošte. Zapisnik sa vašom izjavom ne zvuči mi verodostojno, tim pre što Dalton ima alibi za vreme u koje se ubistvo dogodilo. Na ulicu je izašao tek pošto je pucanj u kancelariji odjeknuo. . .

— Ko to kaže?!

— On, ali i ostali, na primer i Doroti Dekster, a, kao što znate, ona i njena porodica u ovom kraju uživaju veliki ugled i poverenje. Njen otac je osnovao grad, unapredio ceo ovaj kraj, a ona je svojevremeno imala i neke poslovne veze sa Daltonom. Zapravo, prodala mu je svoj ranč. I, zašto bi joj neko osporio ono što je izjavila pod zakletvom?

— Ko je još posvedočio da je bilo tako? — interesovalo je Džošu.

— I doktor Vuds. On je, naime, potvrdio da su Dorotine reči istinite.

Džoša zakoluta očima.

— Pa to je laž!

Ali, sudija, kao da nije čuo njegove reči, nastavi da priča:

— Doroti i Hemfri Dalton zajedno su igrali karte kad je odjeknuo pucanj. Tada je Dalton istrčao na ulicu i uleteo u poštansku kancelariju, odakle se pucanj čuo.

Džoša skoči.

— Ništa od svega što ste rekli nije tačno, sudijo! — uzviknuo je uzbuđenim glasom.

Sudija raširi ruke, kao da je tim gestom hteo da kaže da on ništa ne može protiv činjenica.

Zatim reče:

— Ali, Harolde, razmislite malo. Zašto bi oni lagali? I, zašto bi, uopšte, taj mladić izvršio ubistvo? To bi bilo besmisleno, kada se imaju u vidu sve činjenice vezane za tog uglednog građanina. Zbog jedne primedbe, ili pisma, čovek kakav je Dalton nikada ne bi podigao ruku na čoveka, a kamoli ga ubio. Mladiću, ne вреди vam da išta krijete i da se izvlačite. Bolje odmah recite istinu.

Džoša je ćutao.

Sve više je shvatao da stvar postaje veoma opasna za njega, da će se teško izvući iz situacije u koju je tako nenadano upao.

On je znao da je nevin.

To isto znao je još samo Hemfri Dalton.

Kako da dokaže svoju nevinost?

Kako, kad protiv sebe ima svedoke kakvi su Doroti Dekster i doktor Vuds?

Oni su pod zakletvom dali izjavu, i to lažnu. Znači, i oni su mogli znati da je on nevin.

Ko će njemu verovati ako sve to što sada misli bude tvrdio i na sudu?

Sudija je nastavio:

— Nasuprot Daltonu, vi, Harolde, imate motiv. Mnogi u gradu znaju da je često dolazilo do nesuglasica između vas i Polingera.

— Ali, gospodine. . .

Sudija odmahnu rukom.

— Možda ste se posvađali oko pisma koje je nedostajalo, a za koje vi tvrdite da je bilo adresirano na Daltona. Umorni i nervozni, izgubili ste kontrolu nad sobom i pucali.

Džoša viknu:

— Nisam! Po sto puta nisam!

Ispred ćelije stajao je Oskar Huks. Nije mogao da ne komentariše.

Zatim je upitao sudiju:

— Treba li malo da ga urazumimo, vaša visosti?

Hanter nije obraćao pažnju na Oskara Huksa niti je odgovorio na njegovo pitanje.

I dalje je govorio Džoši.

— Bilo bi bolje za vas da shvatite delikatnu situaciju u kojoj ste se našli zahvaljujući onome što ste uradili, Harolde. Razmislite malo o tome.

On ustade.

Oskar Huks otvori vrata ćelije, i sudija izađe. Vrata se zalupiše i ključ se, sa spoljne strane, okrenu u bravi.

Džoši nije preostalo ništa drugo nego da i dalje razmišlja o glupoj situaciji u kojoj se našao zbog ubistva koje nije počinio.

Ležao je i zurio u tavanicu sve dok se nije spustila noć.

A onda se neko pojavio ispred ćelije.

On se uspravi.

Nije video ništa, čuo je samo šum koji je odavao nečije prisustvo.

Ubrzo je shvatio ko je to mogao biti.

Braća Huks!

Karli je ubrzo potom upalio fitilj petrolejke. Džoša vide da obojica imaju batine u rukama.

Znao je da su došli da ga tuku. To je bio njihov metod postupanja prema zatvorenicima.

Oskar Huks se nasmejao glasno.

— Naš si, momak — rekao je pri tom.

Drugi Huks je dodao:

— Dragi dobri šerif je odjahao nekud i sada nas ne može sprečiti da te malo propustimo kroz šake. Malo

ćemo te samo urazumiti. Neće ti škoditi.

Džoša ništa nije rekao.

Pitao se samo zašto su ta dva zla momka bila izabrana za šerifove pomoćnike, kad je cela okolina znala kakvi su. A možda i nisu znali kad su ih birali?

A da li je sudija znao da su oni, kao njegovi saradnici, tako surovi? Čovek koji drži do sebe, a Hanter je sigurno spadao među takve, sigurno ne bi dozvolio da se među ljudima koji zastupaju zakon nađu takvi tipovi.

A možda su pravo lice braće Huks videli samo zatvorenici, njihove žrtve, nad kojima su se izživljavali primenjujući svoje surove metode »urazumljivanja«.

Džoša nije mogao znati da je sudija Hanter u više navrata od zatvorenika čuo da ih Huksovi zlostavljaju, ali da u to nikada nije poverovao.

Džoša se setio da se o tome pričalo, ali on nikada nije obraćao pažnju na glasine, niti je učestvovao u razgovorima na te teme.

Tako nešto ga se nikada nije ticalo, zato što je uvek gledao svoja posla.

Shvatio je da u kraju u kakvom on živi sve svakoga mora da se tiče, jer nikad se ne zna šta se može dogoditi i ko će koga optužiti za neučinjeno zlo delo.

Sada je bilo kasno da se kaje što se ranije nije interesovao za sve to.

Ali, otkud je mogao znati?

Živeo je što je poštenije mogao, radio i nije se mešao ni u čija posla.

*

Oskar i Karli Huks su se zloslutno cerekali.

Džoši je bilo jasno da njih dvojica ni od čega neće prezati, samo da od njega iznude priznanje.

A da li su oni verovali u njegovu krivicu, ili su, kao i neki drugi, znali

da on nije ubio Polingera, to Džoša nije mogao znati.

Kada se šerif bude vratio, njih dvojica će mu pokazati novi zapisnik i zakleti mu se da je Džoša dobrovoljno promenio iskaz.

Možda će to i odgovarati šerifu Kedlonu, jer će imati manje posla i potajno će odavati priznanje svojim pomoćnicima, ukoliko ne bude saznao da je potpis na zapisniku usledio posle njihovih specijalnih metoda iznudiavanja.

I, Džoša je bio u pravu sa svojim crnim slutnjama. Jer, Oskar Huks ga je odjednom upitao:

— Hoćeš li najzad reći da si ti bio onaj što je ubio poštara, nitkove?!

Vrata ćelije su se otvorila.

Džoša je znao da je jak, a sada se malo i oporavio od napornog puta, ali ipak je bio svestan činjenica da je on sam protiv dvojice.

Pitao se da li da čeka da oni napadnu njega ili da on preduzme nešto, uprkos tome što su oni bili u prednosti.

Ne, biće bolje da ništa ne preduzima, govorio je samome sebi. Bar ne prvi.

Video je svoju šansu u otvorenim vratima. Napregao je mišiće i motrio na svaki pokret zle braće.

Nije dugo čekao.

Oskar je napravio korak prema njemu, istovremeno podižući ruku u kojoj je držao batinu.

U tom trenutku, Džoša se baci na pod, a Oskarova batina tupo udari o zid, umesto u zatvorenika.

Potom Džoša skoči i izmače se, i tako izbeže i drugi udarac batinom.

Uto se Oskar ipak nađe pored njega, a Džoš ga udari pesnicom, istovremeno vešto izbegnuvši Karlijev udarac.

Braća Huks se nisu nadala takvom otporu Džoše Harolda. Zato je Karli, gnevan, bacio batinu i izvadio revolver.

Pre nego što je uspeo da ispali metak, Oskar mu zadrža ruku, jer je, zajedno sa Džošom, i on bio na nišanu Karlijevog revolvera.

U međuvremenu, Džoša se munjevitom brzinom našao iza Oskara, lupio ga i oborio.

Karli još nije smeo da puca, jer se plašio da će pogoditi brata. Tražio je pogodan položaj iz kog bi samo Džošu uzeo na nišan.

Onda Džoša svom snagom gurnu Oskara prema vratima, ali i prema Karliju. Ovaj je hteo da se skloni, ali mu to nije uspelo.

Nakon kratkog vremena, nijedan od braće Huks nije bio sposoban da nastavi započetu akciju.

Džoša je iskoristio priliku, zaleteo se i žestoko krenuo na njih dvojicu.

Ovoga puta Karli je bio brži. Dok je njegov brat još bio na podu, Karli se uspravio, držeći revolver u ruci. Sada nije morao da se plaši da će pogoditi brata.

Ispalio je hitac prema Džoši.

Iako je ovaj pokušao da se izmakne, bio je pogođen u rame. Manevrisanje je bilo korisno utoliko što nije bio pogođen u srce, ili u grudi.

Od bola, Džoša se sruši i ostade sklupčan na podu zatvorske ćelije.

Ipak, kad je Karli i po drugi put hteo da puca u njega, Džoš se nekako podiže i uspe da zgrabi Karlijev revolver, uhvativši ga s obe ruke. Istovremeno je nogom napravio slobodan prostor između sebe i Karlija.

Sada je on bio gospodar situacije. U toj borbi za život, zaboravio je da je ranjen.

— Podignute ruke, bitange! Hajde, Oskare, ustaj! Obojica u ćeliju!

Huksovi su ga gledali zakrvavljenim očima, s neverovatnom mržnjom.

— Sta je? Pokvario sam vam zabavu?! — grubim glasom ih je upitao Džoš.

Obojica su počeli da psuju.

Onda je Oskar dodao:

— Za ovo ćeš platiti! Ako sada uspeš da umakneš, platićeš kasnije! Sutra, sledeće sedmice, ili sledeće

godine! Ali, platićeš životom, to ti ja garantujem!

Oskar pogleda u revolver, koji je još bio na podu. Džošu to nije promaklo. Ipak, nije se usuđivao da ga dotakne.

— Pomozi bratu da se smesti u ćeliju — rekao je.

Iz Oskarovog ređenika, iz futrole, Džoša izvadi revolver; sada su obojica bili nenaoružani.

Do malopre spremni na sve, sada su braća Huks, bez oružja, bili obični slabići. Nisu se usuđivali da išta preduzmu protiv Džoše Harolda.

Kada su se obojica našli u ćeliji, Džoš zaključa vrata, a ključ baci niz stepenice koje su vodile u mračni podrum sa opremom za zatvor, u koji se ulazilo samo jednom ili dva puta tokom godine.

Zatim ode u dvorište zatvora u kome je on, očigledno, bio jedini zatvorenik. Na svetlosti mesečine ugledao je vrata još pet ćelija.

Bilo mu je smešno što upravo u tom trenutku mora da misli na to kako su Meksikanci ovaj zatvor izgradili još pre sto godina, a on ga je upoznao tek prethodnog dana.

Prednja rešetkasta vrata nisu bila zaključana.

Odatle je vodio hodnik prema šerifovoj kancelariji.

Džoš uđe u nju.

Tamo je gorela petrolejka, iako nije bilo nikog. Na polici je ugledao oružje.

On uze jednu vinčesterku, zatim i provijant iz ormara, te napuni džepove municijom.

*

Uskoro je bio napolju.

Osedlao je Oskarovog konja, kom se njegov vlasnik toliko divio. Samo koji minut kasnije, Džoša je jahao kroz mračne ulice Dortena.

Pred salunom je bilo privezano nekoliko konja.

Jedan pripiti kauboj stajao je na-

slonjen na ogradu i pevao pesmu o lepoj devojci.

Malo dalje, na trgu, stajale su grupe Meksikanaca, koji su razgovarali među sobom.

U tom gradu oni su vodili poseban život. Njihovo interesovanje za život ostalih žitelja Dortena nije bilo izraženo. Brinuli su se samo o sebi.

Iako su dve ulične svetiljke dovoljno osvetljavale Džoša, oni se nisu zainteresovali da saznaju ko je taj jahač, koji se uputio prema priji.

Džoša je napravio luk oko grada, prešao gotovo isušenu reku, sjahao i privezao konja za jedno drvo, a onda, s druge strane pešice prišao gradu.

Nekoliko minuta kasnije, stigao je do gradske kuće Hemfrija Daltona.

Bila je to velika, lepa zgrada okrećena u belo, sa lukovima iznad vrata i prozora, sa kapijom od kovanog gvožđa, ravnim krovom i bezbroj balkona i terasa.

Nekada je u toj kući živio Hemfrijev otac, osnivač grada, a sada je odatle Hemfri Dalton upravljao gradom.

Džoša se šunjaao oko zgrade.

Sve je bilo tiho, ništa se nije pokretalo.

Salun, pred kojim su bili konji, i gde je pevao onaj pripiti kauboj, bila je dosta udaljena odatle, a zatvor je bio još dalje.

Džoša je često, kada je morao da čeka u poštanskoj kompaniji, gledao u tu zgradu i divio se njenoj lepoti.

Zato je znao mnoge pojedinosti o njoj, i to mu je sada dobro došlo.

Znao je, između ostalog, i to da je jedan od Hemfrijevih kaubojja održava ljubavnu vezu sa kuvaricom i da je često tajno posećuje.

Zato je odlučio da u kuću dopre na isti način kao i kauboj-ljubavnik.

Nije mu predstavljalo nikakvu teškoću da preskoči niski zid koji je kuću delio od štale. Osećao je bol u ranjenom ramenu, ali sada nije

imao vremena da na to obraća pažnju, niti da misli na to.

Dospeo je do zida kuće.

Odatle je stigao do drugog, rešetkastog prozora. Znao je da prozor nije dobro zatvoren i da kroz njega lako može da uđe u kuću.

Ubrzo se našao u unutrašnjosti kuće.

Stao je i oslušnuo. Malo je čekao, da mu se oči priviknu na mrak. Pre nego što je ugledao devojkę, čuo je njen tihi glas:

— Eliote...

Izgovorila je to nežno, misleći da je to njen momak. Onda je dodala:

— Dođi da te zagrlim... Zaželela sam te se...

Džoša je dovoljno razumeo španski i shvatio je koliko željno ta devojkę očekuje svog dragog.

Razmišljao je o tome šta da joj kaže, ali se i pitao da li će ga ona razumeti ako bude govorio engleski. A španski, opet, nije znao toliko dobro da bi mogao zavarati devojkę.

— Eliote... šta je?... — izgovorila je u nedoumici, ne shvatajući zašto je momak već nije zagrlio.

Džoš pođe prema krevetu, gde je stajala devojkę.

Ona ispruži ruke prema njemu, ali ne stiže da ga zagrli, jer je Džoš progovorio:

— Ja nisam Eliot...

— Ah... — uspaničeno će devojkę, ali Džoša brzo nastavi:

— Ne boj se, ja ti neću učiniti ništa našao. Nisam ni lopov, ni razbojnik. Budi mirna i nemoj vikati, ništa ti se neće desiti.

Devojkę počę da ga moli:

— Nemoj me, molim te, ubiti... nemoj...

— Rekao sam ti da se ne plašiš — ponovio je Džoš blagim glasom. — Da li ti je gazda kod kuće?

— Da, da. U kući je — brzo odgovori devojkę. — Otkako je senjorita otišla od kuće, on stalno ovde... zadržava se sa drugim ženama...

Džošu sinu ideja.

Reče:

— On je uvredio moju devojkę i zbog toga hoću da mu se osvetim...

— A ko je tvoja devojkę?

Džoša je znao da u Daltonovoj kući radi jedna Meksikanka po imenu Esperansa.

Sada ga je devojkę prepoznala.

— Ti si Džoša, sa pošte, a ubio si Polingera... — rekla je uplašeno.

— Nisam ga ja ubio nego tvoj gazda Hemfri Dalton — brzo je rekao Džoša.

Devojkę je čutala izvesno vreme, a onda reče:

— Dalton ga je ubio? On je zao, tako nešto je sigurno sposoban da uradi. Da, zao je. Jedva sam mu umakla i zaključala se u svojoj sobi... Upali lampu, Džoša, pokazaću ti gde je njegova soba. Dole je...

Džoša se iznenadio što ga je devojkę prihvatila s takvim poverenjem. Ubrzo je i shvatio razlog, jer ga je ona molećivim glasom upitala:

— Hoćeš li me odvesti odavde?

— Kuda? Kod Eliota?

— Eliot je na gazdinoj farmi, tamo nije sigurno, jer ima gazdinih ljudi. Hoću da me odvedeš u Amarijo. Tamo živi moj otac, radi kao trgovac stokom. On može da mi pomogne. Ima mnogo prijatelja. Hoćeš li me odvesti u Amarijo?

— Hoću. Pokaži mi sada Daltonovu sobu.

Sačekao je da se devojkę obuče, a onda je upalio petrolejku.

Izašli su iz sobe. Devojkę je boso-noga tapkala ispred njega, a on ju je sledio.

Kad su stigli do širokih stepenica koje su vodile u prizemlje, iz dvorišta se začu lavež psa.

Džoša zastade i oslušnu. Osećala se neka napetost. Uskoro je čuo glas:

— Lud si, Džoša, video sam te kada si ušao. Budi miran i ne pokušavaj da učiniš nešto protiv mene!

Devojkę vrisnu.

Džoša je stajao kao skamenjen. Najmanje je očekivao da će u ovoj kući sresti šerifa Kedlona.

— Od njega si hteo da izvučeš istinu? — upitao je. — Zakasnio si. On je još pre dva sata izašao odavde. A sada, podigni ruke!

Devojka ispusti lampu i opet zavlada mrak.

Džoša skoči i gurnu šerifa u stranu.

Odjeknu pucanj. Džoša se baci na pod i otkotrlja se niz stepenice, a čim se našao dole, stao je na noge.

Šerifov revolver opali još jednom.

Metak se zari u zid, tik pored Džoše. Sa sprata, čuo se muški glas:

— Šta je to? Šta se događa?!

U međuvremenu, Džoša je napipao kapiju.

Šerif opet opali u njegovom pravcu, ali hitac ponovo promaši cilj.

— Stoj, Džoša Harolde! Time samo pogoršavaš svoju situaciju, kako ti to nije jasno? — vikao je šerif.

Džoš se pitao šta tu može da bude još gore za njega. Znao je da mu se loše piše iako je nevin i da protiv moćnog Daltona i njegovih lažnih svedoka ništa ne može.

Zato je mogao pokušati bar da pobegne, ili, ako ništa drugo, da se odbrani od šerifovih metaka.

Najzad je napipao kvaku.

Otvorio je kapiju i izjurio na ulicu, ali tu odmah nalete na nekog. Čuo je gundanje, ali je trčao dalje.

Iz kuće je šerif viknuo:

— Pite, za ime sveta, zaustavi ga!

Pit je bio šerifov zamenik, stariji i bolešljiv čovek. On nije imao snage da ista učini da bi zaustavio Džošu, ili ga sprečio da pobegne.

Džoš pretrča ulicu, projuri između kuća i otrča prema reci.

Iza sebe je čuo glasove. Svetla u kući su se upalila.

Kad je stigao do reke, prešao ju je i potrčao prema mestu na kom je ostavio konja.

Pre nego što ga je ugledao, mučila ga je pomisao da životinja više nije tamo gde ju je bio ostavio.

Ali, Oskarov konj je stajao tamo, privezan za drvo. Džoš ga je pojahao i poterao ga.

Čuo je kako se ljudi u daljini komešaju. Mogao je da razazna i glas šerifa Kedlona:

— Prema reci, ljudi! Tamo je!

Konj kog je Džoš jahao odjednom je zastao pred rekom, kao da se plaši vode.

To uplaši Džošu.

— Hajde, konjiću... — podsticao ga je molećivim glasom. Konj je još malo oklevao, a onda je ipak zakoračio u vodu, i uskoro je Džoša bio u slobodnoj, prostranoj preriji.

Mesec je zašao iza oblaka.

Zapara je najavljujivala nevreme. Džoša nikada u životu nije voleo nevreme i oluju, ali sada je to priželjkivao, jer bi mu moglo spasti život.

Njegovi progonitelji nisu bili daleko.

Čuo je glasove razgnevljenih ljudi. Na dva mesta je bila planula vatra pa je tako mogao da vidi i gde su. Pošto su mnogi prozori bili osvetljeni, a kroz mnoga otvorena vrata dopirala svetlost na ulicu, on je video i kretanje tih ljudi, po njihovim senkama.

Nije se usuđivao da zastane, jer bi mu to smanjilo ionako beznačajnu prednost.

Sve njegove nade slile su se u žbunjeviti predeo prema zapadu, tamo gde je upravo u tom trenutku sevnula munja i obasjala taj kraj.

Konj kog je jahao počeo je da pokazuje znake umora. Od zapare i toplote, jedva je mogao da diše, a tome je verovatno doprinosilo i uzbuđenje koje je osećao zbog bekstva i zbog toga što ga je šerif otkrio.

Ipak, tešila ga je pomisao da ni konji njegovih gonilaca neće moći da izdrže dugo po ovakvom vremenu.

Još više se ohrabrio kad je shvatio da konj Oskara Huksa grabi prema napred, tako da se odstojanje između njega i gonilaca ipak postepeno povećavalo.

Svakog trenutka je pretilo da će

nevreme izbiti svom svojom žestinom.

Time su se povećavale i Džošine nade. Koliko god je on želeo da dođe do oluje, toliko se Oskarov konj plašio osetivši da ono nailazi.

Svaki put kada bi munja sevnula, on bi uplašeno trgao glavu.

Džoša je strahovao da se konj ne uplaši oluje toliko da počne juriti kao bez glave, i to ne napred, nego u nekom drugom pravcu, pa možda i natrag, prema goniocima.

Time bi za njega sve bilo gotovo, bio izručen na milost i nemilost šerifu Vudsu i onima koje je sa sobom poveo u potragu za njim.

A onda konj zape i pade na kolena prednjih nogu, a Džoš odlete preko njegove glave.

Međutim, brzo stade na noge, jer se, na sreću, nimalo nije udario, niti povredio.

Sada se i konj podigao, ali je počeo da hramlje. Bio je mrak i Džoš nije mogao da vidi šta se to dogodilo sa uplašenom životinjom.

Munja je opet sevnula, i Džoš je na trenutak video gonioca. Bili su udaljeni od njega, toliko da bi ga pogodili iz puške, da su pucali.

On brzo pritrča konju, skide sa njega opremu i skoči u žbunje.

U tom trenutku počela je da pada kiša.

Najpre nekoliko teških, toplih kapi, a zatim je usledila prava provala oblaka.

Tu, u divljini, ništa nije bilo umejeno, pa ni kiša. Nevreme je takođe bilo žestoko. Džoš je imao utisak da su gromovi pucali u njegovoj neposrednoj blizini.

Gonioci su stigli do povređenog konja.

Skakutali su oko njega i psovali. I njihovi su konji bili uplašeni od nevremenja.

A onda je munja sevnula i začuo se tutanj među goniocima, a i u žbunju u koje se sakrio Džoš.

Munja, udar groma i nervoza me-

đu jahačima prouzrokovali su opštu paniku.

Jedan od njihovih konja je pao, pogoden gromom, a drugi je počeo da juri okolo, zbacivši sa leđa jahača, dok je treći pojurio prema Džošu.

Jahač je uzaludno pokušavao da ga zaustavi i smiri. To mu je uspeo tek kada su stigli neposredno pred begunca.

Džoš skoči.

Konj se ponovo trže, a on vešto skoči na jahača, obori ga, izbacivši ga iz sedla, i pokuša sam da se popne u sedlo. Dok je pokušavao da se namesti, životinja je jurila kao pomahnitala, a Džošove noge su još uvek dodirivale zemlju.

Ruke su ga bolele, ali se nije predavao.

Uskoro je uhvatio uzde, i konj se malo smirio.

Nevreme se povlačilo prema istoku, ali su munje još uvek sevale.

Džoš nije čvrsto držao uzde, jer nije želeo da se konj ponovo uplaši. Pustio ga je da slobodno kaska.

Munje su Džošu pokazivale pravac kojim se kretao. Držao se zapada, jer nije hteo da ponovo dospe do reke. Od nje sledećeg dana neće biti ništa, jer palo je toliko kiše da će se ceo taj kraj pretvoriti u močvaru i možda se dogodi ono što je Džoš najmanje želeo.

Čuo je kako kopita konja pljuskuju po blatu. I dalje se držao jugozapada, da ne bi se još više zaglibio.

Kiša je i dalje padala, i to je Džošu odgovaralo.

Povređen, potpuno moker, kostiju bolnih od pada u Daltonovoj kući i pokušaja da se popne u sedlo, Džoša Harold je jahao dalje. Čim bi sevnula munja, on bi se osvrnuo, da vidi gde su njegovi gonioci, ali ništa nije video.

Kada je kiša konačno prestala da pada, Džoš se bio prilično udaljio od grada.

Ni sada, kada su se oblaci razišli

a mesec ponovo isplovio iza oblaka, nikoga nije mogao da opazi.

A što se tiče šerifa on se tek pred zoru vratio u svoju kancelariju.

Bio je umoran, prljav i pokisao.

Ostali koji su bili sa njim otišli su u salun. I Vuds je hteo da ostane sa njima, ali mu je bilo javljeno da ode u svoju kancelariju, jer ga tamo neko čeka.

*

Dok je voda curila sa njegove odeće, šerif odlučno otvori vrata svoje kancelarije.

U polumraku dana koji sviće razaznao je siluetu čoveka koji kao da je spavao za njegovim pisaćim stolom, poduprevši glavu rukama.

Tek kada je šerif zalupio vrata za sobom, taj čovek se probudio.

Bio je to doktor Vuds.

Podigao je glavu, namestio naočare, protrljao oči i zbunjeno pogledao u šerifa Kedlona.

— Zar ste tek sada došli? — upitao je.

— Da! Ili, mislite možda da sam prenoćio u buretu sa kišnicom?! — zagrmeo je šerif besno. — A šta ćete vi ovde?

Doktor počeo tihim glasom:

— Dogodilo se nešto strašno...

Šerif nije pokazao naročito interesovanje za novosti koje je doktor hteo da mu saopšti.

Najpre se svukao, a onda nezainteresovano rekao:

— Šta mi to imate da kažete, doktore...

Vuds nastavi:

— Tek što ste napustili grad, došao je Ted Brinkmen. Otišao je kod Sju, a tamo je bio i Hemfri. Čim je ušao, poleteo je na Hemfrija. Počeo je da mu prebacuje kako kvari ugled njegove sestre, kako već svi pričaju o njemu i devojci. Između ostalog rekao mu je i to da mu je Polinger pisao o njegovom skitačkom životu i ženama sa kojima se sastaje.

— To je rekao Ted Brinkmen?

Doktor potvrdno klimnu glavom.

— Da.

Doktor nastavi:

— Počeli su da se tuku. Odjednom Ted izvuče revolver, u nameri da puca u Hemfrija. I on je potegao svoj revolver. Brinkmen je pucao još jednom, i još jednom je promašio. Izgledalo je kao da Hemfri Dalton to i čeka. Pred mojim i pred očima Sju, pucao je u Teda. Bio je toliko brz da nismo stigli da ga sprečimo. Ted je odmah bio mrtav. Pregledao sam ga, a u međuvremenu je Hemfri izašao. Od tada ga u gradu niko nije video.

— Strašno! — uzviknuo je šerif. — Ovo je zaista strašno! Zar je moguće da je Hemfri sposoban da uradi tako nešto? Još će na kraju ispasti da je stvarno on ubio Polingera, a ne Džoša Harold.

— Ne znam... zaista ne znam...

— Kako ne znate kad ste svedočili da je Dalton iz kuće izašao tek pošto je u Polingerovoj kancelariji odjeknuo pucanj?!

— Zar niste to rekli?!

Doktor se zagleda u šerifa.

— Sada ja stvarno ništa više ne znam... ne znam, razumeš li me, Frede... — tiho je rekao.

— A Sju? Da li ona može da se seti nečeg? — upitao je šerif Kedlon.

Lekar tiho odgovori:

— Pretrpela je nervni slom. Sada je u krevetu, dao sam joj sredstvo za smirenje, i sigurno spava. Molim te, Frede, ostavi je na miru, bar za sada.

Šerif je jedno vreme gledao u lekara, a onda razočaranim glasom rekao:

— Verovatno ću uhvatiti Hemfrija. Ako ni zbog čega drugog, ono zbog Džoše Harolda. Mislim da Džoša ne bi provalio u njegovu kuću da je sve bilo u redu sa njegovom izjavom o događaju u vezi sa Polingerom.

— Frede, Oskar Huks leži u svojoj kući. Džoša ga je dobro udesio. Mislim da je ozbiljno povređen.

— Neka ga — nemarno odvrati šerif. — On i njegov brat su se ponašali tako kao da su to i tražili. Zahvalan sam Džošu što im je pokazao da i osim njih neko zna da se tuče. Šta misliš, Erneste, da li da povučem optužnicu protiv Džoše Harolda? Ili, poternicu?

— Misliš li da je nevin?

— Pa, ništa nije dokazano... U redu, neka poternica ostane, a kada ga budemo doveli ovamo, videćemo šta ćemo dalje.

— Pit kaže da su u direkciji poštanske kompanije obećali nagradu onome ko uhvati Džošu.

— Tim bolje, pre ćemo ga imati ovde. Kad bude stigao, slučaj ćemo obraditi od samog početka. To će i za njega biti najbolje. Ionako će ljudi u njegovu nevinost poverovati tek pošto se ona dokaže. Ukoliko je, naravno, zaista nevin.

— A Dalton?

— Njega ću lično ja da pronađem! — ljutito reče šerif, a zatim dodade malo blažim glasom:

— Hajde, Erneste, idi, hoću da odspavam bar nekoliko sati...

U tom trenutku šerif Kedlon još nije znao da neće ni imati prilike da traži Hemfrija Daltona.

Naime, to je saznao tek oko podne toga dana.

Dva čoveka su na kolima doneli Daltona. Bio je mrtav; zapravo, udavio se.

Njegov konj bio je pronađen nedaleko od reke. I on i životinja otkriveni su tek posle kiše, kada se voda povukla.

Šerif je pregledao Hemfrijevo odelo.

Pronašao je pismo u svetloplavom kovrtu koje mu je poslala njegova Elejn. Tu je bilo još jedno parče hartije, ali se slova nisu dobro videla, jer je voda delimično rastvorila mastilo kojim su bila napisana.

Kedlon se ipak potrudio i uskoro je dešifrovao taj tekst. Bilo je to, zapravo, oprostajno pismo koje je bilo napisano rukopisom Hemfrija Daltona.

»Draga Sju! Moram da odem dalje odavde. Nikada mi nećeš oprostiti što sam ubio Teda. On je prvi hteo da ubije mene, ali, bez obzira na sve, to je ipak tvoj brat. Ne znam ni sam zašto sam to uradio. Čini mi se da sam bio veoma ljut na njega. Dok ti pišem ovo pismo, Kedlon se sigurno mota po gradu i traži me, ako se, naravno, vratio. Možda će me tražiti zajedno sa svojim zamenikom i pomoćnicima. Trenutno se nalazim u svojoj staroj radionici, i kad završim ovo pismo, otići ću. Možda u Arizonu, ili nekud drugde na Zapad, možda čak i dalje. Počecu nešto iznova. Južni pašnjak i novac zaveštaću ti preko banke, i neka tako stoji sve dok ja ne dođem do tog novca. Ako nećeš tako, daj sve Elejn; jer ona je u mene razočarana isto koliko i ti. Pameli će pripasti ranč i stoka. Plašim se samo da će onaj govedar Džoša Harold još više da joj se prikači. Sigurno Kedlon misli da sam ja ubio Polingera, pa će Harolda pustiti na slobodu. Moraš Kedlonu reći da je Džoša Harold ubica! Volim te i nikada te neću zaboraviti. Tvoj Hemfri.»

Šerif Kedlon namršti čelo, a zatim uzviknu ljutitim glasom:

— Znači, ipak je to učinio Džoša! Proklet da je! Već sam pomislio da je nevin u toj stvari. Sada ipak moram da ga uhapsim. Samo, moram prvo da ga nađem...

*

Vreme je prolazilo.

Došla je jesen, zatim zima, pa opet proleće...

Springs je bio malo mesto. U proleće, u njemu je sve bilo zeleno, a nebo se toga dana plavilo, a sunce obasjavalo skromne kuće od blata ili gline, okrečene u belo. U tom mestu sve je izgledalo kao nekad, dok ceo taj kraj nisu osvojili Amerikanci. Sve je podsećalo na stara vremena, govorilo se španski, ljudi su se oblačili u narodne nošnje kakve

su se uvek nosile u tom kraju i sve je odisalo starim Meksikom.

Iznad kafane bio je natpis »Na granici«, što je ujedno svedočilo o položaju grada.

Iza poslednje zgrade, počinjala je velika pustinja, bledožuto peščano more. U njoj su ljudi umirali od žeđi. A kada bi, ponekad, ta pustinja bila zahvaćena olujom, onda bi ti ljudi iskrsnuli na nekom drugom mestu, tamo kuda bi ih vetar odneo.

U blizini naselja bilo je kojota i drugih pustinskih životinja, ali dalje, prema središtu pustinje, ni njih više nije bilo.

Tamo ničega nije bilo.

Džoša Harold dađe svoju duvan-kesu jednom Indijancu iz plemena Papago, koji je sedeo pored njega.

Ovaj ga pogleda sa zahvalnošću i uze među prste malo duvana, smot ga u kuglicu i stavi u usta, te počeo da žvaće. Zatim vrati duvan-kesu.

— Kada dolaze? — upita Indijancu Džošu.

— Možda za sat, možda za dva. Moramo čekati. Ne možemo ništa drugo. Proklet je ovaj posao. Jednoga dana ćemo završiti u pustinji. . . — odgovori Džoša.

Onda pogleda u beskraju pustinju. Mrzeo ju je istom žestinom kao prošlog septembra, kada je stigao ovamo i ugledao je prvi put.

Mrzeću je uvek, govorio je samo-me sebi, zato što je ona neprijatelj svemu živom.

Čak i divljim zverima. . .

Možda bi trebalo da odem odavde, razmišljao je Džoša, da prekinem sa svim onim što me vezuje za ovo mesto.

Šta sam ja? Samo pustinski jahač. Pustinski jahač — kad je samo pomislio na te reči, dolazilo mu je da se grohotom smeje.

Nazivali su ga pustinskim jahačem zato što je živ izlazio nakraj sa tom pustinjom, zato što je poznavao ovdašnje Indijance i što su oni o njemu znali sve, kao da se rodio u tom

mestu, a ne došao pre nepunu godinu dana.

On nije znao imena tih Indijanaca, ali mu to i nije bilo važno. Znao je samo onoga koji je radio sa njim. Taj se zvao Lobo, a i samog sebe je tako nazivao.

Lobo je bio čovek od nešto više od trideset godina, ali je izgledao kao da ima najmanje sedamdeset. Nije imao zuba, lice mu je bilo izbrazdano borama. . .

Ipak, bio je snažan, istrajan i hitar kao momčić.

Jedan meksički trgovac, kog su proveli kroz pustinju, poklonio mu je platneno odelo, koje je Lobo i sada imao na sebi. Šešir sa širokim obodom, od slame, sam je bio ispleo. Svakih nekoliko meseci, stari iskrzani šešir bi bacio, i ispleo sebi novi.

Protekle jeseni Lobo je još bio štalski momak kod šerifa Irvina Pauera.

Tada je Džoša stigao i tražio posao, ili bar siguran put kroz pustinju.

Slučajno je Lobo bio jedini čovek koga je tog popodneva sreo na ulici. Lobo doduše nije mogao da mu da posao, ali je bar znao kako da se bezbedno izađe iz pustinje.

Toga jutra gazda je kaznio Loba za što mu je ovaj ukradio malo duvana.

Bio je to poslednji duvan te godine, a za koji dan je trebalo da stigne novi.

Ljutnja zbog kazne i želja da ode od šerifa dadoše Lobou volju da povede stranca kroz pustinju, a ne samo da mu objasni kako da živ prođe kroz nju.

Naravno, to nije nameravao da uradi besplatno; znalo se da takav savet ili pomoć dobro treba i platiti. Lobo je za tu uslugu tražio od Džoše dvadeset dolara.

Sam je pripremio mazgu, osedlao je. A onda su sreli onoga trgovca od kog je Lobo dobio platneno odelo.

Taj čovek ih je pitao da li znaju put prema Daleresu.

Tada je Džošu sinula ideja.

Odlučio je da sa Indijancem sklopi dobar posao: počev od toga dana, njih dvojica će, za novac, voditi strance kroz pustinju.

Tako je i bilo.

Samo, cena koju je Indijanac tražio od Džoa, bila je premala za tu vrstu usluge. Džoš je odlučio da stvar uzme u svoje ruke.

Umesto dvadeset, on je od svih ljudi koji su hteli da bezbedno prođu kroz pustinju, i to uz pomoć vodiča, tražio desetostruku cenu.

Niko se nije bunio, svi su otprve za tu uslugu pristali da plate dve stotine dolara.

Sada su očekivali četvoricu jahača koji su im bili najavljeni preko jedne telegrafske linije koja povezuje Lerinju sa Vitalesom.

Svi u okolini znali su da se njih dvojica bave tim poslom. Šerif iz Lerinje i tamšnji poštari slali su Džošu i Lobou ljude kojima su bili potrebni vodiči kroz pustinju i koji su tu uslugu bili spremni da plate.

Lobo već odavno nije jahao svoju staru mazgu, jer je imao i dobrog mustanga.

Šerif Irvin Pauer, koji je tek kasnije shvatio koliko je Lobo sposoban i preduzimljiv, nije bio naročito naklonjen Džoši.

Ovaj mu je često, kao u šali, govorio da nije on bio taj koji se setio da preuzme posao vodiča kroz pustinju, nego Lobo, i da njemu ima da zahvali što će jednoga dana ipak uspeti da sakupi novca kojim će nešto drugo moći da počne. Nešto manje opasno i lakše, od čega će udobno i mirno moći da živi.

Džoša je za Loba bio garancija da će stranci zaista platiti uslugu kad dođu na cilj, da će sve biti u redu, kao i u drugim poslovima.

Jednom prilikom je neki putnik bio nepristojan i Lobo je svojim očima video kako ga je Džoš ukrotio.

Lobo pokaza prema istoku, odakle su se približavala četiri jahača.

— Eno ih! — reče.

Džoš se nasloni na stub ispred kafe i pogleda u pravcu iz kog su nailazili jahači.

Lobo, koji je imao pravo sokolovo oko, uzviknuo je:

— Džoš, dvojica su vezani!

Potrajalo je još izvesno vreme dok je i Džoša to mogao da vidi.

Međutim, ubrzo se obojici pružila prilika da vide još više. A to je naročito za Džoa bilo značajno.

Jahač na čelu bio je šerif.

Iza njega su bile dvojica kojima su ruke bile svezane iza sedla. Uzde tih konja držao je šerif. Poslednji je bio jahač koji je u ruci držao oružje, verovatno takode čovek od zakona.

I na njegovim grudima blistalo je nešto kao značka.

Uskoro je Džoš mogao da razazna tog poslednjeg jahača: bio je to šerif Fred Kedlon, šerif iz Dortena, iz dalekog Teksasa, čovek kog Džoš ni u snu ne bi mogao da očekuje u Vitalesu, takoreći na kraju sveta.

Nije imao mnogo vremena za razmišljanje.

Džoš je, doduše, pustio bradu, ali se inače njegova spoljašnjost nije mnogo razlikovala od vremena kada je napustio Dorten.

Znao je da bi ga Kedlon odmah prepoznao.

Lobo nije ni slutio o čemu Džoš razmišlja.

— To su neki zarobljenici i sigurno ih ona druga dvojica vode u neki zatvor. Posao je za nas nešto rizičniji od ostalih — rekao je Indijanac — i zato bi trebalo da tražiš malo više novca.

Džoš klimnu glavom, ali je sada najmanje mislio na novac.

Šta će Kedlon uraditi kad ga prepozna, pitao se.

Nije video priliku da sada nepriče odjaše nekud i izbegne susret sa šerifom Dortena.

U ovoj ravnoj pustinji, gde se vidi svaki pokret, to ne bi imalo nikak-

vog smisla. A možda Kedlon, čak i kada bi ga video i prepoznao, ne bi imao hrabrosti da ga prati?

A možda i bi, ko zna.

Preostalo mu je samo da puca u Kedlona ili da mu postavi neku zamku.

Međutim, u tom slučaju bi on, Džošua Harold, od navedenog ubice postao pravi ubica.

To nikako nije želeo. Možda još postoji mogućnost da Dalton kaže istinu, ako do toga u međuvremenu već nije došlo. Naravno, Džoš nije imao pojma o tome da njegov neprijatelj, čovek koji ga je gurnuo u sve ovo, nije više živ.

Jahači su se približavali. Bio je poslednji trenutak da se preduzme nešto.

Tamo preko je šerif Pauer, koji zna o dolasku zatvorenika. To mu je sigurno javljeno telegrafski, u isto vreme kada je nagovešten dolazak sve četvorice. Njihov cilj mogao je da bude samo zatvor Juma, poslednja stanica za teške zločince.

Šerif koji je predvodio malu kolonu bio je mlađi čovek. Nešto u njegovom držanju odavalo je da je on prvoklasni lovac, možda strastveniji nego što je Kedlon ikada bio. Bio je krupan, visok, svetle kose.

Što se ticalo dvojice zatvorenika, oni kao da su bili pri kraju svojih snaga. Sudeći po njihovim odelima, od sivog grubog platna, dolazili su iz nekog drugog zatvora.

Na poledini njihovih jakni bilo je veliko slovo i broj, a njihove cipele imale su postolje od drveta.

*

Ubrzo je stigao šerif Pauer.

Kedlon je prvo pogledao u njega, a zatim u Džoša i Loba.

Njegov pogled se, kako je Džoš i očekivao, malo više zadržao na njemu, a onda je ponovo skrenuo na Pauera.

— Stigli smo — rekao je Kedlon i ruku približio svom revolveru. — Rejnolde — obratio se on mladom šerifu koji je došao sa njim — sjaši i oslobodi ih. Vi, šerife, možete da se sklonite — rekao je Paueru.

Šerif se skloni u stranu.

Mlađi šerif kog je Kedlon nazvao Rejnoldom, odveza konopac kojim su bile vezane ruke dvojice zarobljenika.

— Sjašite! — zapovedi im Kedlon.

Pauer pride. Bio je izvadio revolver.

— Njih dvojica mi ne izgledaju tako kao da bi mogli da beže — rekao je.

Džoš je dobro osmotrio zarobljenike.

Jedan od njih bio je veoma mlad, možda nije imao ni dvadeset godina, a izgledao je tako kao da su ga pretukli.

Drugi, stariji, koji je već imao sedih vlasi, delovao je bezazleno. Pa ipak, pogled njegovih očiju je, po Džošovom mišljenju, imao nečeg zajedničkog sa pogledom uhvaćenog vuka.

Glasom kao da govori o najbeznačajnijoj stvari, Kedlon reče:

— Obojica su veoma opasni. Do sada su već dva puta bežali i pri tom ubili četvoricu ljudi od zakona. Lako biste mogli postati peti, Pauere.

Dok je to govorio, posmatrao je šerifa Pauera tako ravnodušno kao da ga se nimalo ne tiče da li će ga njegove reči uvrediti ili uplašiti, ili ne.

Rejnold je stao pred Pauera. U ruci je držao otkočeni revolver.

Pauer rukom pokaza na svoju kancelariju, iznad koje je visila plehana firma, izbleдела i istrošena, kao da tu stoji već sto godina.

— Zatvor je tamo preko — rekao je pri tom.

Kedlon sjaha.

Njegovo oružje nije se pomerilo ni milimetar, stalno je, uprkos njego-

vim kretnjama, bilo upereno u dvojicu zatvorenika.

A ta dvojica su, opet, delovali tako umorno da su Kedlonove mere predostrožnosti naprosto bile smešne.

Džoš je poznao Kedlona i znao je da ovaj ne preteruje. Mora da su ta dvojica uradili nešto zaista strašno, inače se on ne bi tako ponašao prema njima.

U međuvremenu, skupilo se dvadesetak ljudi koji su u tom dosadnom pustinjском gradu jedva dočekali ovakvu predstavu; ona je u taj kraj unela malo živosti.

Većina tih ljudi bili su Meksikanci, starosedeoci, koji su tu živeli i pre nego što je njihov kraj potpao pod američku vlast.

Kad je jedan od njih prišao bliže, Kedlon ga je grubo opomenuo i rekao mu da se skloni.

Posmatrači su mislili isto što je mislio i šerif Pauer, odnosno da je sve to preterano, i da šerif koji je došao iz daleka želi ovde da zavede neki svoj red.

Pauer je išao napred, a ostali za njim.

Kad je stigao do svoje kancelarije, otvorio je vrata, ušao, a onda vičnuo ostalima:

— Možete ući, sve je u redu, ovde nema nikog!

Kedlon oštro naredi:

— Izadite i vi, Pauere, a ti, Rejnolde, pomeri se malo ulevo!

Kedlon je ipak bio u pravu što se tako ponašao i preduzeo tolike mere predostrožnosti.

Jer, kada je mlađi zatvorenik prolazio pored Rejnolda Kolinsa, iznenada je napravio jedan pokret i poleteo na njega. U tom trenutku kao da je sav njegov zamor odleteo u vazduh.

Rejnold se izmače i opali iz revolvera, ali je promašio. Da nezgoda bude veća, sada se Pauer pojavio na vratima i tako dospeo na nišan Rejnoldovog oružja.

Ono što se dogodilo, dogodilo se brzinom munje.

Stariji zatvorenik je pokušao da beži, ali se Kedlon u dva koraka našao pored njega. Ipak, šerif nije smeo da puca, jer tu je bilo i drugih ljudi.

Podigao je revolver i njegovom drškom hteo da udari begunca, ali ga je samo malo zakačio. Bilo je to dovoljno da zatvorenik izgubi ravnotežu i zaljulja se; onda ga je Kedlon snažno udario pesnicom u bradu.

Zatvorenik pade na zemlju.

Rejnold Kolins takođe htede da ga udari, ali se u tom trenutku mlađi zatvorenik svom snagom baci na njega...

Rejnold se zatetura i pade unazad, preko kamenog praga šerifske kancelarije.

Zatvorenik se u jednom skoku nađe pored jednog posmatrača, jednog poodraslog dečaka, koji je prekasno pokušao da mu izmakne. Zločinac ga je uhvatio za ramena i stao iza njega.

Uz Kedlona, Džoš je prvi shvatio šta se događa. Ostali nisu uspeli da se snađu na brzinu.

Rejnold, koji je u međuvremenu cev svog revolvera ponovo uperio u zatvorenika, sada nije hteo da puca, jer se plašio da će pogoditi mladog Meksikanca, koji mu je sada bio na meti.

Ni Kedlon nije mogao da puca u zločinca zato što nije želeo da ugrozi život nedužnog momka.

Bez razmišljanja, Džoš potrča preko ulice.

Video je kako je zatvorenik, zaklonjen mladićevim telom, izvukao iz pojasa oštar nož i sečivo prislonio o njegov vrat.

Dečak se ukočio od straha.

Niko od posmatrača nije mogao da preduzme nešto, svi su nemo posmatrali šta se događa pred njihovim očima.

— Kedlone, ako pucaš, ubiću momka! — uzviknuo je zatvorenik.

— Učiniću to i ako se bilo ko od vas ostalih pomakne sa mesta na kom stoji!

Svi su stajali i ćutali, samo Džoš, koji je već bio iza zatvorenikovih leđa, i lagano mu se približavao, nije poslušao naređenje.

Jedino se on usudio da preduzme nešto.

Plašio se da neko od posmatrača ne pokuša da ga opomene i tako oda njegov položaj.

Zločinac je polako uzmicao.

Išao je prema konju koji je stajao nasred ulice. Nož je sve vreme držao na mladićevom vratu, a mladić je, prestrašen, uzmicao zajedno sa njim.

Sada je Džoš od zatvorenika bio udaljen samo dva koraka. Ovaj ga još nije bio primetio, ali je postajao sve uznemireniji, kao da je osetio da nekog ima iza njegovih leđa.

Ništa se nije pomeralo, niko nije ni mrdnuo, niti išta rekao.

Vladala je neverovatna tišina; dobijao se utisak da ljudi čak i ne dišu.

Džoš ispruži ruku kao da pokazuje nešto.

Onda skoči.

Ispružena ruka se u deliću sekunde nađe između ruke sa nožem o dečakovog vrata. Jednim pokretom, Džoš izbi nož iz zločinačke ruke, skoči mu među kolena, udari ga i povuče nadole, na zemlju.

Mladi Meksikanac, oslobođen, počeo da beži.

Zločinac nije više imao nož, ali ga je Džoš ipak čvrsto držao.

Priskočio im je Rejnold i namakao lisice na zatvorenikove ruke, a onda ga podigao i odvukao do šerifove kancelarije.

Kedlon je odvukao drugog zarobljenika, koji se u međuvremenu osvestio. Kada se našao u kancelariji, osvrnuo se oko sebe, da bi ugledao Džoša, ali ovoga nije bilo.

Sada je na ulici bilo još više ljudi. Kada ih je Kedlon upitao za čoveka koji mu je pomogao, jedan kauboj mu je odgovorio:

— Džoš i Lobo su sigurno u krčmi.

Kedlon se odmah uputi tamo.

Ugledao je Džoša kako stoji pored šanka hladne i polumračne kafane, dok je Indijanac sedeo za stolom i ispijao neku tečnost iz čaše.

Bila je to mešavina od dva dela viskija, i po jednog dela vode i kafe.

Kedlon je nekoliko sekundi stajao na vratima. Posmatrao je gostioničara koji je razgovarao sa Džošom, gledao najpre u njega, a onda u Indijanca.

Osim njih dvojice, u krčmi nije bilo nikog. A onda su počeli da pristižu i ljudi sa ulice, pa je prostorija ubrzo bila ispunjena.

Kedlon priđe Džošu.

— Hvala ti, Džoš... — rekao je gledajući ga u oči.

— Ne zovem se Džoš, šerife. Moje ime je Hari. Hari Kvejd.

Kedlon se nasmeja.

Glavom pokaza gostioničaru da se skloni, i čovek se odmah izgubi.

— Znači, Džoša, sada se ne zoveš više tako nego Hari Kvej... Mnogo si nam pomogao, prijatelju. Bez obzira na to, moram ti reći da ću te povesti u Teksas čim ovde završim posao.

— Zaista?... Zar nisi hteo da prođeš kroz pustinju?

Shvatio je da nema smisla da se pretvara pred Kedlonom kad mu je ovaj već dao na znanje da ga je prepoznao. Da je prihvatio igru i pravio se da veruje da je pred njim neki Hari Kvejd, sve bi bilo drugačije.

Kedlon odgovori:

— Da, hteo sam... Kako sam čuo, ti si u ovoj pustinji vodič?

Džoš klimnu glavom; sada je imao sve adute u svojim rukama.

— Ja sam vaš vodič. Frede. Lobo i ja to zapravo zajedno radimo. Dobro smo se uvežbali, i ne mogu se požaliti, posao nam dobro ide. Nas dvojica ne možemo jedan bez drugog, jer se dopunjujemo, tako reći zavisimo jedan od drugog. A do Jume put je proketo dug i težak, Fre-

de. Možda bi trebalo da ideš okolo, da bi izbegao pustinju.

— Vodićeš nas donde, a posle toga ćeš sa mnom natrag, u Teksas. Više puta sam primao naloge koji su me vodili u ovak kraj i postepeno sam došao do zaključka da se kriješ tu negde, u nekom skrivenom kutku ove beskrajne pustinje.

— Je li ti neko pomogao u tome?

— Šerif iz Lerinja te je detaljno opisao, tako da mi je bilo jasno da se radi o tebi. Međutim, on ne zna da je za tobom raspisana poternica, a sigurno je da bi želeo da baš njemu pripadne nagrada.

Džoš je bio ljut.

Progundao je:

— Steta što onaj surovi momak malopre nije imao revolver kod sebe...

— Budi zadovoljan što je bilo tako, jer bi u protivnom možda pogodio upravo tebe — odvratio je Kedlon.

— Pa, dobro — reče Džoš iznenađujuće mirno — provešću vas kroz pustinju. Ostaje samo da vidimo da li ćeš možda promeniti mišljenje kada stignemo u Jumu.

Šerif se nasmeja.

— Kladim se da neću, Džoš — odgovorio je. — Siguran sam da neću promeniti mišljenje.

Lobo je popio svoje osvežavajuće piće i potom ustao od stola i prišao Džošu.

— Je li ovo tvoj prijatelj? — upitao je pokazujući na Kedlona.

— Da, Lobo, ovo je moj dobri stari prijatelj koji hoće da mi prikači jedno ubistvo. Pošto-poto hoće da prođe kroz pustinju, i mi ćemo ga voditi, ali, kako sam mu obećao, negde na pola puta ćemo ga srediti. Zapravo, mi to nećemo morati sami da učinimo. Pustinja, sama, doći će mu glave.

— Možda čovek ne zna kako pustinja izgleda i kako je prolaziti kroz nju — hladno reče Indijanac.

— Moguće... Verovatno misli da

nije naročito teško proći kroz nju — odgovori Džoš.

Zatim se obrati šerifu Kedlonu:

— Ti, Frede, još nisi bio u toj pustinji, mislim, nisi prolazio kroz nju?

— Nisam, ali to ne menja stvar. Prolazio sam kroz druge pustinje.

— Ostaješ pri tome da ipak ideš i ovoga puta, kroz ovu pustinju?

— Da. Jahaćemo za Jumu, odvesti tamo zatvorenike, ostaviti ih. Rejnold će ostati tamo. Nas dvojica, ti Džoš i ja, krenućemo na put za Teksas, za Dorten. Tamo smo se i rastali, ako se sećaš. Tamo moramo i da se vratimo. Tako će biti i nemoj da se buniš, Džoš. Time ionako ništa nećeš postići. Znaš ti mene. Kada se nekog dočepam, ja ga ne puštam.

Džoš se nasmeja i okrenu se prema Lobou.

— Čuo si ga, Lobo...

Bio je zadovoljan jer su se stvari odvijale povoljno za njega, povoljnije nego što je mogao pretpostavljati.

Radovao se što Kedlon nije odlučio da ga odmah strpa u jedan od obližnjih zatvora ili da ga preda šerifu Irvinu Paueru.

Lobo je posmatrao Kedlona, ali nije govorio ništa. A šta je mislio, to se po izrazu njegovog lica nije moglo odgonetnuti, jer je bilo nepomično kao maska.

To je i Kedlon primetio, pa nije izdržao da ne komentariše:

— Taj spomenik od tvog prijatelja, Džoš, izgleda da o nečemu žestoko razmišlja...

Potegao je viski iz boce, a onda uzeo dve čaše, napunio ih, i jednu pružio Džošu.

— Evo ti, ubico, pij! — rekao je pri tom.

Džoš uze čašu.

Izgledalo je da će je prineti ustima, ali on to nije uradio. Prosuo je viski iz nje.

— Frede, bilo bi bolje da ideš na spavanje — rekao je šerifu Kedlonu. — Pred nama je dug i naporan put a krećemo još večeras.

— Kada?!

— U devet.

— U redu, Džoš, pretpostavljam da si napravio neku svoju računicu, ali, pazi. Ako išta uspeš da učiniš, tvoja prednost neće biti velika. Spavaću do osam. To nije dugo, ali... kažem ti, ući će ti u trag ako kidneš. Ovde, u ovom kraju, to će biti lakše nego tamo, u Dortenu. Ovde nema mnogo ljudi i svi se međusobno poznaju. Znaju i ko je stranac, primete svakoga ko ne spada među njih. Mislim da ti je jasno da niko bez traga ne može da se izgubi. Možda bi za tebe bilo bolje da si se sklonio u neki veliki grad na Istoku. Tamo te možda i ne bih pronašao, jer što je više ljudi oko tebe, teže te je naći. Zar o tome nisi razmišljao?

Džoš je postajao sve nervozniji.

Upitao je:

— Znači, ti još uvek misliš da sam ja ubio Polingera? Mislio sam da si promućurniji.

Šerifu kao da je bilo svejedno.

— Pa, u ljutnji se čoveku svašta događa. A metak brzo leti kroz vazduh, kasnije ne može da se vrati, kad se čovek predomisli ili pokaje. Uostalom, možda i ne znaš da je Hemfri Dalton mrtav.

Džoš se iznenadi.

— Šta?! Da li je to moguće?! Znači, Dalton više nije živ... Do sto davola, to mi nimalo ne odgovara. On je bi jedini svedok da nisam ja pucao u Polingera.

— On je još uvek tvoj svedok, Džoš. Ostavio je oproštajno pismo upućeno Sju. I tamo stoji ono što te optužuje: da si ti ubio poštanskog službenika.

— To je laž, Frede, pa neka je Dalton i sto puta to napisao u oproštajnom pismu. Rekao si, oproštajno pismo? Hm... Da nije izvršio samoubistvo?

— Nije. Bila je to nesreća. Udavio se u reci kad je posle onog nevremena nabujala. Imao je pucnjavu sa Tedom, bratom od Sju. Zato je i hteo da ode. Da pobegne. Pre toga je napisao ono oproštajno pismo i sve joj objasnio. Pri tom je još jednom po-

rekao da ima bilo kakve veze sa Polingerovim ubistvom, a osim toga, napomenuo je da ne bi trebalo da se motaš oko njegove sestre Pamele, i tako dođeš do onoga što je nekada pripadalo njemu.

Džoš je bi veoma gnevan.

— Slušaj, Frede, mislim da nisi toliko naivan ni primitivan koliko se predstavljaš ovim što sada govoriš — rekao je.

— Džoš, ja...

— Ja sa Pamelom Dalton nemam nikakve veze, niti sam imao! Sasvim je glupo ovako nabediti na nekog nešto, a mnogo je lakše proveriti da li je to istina. Da li ti je palo na pamet da o tome pitaš Pamelu?

Šerif potvrdno klimnu glavom.

— Pitao sam je.

— I?

— Priznala mi je da te voli i čak rekla da će za tebe naći najboljeg advokata, ako te vratim natrag u Dorten.

Džoš Harold se zagledao u šerifa. Ovaj je bio ozbiljan i činilo se da se ne šali.

Džoš se ipak pobunio:

— Baš svašta! Besmislica! Samo jednom sam igrao sa njom i posle toga izmenio nekoliko rečenica. Ništa više.

Šerif zavrte glavom i ponovi značajnim glasom:

— To što govoriš možda je tačno, ali te ona ipak voli. To je izjavila nedvosmisleno. Znaš, Džoš, možda bi za tebe zaista bilo najbolje da se vratiš u Dorten i da mi ne praviš problema oko toga. To bih i upisao u zapisnik: da si dobrovoljno pošao sa mnom, i porota bi to uzela kao olakšavajuću okolnost. A to ti uvećava šanse da bolje prođeš na sudu. I, ako si zaista nevin, dobar advokat će ti pomoći da se to dokaže. A onda ćeš na svojim nogama stajati tamo gde je stajao Dalton: na njegovom ranču. Pameli je potreban dobar i sposoban čovek, a uz to i čovek koga ona voli. Rekla mi je da boljeg i vrednijeg od tebe nikada ne

bi poželega. Šta bi ti još hteo? Pokušaj, rizikuj. Bez rizika ne možeš dobiti ništa, to znaš i sam.

— Tu ti ne dajem za pravo, Frede — odvrati Džo. — Ne želim ništa da rizikujem, niti da dobijem. Znam samo toliko da sam nevin, i zato zapamti: nikada dobrovoljno s tobom neću poći u Dorten. Tvoj trik nije naročito ubedljiv. Iza tvojih reči krije se nešto drugo, mnogo opasnije za mene.

Šerif uzdahnu.

— Džo, to nije trik nego puka istina.

Potom Kedlon ustade.

— Onda, vidimo se u devet! — reče i izađe.

Džo je gledao za njim sve dok dvokrilna vrata nisu sasvim prestala da se njišu.

Lobo promumla:

— To je lovac na ljude, zar ne, Džo?

— Kakav si utisak stekao o njemu? — upitao je Džoša Indijanca.

— Rekao sam ti. Taj lovi ljude. A... jesi li ti stvarno ubio onog čoveka, Džo?

— Nisam, Onaj Dalton je hteo to ubistvo da mi natovari na vrat. On mi ga je namestio.

Lobovo lice se razvedri.

— Onda nemaš šta da brineš, Džo. Budi siguran da te ovaj neće odvesti tamo gde je naumio. U to bih se mogao zakleti!

Njih četvorica jahali su već satima, a u Vitales su stigli već kada je zavládala noć.

Konji su bili prašnjavi i umorni od jahanja kroz vruću noć. Na ulicama maloga grada, u to vreme je život tek počinjao, jer je za koji stepen ipak bilo hladnije nego preko dana.

Ljudi su izašli iz svojih kuća, sedeli na klupama ili stajali u grupama, i časkali.

Mladi parovi su zagrljeni prolazili ulicama, ni na koga ne obraćajući pažnju.

Odnekud su dopirali zvuci veselih pesama, praćeni gitarama, trubama ili violinom.

Pred kućama su gorele uljane svetiljke, a oko njih lebdelo je bezbroj mušica i noćnih leptira.

U kafani su se ljudi glasno smejalili.

Razgovarali su o događaju dana, o šerifima i zatvorenicima, o Džošoj hrabrosti.

Pre izvesnog vremena Džo i Lob povelili su malu kolonu kroz pustinju Gilu, prema zatvoru Juma.

Četvorica stranaca su svoje konje privezali za stub pred kafanom.

Svetlost uljane lampe obasjavala je njihova prašnjava i umorna lica.

Naročito grubo bilo je lice Martina Lendersa, za kojim je bilo izdato više poternica nego za bilo kojim drugim zločincem u poslednjih deset godina.

Bio je visok, nabijenih mišića, crnokos, gustih, gotovo sraslih obrva.

Lenders je shajao i krenuo prema kafani. Zastao je i pogledao u svoje saputnike. I oni su se umirili i pažljivo osluškivali.

Martin Lenders pride vratima kafane i pogleda, preko njih.

Pored šanka, stajalo je desetak ljudi, jer za stolovima nije bilo mesta, pošto su sva bila zauzeta. U dnu sale, nekoliko njih igralo je na ruletu.

Svi su bili obuzeti razgovorom, pićem ili igrom i niko nije gledao u vrata.

To je za Lendersa bio znak da ga niko nije primetio, još manje prepoznao.

On se okrenu.

Već su se približavali radoznalci, da vide ko je to u njihov grad došao u te kasne sate.

Jedan čovek je prišao Martinu Lendersu, kao da hoće nešto da ga pita, ali ga je Lenders preduhitrio.

— Gde ima konja? — upitao ga je.

Bio je to mali čovečuljak, koji, bar

po snazi, nikako nije mogao da se meri sa jakim Lendersom.

Naprосто se bio uplašio glasa tog diva, i dok se nije sabrao, ovaj opet zašrme:

— Pitao sam te gde ima konja?! Trebaju mi sveži, odmorni konji, glupane!

Čovečuljak nije prepoznao Martina Lendersa, ali je osećao da ovaj nije došao s dobrim namerama.

— Pa, Vilijems ih obično prodaje, ali.

— Gde su te životinje?!

Greg Dilan uplašeno pogleda u krupnog stranca. Došlo mu je da pobegne, da ode što dalje od njega, ali se nije usuđivao da to i uradi.

Odgovorio je, pokazavši rukom:

— Eno, tamo, ona kuća, treća ot-pozadi, gledano iz pustinje. Idite samo tamo.

Greg Dilan htede odmah da ode, ali ga Lenders grubo ščepa za ramena.

— Trenutak, prijatelju. . . — glas mu je bio grub i preteći. — Sačekaj samo malo!

Zatim se Lenders okrenu prema trojici svojih kompanjona, koji su još uvek sedeli na konjima.

Reče im:

— Majk, Stiven, neka ovaj tip ide da vam pokaže gde je ta kuća!

Dilan pokuša da se odbrani:

— Ali, ja. . . ne. . .

— Povešćeš ih, momče, i te kako ćeš ih povesti! Je li da hoćeš?

Glas mu je zvučao opasno i preteći, i čovečuljak nije imao izbora.

— O, da, naravno. . . — promucio je.

Lenders naglo spusti Grega Dilana, i ovaj se zanese. Bio je, odjednom, slab na nogama i činilo mu se da ga one neće poslušati.

Međutim, kako ga je Lenders pustio i gurnuo, tako je Dilan naleteo na ruke onoga koji je bio oslovljen sa Stiven, te ga taj tip, koji nimalo nije bio sitniji i slabiji od Lendersa, ščepa i podiže s lakoćom, te ga posadi, ispred sebe, u sedlo.

U međuvremenu, Majk Kaper, drugi oslovljeni, krenuo je napred, u pravcu koji im je naznačio Greg Dilan. Taj je, posle Lendersa, bio najopasniji član bande.

Bio je i najstariji. Reputaciju opasnog zločinca »uživao« je već punih dvadeset godina, od vremena kada je tek bio napunio devetnaest.

U to vreme bio se specijalizovao za poseban posao: naterao bi i silom prinudio poštene ljude da svoju zemlju budzašto prodaju nekoj kompaniji, a to je radio uz pomoć revolvera, i zato je predstavljao strah i trepet za poštene farmere.

Bio je nemilosrdan i bezobziran, lukav i bezosećajan. Činjenica da nikada nije odležao u zatvoru samo je dokazivala koliko je prepreden i spreman na sve.

Kada su Stiven i Majk odjahali, niko više se nije usudio da pride kafani.

Isto tako, iako se moglo zaključiti da jadnom Dilanu preti opasnost, niko se nije usudio da išta učini za njega ili da pade za njim.

Ponovo su svi stajali nemi i ukočeni, kao onda kada se odvijala scena sa šerifima i zatvorenicima.

U tom trenutku pojavio se šerif Vitalesa. Još s druge strane ulice je doviknuo:

— Šta se tamo događa?!

Preko konja, Lenders pogleda u šerifa.

Četvrti čovek iz Lendersove grupe Henri Barns napola se okrenu, i pogleda u Irvina Pauera. Pri tom je neprimetno izvukao revolver.

Lenders se naslonio na vrata i čekao.

U tom trenutku je, sa konja Stivena Benoksa, Greg Dilan viknuo:

— Irvine, pazi, to su banditi!

Iznenada je učutao jer ga je Stiven snažno udario.

Irvina Pauer je prelazio ulicu. I on je izvukao revolver.

Lenders se samo nasmejao, jer se sve odvijalo onako kako je on to želio i predvideo.

Namestio se tako da mu se lice vidi na svetlosti lampe; namerno nije hteo da ga krije.

Pauer bi ga morao odmah prepoznati, ako u međuvremenu nije sasvim izgubio vid, mislio je bandit. Jer, po celom Zapadu bilo je bezbroj poternica sa vrlo vernim crtežima i fotografijama tog markantnog lica.

Razume se da ga je šerif Pauer odmah prepoznao; sada je gledao samo u njega.

Viknuo je:

— Lenderse, ruke uvis!

Pri tom je bio nanišanio na banditove grudi.

Stiven Benoks, sa sićušnim Dilanom ispred sebe, u sedlu, bio je prilično odmakao, isto kao i njegov kompanjon Majk Kaper.

Bili su uhodani, i znali su, iz iskustva, da na takve sitnice ne treba gubiti vreme.

Lenders upitno pogleda u Barnsa, koji je, po svemu sudeći, bio spreman da puca.

Prkosnim glasom, on reče šerifu:

— Neću da podignem ruke nego ih ostavljam tu gde su. Nemamo vremena da se zamajavamo ovde s tobom i ostalima. Sigurno slutiš zašto smo došli, i to ću ti i reći: hoćemo da oslobodimo naša dva prijatelja. Njih je poveo šerif Kedlon. Reci nam kojim putem su pošli, i kada.

Šerif Pauer nije nameravao da odgovori banditu. Bio je veoma ljut.

Uzviknuo je:

— Zakasnio si, razbojniče! A i da nisi, ne možeš ići dalje! Podiži ruke, inače pucam! Jedan. . .

Lenders se nasmejao ironično.

Zajedljivim glasom je upitao:

— Zar ti, šerife, ne vidiš? Nešto si se preračunao. Hoćeš da pucaš, počeo si da brojiš, a smetnuo si s uma da nisam podigao ruke, I, ne mislim da ih podignem.

— Dva. . .

Lenders se okrenu prema Barnsu.

— Sad je bilo dosta! — viknu.

U tom trenutku je šerif Pauer shvatio da je pogrešio što nikakvu

pažnju nije obraćao na drugog bandita, na Henrija Barnsa.

Ali, sada je bilo prekasno.

Barns se uspravi u sedlu.

Nije ni podigao ruku, ali je pucao.

Hitac je poleteo prema Paueru, koji je hteo da izmakne, ali nije stigao.

S poslednjom snagom, pucao je i on, ali, razumljivo, promašio je.

Kada je šerif Pauer već bio na zemlji, ljudi kao da su se odjednom osvestili. Živnuli su. Sa svih strana su se približavali mestu pucnjave, galamili, psovali, dok su neki, razočarani, ćutali.

Lenders skloni revolver, koji je malopre bio izvadio, za svaki slučaj.

Henri Barns sjaha, pride šerifu i pretrese mu džepove. To je radio uvek kada bi on ili neko iz bande oborio nekog, ili ubio. Taj gest se Lendersu nikako nije svidao, ali isto tako nije mogao ni da odvikne Barnsa od tog ružnog običaja.

Barns otrže metalnu zvezdu sa Pauerovih grudi, okači je o zid pored vrata njegove kancelarije, i ispalio metak u nju.

Posle desetak minuta, vratila su se ostala dvojica bandita.

Iza njih, išlo je osam odmornih konja, koje su vodili jedan kauboj i dva mlada Meksikanca.

Stari kauboj, vlasnik konja i štala, sav se tresao od straha, dok su mlađići išli kao da im je sve svejedno, kao da se ničega ne plaše.

Pokazujući na svog i Barnsovog konja, Lenders uzviknu:

— Prebacite sedla! Kao naknadu, možete zadržati naša četiri konja. Majk, ti se pobrini da imamo dovoljno viskija, ali, pazi, nemoj da preteruješ. Biće dovoljna po jedna boca svakome od nas. Moramo imati na umu da smo na specijalnom zadatku i moramo zadržati bistre glave.

Majk izvadi revolver i uđe u kafanu.

Tamo su se svi gosti bili povukli prema zadnjem delu krčme. Niko

od njih nije želeo da postane žrtva beskrupuloznog bandita.

Banditi će uskoro krenuti dalje, tako se bar moglo zaključiti iz Lendersovih reči upućenih šerifu Paueru. Ljudi koji su sada bili u krčmi znali su šta se događa napolju, ali niko od njih se nije usudio da izađe, a još manje da preduzme nešto.

Vladala je grobna tišina.

I ovi banditi, a i ona dvojica za kojom su krenuli, ne zaslužuju da se zbog njih stavlja život na kocku — rezonovali su ljudi, ne želeći da se umešaju u događaje koji su im izgledali kao ružan san.

Jedino im je preostalo da čekaju, da sve prođe, i da se mir ponovo vrati u njihovo mesto.

Majk Kaper se kreveljio kada se naslonio na šank koji sada ni sa kim nije trebalo da deli, jer su se svi udaljili od njega.

I barmen se bio povukao u dno sale.

Krupni tip zagrme:

— Trebaju mi četiri boce viskija, i to najboljeg! Dok izbrojim do deset, hoću boce da vidim pred sobom! I vaš šerif je odbrojavao. Izgleda da je to ovde u modi. Dakle, i ja ću da brojim. Jedan. . .

On ućuta i pogleda uokolo, da vidi kakvu reakciju su izazvale njegove reči.

Barmen pride polici i iz nje izvadi četiri boce prvoklasnog viskija, i stavi ih pred Majka, a potom se ponovo povuče.

Dok je Majk unatraške išao prema vratima, sa bocama između leve ruke i grudi, jedan mladi kauboj je grozničavo razmišljao.

Izgledalo je kao da razmišlja o tome da li mu se isplati da puca.

Upravo kad je samom sebi odgovorio da bi vredelo pokušati, čovek koji je stajao pored njega video je kako mu se prst savija oko obarača, i na vreme mu istrgao revolver iz ruke.

Metak je već bio ispaljen, ali je, zbog cevi revolvera u tom trenutku

okrenutoj nadole, odleteo i zabio se u pod.

Okoreli bandit je primetio šta se događa; i on je izvadio revolver, ali nije pucao.

Izašao je iz kafane.

Svi su odahnuli kada su se iza njega zatvorila vrata.

Napolju se Henri Barns pobrinuo za ostalu opremu, a bio je tamo i Stiven Benoks. Na četiri konja tovario je sudove sa vodom.

Lenders se vinuo u sedlo.

— Jesmo li gotovi, momci? — upitao je.

Stiven je zavezao i poslednji čvor, a onda rekao da mogu krenuti.

Lenders je krenuo prvi.

U ruci je držao uzdu jednog natovarenog konja, a u drugoj revolver.

I ostali su bili izvadili oružje, iako to nije bilo potrebno.

Nijedan čovek u Vitalesu nije nameravao da ih zadrži ili puca u njih.

Odjednom Benoks reče:

— Oni imaju najmanje sat prednosti. Kedlon je uzeo dva vodiča, koji rade za novac, vodeći strance kroz pustinju. Treba samo da im uđemo u trag, i onda za nas neće biti više nikakvih problema.

Lenders se zamisli, a potom upita:

— A kakvi ljudi su ti vodiči?

— Čuo sam da je jedan od njih ovdašnji Indijanac, a drugi je neki Teksašanin. Navodno, danas je ovde napravio čitavu predstavu. Ori je nešto smislio da se oslobodi Kedlona, a i njegovog pomoćnika. A i Bred je bio na pola puta da umakne, čak je imao i taoca. Sve bi se odvijalo kako treba da se nije umešao onaj Teksašanin.

— Znači, pomrsio im je račune?! E, pa, moraće za to da nam plati. Sada ćemo mi njemu pomrsiti račune. Nitkovi! — gundao je Lenders. — Nije mi jasno zašto je baš on morao da se umeša u sve to!

— Onaj stari trgovac konjima ispričao mi je, a to sam čuo i od drugih, da je taj vodič, izvesni Hari

Kvejd, veoma opasan tip. Hrabar je, uvek se brine da pravda bude zadovoljena i ponaša se kao da ga je sam Gospod poslao da čuva red i zakon na zemlji.

— I taj bi, izgleda, želeo da ode na onaj svet, baš kao i šerif kog smo upucali. Pa, ako je tako, priuštice mu to zadovoljstvo. Majk, podbodi tog konja! Vidi ga kako je mrzovoljan! Kupio si ga kao odmornog i dobrog, a on se ponaša kao kip! Požurimo, moramo smanjiti odstoja-
nje između nas i šerifa Kedlona!

*

Tokom noći, u pustinji, vazduh je bio hladniji nego inače, a zbog velike razlike u temperaturi između dana i noći, jahačima se učinilo da je veoma hladno.

Prešli su preko isušene reke u kojoj je još tu i tamo bilo malo vode, i tako su ujedno ostavili poslednji izvor dragocene tečnosti iza sebe.

Nad njima se nadvijalo beskrajno tamno nebo, a tišinu je samo s vremena na vreme parao urlik neke pustinjske životinje, najčešće kojota.

Kedlon je jahao na začelju kolone.

Ispred njega, svezan, jahao je mladi Bred Šeriden, a pred njim, takođe vezan, Ori Gejnor.

Šerifov pomoćnik Rejnold Kolins jahao je pored zatvorenika, a sasvim napred bili su Džoša Harold i Lobo.

Indijanac se ljuljao u sedlu kao da jaše dvogrbru kamilu. Svima je izgledalo kao da spava, ali je Džoš bio siguran da to nije slučaj.

Džoš je, ne misleći ni na šta, gledao u tamno nebo, peščano more koje se prostiralo pred njima, na kamenje i isušene kaktuse, koji će živnuti tek nakon kiše, koja će doći za četiri, ili šest godina, ili, možda — nikada.

Što su više odmicali od korita reke, utoliko ređe su nailazili na bilo kakvu vegetaciju.

Svuda oko njih bio je samo pesak, ponegde neki kamen, i ništa više.

Nepregledna pustinja. Dvadeset, pedeset, sto milja — sve sama pustinja.

Sada su se Džosove misli vratile na Kedlona, na njegov povratak u Dorten, na to da će možda nevin biti osuđen, a najviše je mislio na mogućnost da ovde u pustinji zauvek ostavi tog, za njega opasnog čoveka.

Ali, tu su i dva opasna zatvorenika; da, prethodnog dana bio je protiv njih, ali... Za njih to sada nije bilo ni od kakvog značaja.

Razmišljao je o tome kako bi se mogao udružiti sa njima protiv Kedlona i njegovog pomoćnika.

Ali... U pitanju su ubice — sinu Džoši.

A šta sam ja, upita se on zatim. Za druge, i on je bio ubica, a samo je on znao da u životu nije nikog ubio. On ipak ne pripada svetlu dvojice prepredenih, surovih ubica kakvi su bili Bred Šeriden i Ori Gejnor.

Obojica su mu bili odvratni, a činilo mu se da ih ni Lobo ne podnosi.

Ostaje mu, dakle, da se dogovori sa Indijancem. Ili, da ipak pruži podršku Kedlonu?

Poznavao ga je dovoljno i znao je da taj čovek neće lako odustati od namere da ga povede u Dorten.

Šerifov pomoćnik Rejnold Kolins je za Džoša bio samo polovina problema koji mu je predstavljao sam šerif. Bio je mlad i neiskusn, a uz to i pravi zanesenjak kada je u pitanju pravda.

Upravo zato se prema zatvorenima ponašao nekorektno, što Kedlon nikada nije činio. Za njega je i zločinac bio čovek čiju ličnost treba poštovati, bez obzira što je u sukobu sa zakonom.

Kedlon je prema svakome bio pravedan i nije mrzeo nikog, za razliku od svog mladog pomoćnika, koji je naprosto mrzeo zatvorenike, kao i sve one koji krše zakon.

Kedlon je savesno obavljao svoj posao; on je imao zadatak da ovu

dvojicu odvede u Jumu, i on će to uraditi po svaku cenu i u tome bi ga mogla omesti samo smrt.

A Rejnold je, opet, bio ispunjen srećom i zadovoljstvom što će ta dva zločinca zahvaljujući, između ostalih, i njemu, dospeti tamo gde im je bilo mesto.

Za Kedlona, ova dvojica zatvorenika nisu bile životinje koje jednostavno treba ubiti, kako je mislio Rejnold, bili su to za njega opasni tipovi čijim trikovima treba doskočiti inteligencijom i iskustvom.

Što zapravo da uradim, pitao se Džoš.

Razbijao je glavu, a ipak nije mogao ništa pametno da zaključi.

Nikakav izlaz nije mogao da nađe.

Bilo mu je daleko od pameti da se vrati u Dorten, ne, to ne može ni da zamisli. To mesto za njega bilo je isto što i bezakonje, apsolutna vladavina braće Huks, sećanje na ljude kakvi su bili doktor Vuds, Sju, Doroiti Dekster, koji su pod lažnom zakletvom svedočili u korist pravog ubice, a na njegovu štetu.

Kedlon je hteo da ga odvede u Dorten, i time obavi svoj davno postavljeni zadatak. Džoš nije želeo samome sebi da prizna, ali je dobro mogao da shvati Kedlona.

Pa ipak, bio je protiv njegovih namera.

Odjednom, Lobo je povukao uzde.

— Stani! — viknuo je Džošu.

Ovaj se trgao iz misli i instinktivno povukao uzde. Rejnold nije morao da zaustavlja konje razbojnika, jer su se oni sami zaustavili.

Kedlon je promrmljao nešto, jer je njegov konj tek počeo da galopira onako kako treba.

Šerifov pomoćnik upita:

— Šta se to dogodilo?

Lobo izvuče svoj revolver i ispali hitac i nešto tamno ispred njih.

Posle pucnja, to nešto se pomerilo, a odmah potom se umirilo.

Džoš je sada video u šta je Lobo pucao: bio je to gušter od čijeg uje-da smrtno stradaju i ljudi, i konji.

A oni bi prošli pored njega, tako da bi gušter sigurno ujeo nekoga od njih, a najpre bi to mogao biti konj.

A zna se šta u pustinji znači izgubiti konja. To i za čoveka može da znači smrt.

Kedlon odjaha napred.

Reče Indijancu:

— Imaš sokolove oči, poglavico.

Lobo se nasmejavao. Zatim je obri-sao cev revolvera krpom koju je izvukao iz džepa. Dodao je u revolver jedan metak, i vratio oružje za po-jas.

Kedlon zadivljeno reče:

— Ovo je pravi Indijanac! Tako pažljivo zna da se ophodi sa oružjem, a i tako precizno nišani i pu-ca...

Lobo je samo ćutao.

Nije nameravao da ikome objašnjava da je tu veštinu naučio tek pošto je upoznao Džoša. Od njega je naučio razne veštine, pa i onu baratanja oružjem. Šta se to sada tiče ovog šerifa, ili nekog drugog?

Jahali su dalje.

Džoš, koji je vodstvo sada prepustio Indijancu, i jahao sa njegove strane, posmatrao je zatvorenike.

Primetio je da onaj mlađi češće okreće glavu i gleda u druge jahače. I onaj drugi se osvrtao nekoliko puta.

Kedlon je bio zamišljen i izgledalo je da to uopšte ne primećuje.

Kad je Džoš prišao malo bliže dvojici zatvorenika, Kedlon mu je dobacio:

— Džoš, ja bih najradije da te vidim napred, pored tvog saradnika!

Džoš mu hladno odgovori:

— To će, Frede, izgleda, ostati samo tvoja želja. Ja ću da jašem tamo gde mi se najviše sviđa. U pustinjskom vozu, u kom sada putujemo, vozovode smo Lobo i ja, a to znači da nas dvojica zapovedamo. Na to treba da se navikneš, šerife, i neka ti to ne smeta.

Bred Šeriden je primetio da odnosi između Kedlona i vodiča Džoša nisu baš dobri, da tu nešto škripi; podigao je glavu i rekao Džošu:

— Veliki Kedlon će ti odmah izbiti zube, Džoš. Taj još nikada nije otpreo da mu neko zapoveda. Uvek mora da bude onako kako on kaže.

Kedlon procedi kroz zube:

— Brede, tebi je zabranjeno da govoriš! Još samo reč da čujem, i ići ćeš pešice.

Bred Šeriden ne reče ništa; u stvari, izgovorio je nešto, ali tako tiho da ga niko nije čuo. Nije želeo da izaziva Kedlona, kako ovaj ne bi ostvario pretnju.

Već od početka njihovog zajedničkog jahanja, kad ih je Kedlon ponovo uhvatio, Bred je znao da ima posla sa čovekom gvozdene volje i čvrste reči, jer kada nešto kaže, to obavezno i uradi.

Bio bi zaista u stanju da mu naredi da pešice ide kroz pustinju.

Iznenada, mladić upita:

— Je li i meni zabranjeno da govorim, šerife?

Izgovorio je to prkosnim glasom.

— Još nije, Ori.

Mladić je na šerifa Kedlona ostavio gori utisak nego njegov stariji drug. Bio je, očigledno, sposoban da uradi ono što niko ne bi ni pretpostavljao da bi mogao uraditi.

— Džoš! — doviknu on — imamo velike prijatelje, moćne u svakom pogledu. Kedlon to zna, ali ne zna i činjenicu da su nam oni veoma blizu, tu negde iza nas. Da li si ikada čuo o Martinu Lendersu, Džoš? Ili možda o Stivenu Benoksu?

Sačekao je da čuje hoće li neko komentarisati, ali niko ništa nije rekao.

On nastavi:

— A znaš li Henrija Barnsa i Majka Kapera? Sigurno su zajedno njih četvorica. Kedlon će izgledati smešno mali pored ogromnog i kao lav jakog Martina Lendersa. Biće to uskoro, Džoš. Bred i ja smo spremni da zaboravimo da si u Vitalesu izigravao heroja i želeo da napraviš slavu na naš račun. Mi smo, videćeš, velikodušni. Ali, shvati ozbiljno da je veliki Lenders blizu. Možda ne bi

bilo loše za tebe, Džoš, kad bi prema nama dvojici bio dobar i pre nego što Lenders stigne sa ostalom trojicom.

Posle tih reči, bandit se grohotom nasmejao.

Njegov smeh je užasno nervirao šerifa Kedlona, a isto tako i njegova pretnja.

Kedlon nije mogao da izdrži.

— Od sada je, Gejmore, i tebi zabranjeno da govoriš!

Mladić ne reče ništa, jer je smatrao da je šerifa svojim rečima već izazvao toliko da će ga ovaj naterati da dalje prema Jumi ide pešice.

Džoš zaustavi konja i sačeka da mu se Kedlon približi, pa ga onda upita:

— Da li je tačno to što on tvrdi?

Šerif klimnu glavom.

— Da, tačno je — reče.

— Ti si nas, znači, poveo sa sobom, a znaš da su nam za petama četvorica bandita Lendersovog kalibra? E, pa, Frede, to nisam očekivao od tebe...

Kedlon se nasmeja.

— Čuo si šta ti Ori savetuje. Počni da skupljaš pozitivne poene kod njih dvojice. Ako Lenders bude imao sreće, ti poeni ti uopšte neće koristiti, jer će se Bred i Ori setiti tvog jučerašnjeg podviga i činjenice da nisu slobodni samo zahvaljujući tebi. Nemoj misliti da će ti oni to oprostiti. Takvi kao što su oni nikada ne zaboravljaju kada im se neko na bilo koji način zameri.

— Možda će misliti drugačije, Frede. Možda ja i treba da iskoristim svoju priliku. Verovatno mi se više nijedna neće pružiti. Ovo je prva, a, ko zna, može biti i poslednja. Šta misliš, Frede, treba li da je iskoristim?

— Da sam na tvom mestu, Džoš, o tome bih veoma detaljno razmislio, uzimajući u obzir sve pozitivne i negativne činjenice vezane za to.

Džoš se okrenu prema Kedlonu.

— Pretpostavimo, šerife, da sam na tvojoj strani, i da ćemo se zajed-

no suprotstaviti svoj četvorici bandita koji su, navodno, za našim petama. Šta će biti onda?

Kedlon se opet nasmejavao. Ovoga puta to je zvučalo nekako sažaljivo.

— A šta bi bilo? — upita on. — Ići ćemo dalje, za Jumu, a posle toga zajedno za Dorten. Tako sam ti rekao i ostajem pri tome, ma šta se dogodilo.

— Hvala ti, Frede, samo toliko sam hteo da znam — odvrati Džoš razočaranim glasom.

— Zar si mislio da možeš da se nagađaš sa mnom samo zato što smo svi u opasnosti, a ti u prednosti, zbog poznavanja pustinje?

— Ne... Hteo sam samo da vidim sa koje tačke gledišta posmatraš ove događaje.

— Pa, eto, sada znaš...

*

Henri Barns otpi nekoliko gutljaja vode, a onda okači bocu o sedlo.

Martin Lenders uzviknu:

— Slušaj, Henri, ovo mi se ne dopada. Stalno piješ vodu. Ako tako nastaviš, ostaćemo bez vode usred pustinje, a znaš šta bi to značilo!

Henri Barns pogleda na sve one balone napunjene vodom, pa reče:

— S ovom rezervom možemo da odjašemo do Rta Dobre Nade i na trag! Još bi nam i ostalo vode.

Lenders se nasmeja ironično.

— A šta ako samo dva konja dođu do cilja, a dva ostanu negde na putu? — upita. — Ne misliš, valjda, da ćemo mi tegliti ovu vodu na sopstvenim leđima? Daleko bismo stigli. Ili nam, na primer, Kedlon napravi nekoliko rupa na tim balonima? Hoćeš li onda dospeti na Rt Dobre Nade, glupane?! Mislim da nećeš stići ni do Jume, a ne dalje!

Stiven Benoks, koji je dremao u sedlu, čuo je o čemu se razgovara.

Razbudio se sasvim, i poluglasno rekao:

— Stalno isti razgovori, sto mu gromova! Zar ne možete jednostav-

no da sledite Kedlonov trag i da ču-tite?! U pustinji smo, a kao da smo u kokošinju! Stalno kvocate. Dosta već!

Lenders mu grubo odvrati:

— Dremaj i dalje i pusti nas da se zabavljamo na način koji nam se najviše dopada. Nama je dobro i ovako.

Onda se okrenuo prema Majku Kaperu:

— Majk, mora da će uskoro sva-nuti. Sada ti jaši napred, a mi ćemo za tobom. Mislim da oni sada nema-ju više od petnaest minuta prednos-ti. Da je dan, sigurno bismo mogli i da ih vidimo.

Majk ode napred, a uzde od to-varnih konja predade Henriju Bar-nsu.

Trojica ostalih jahali su sporije.

U polumraku, videli su kako se oblaci prašine iza Majka sve više di-žu i kako se on udaljava.

Martin Lenders zamota sebi ciga-retu i pripali je, a onda upita:

— Stive, jesi li o svemu dobro raz-mislio?

— Šta?... — upita Stiven Benoks sanjivo.

Lenders ponovi pitanje.

— O, da, sve mi je jasno. Henri i Majk će ih pratiti, a ti i ja treba da ih sustignemo na vreme.

— Da. Valjda će nam uspeti. Jed-nom sam doživeo da se moj čovek zbuni u sličnoj situaciji. Kol Mon-tgomeri se zabunio, zamisli. Tada sam još uvek jahao u bandi sa njim.

— Ali ja nisam Kol Montgomeri — promumla Henri Barns.

— Taj je tip glup — reče Lenders. — Poznavao sam ga dok je još bio neiskusn u tom poslu. Od pre dve godine je pod zemljom. Taj ništa drugo nije znao nego da lunja oko-lo. Njegova glava imala je samo jed-nu funkciju: da uzima hranu... Slu-šaj, nećemo se zabuniti, čak i ako je pustinja beskrajna. Nije da ne po-znajemo pustinjske zverke... A vas dvojica držaćete Kedlona u šahu, i on će morati da se pozabavi vama.

Za to vreme ćemo ga srediti. Pokušaće, sigurno, da zadobiju Breda i Orija protiv nas. Pazite samo na kornje! Bez njih smo izgubljeni, bez vode takođe!

Posle četrdesetak minuta, vratio se Majk Kaper. Više puta ih je čekao da ga sustignu, a kada je video da ih nema, pojahao je natrag.

Onda im je rekao:

— Nisu daleko. Negde napred mora da ima vode, jer oko sve vrvi od kaktusa. Tamo dalje je neka dolina, a u njoj ima drveća. Sigurno je u blizini neka voda i oni su se, možda, ulogorili kraj nje.

Stiven zadovoljno klimnu glavom.

— Onda moramo da čekamo da pođu odande. To bi se uklopilo u moj plan.

— A zašto ih ne bismo odmah uhvatili? Iznenadili ih tamo, dok se odmaraju? — upita Stiven.

Lenders se nasmeja, ali ne reče ništa.

Benoks potcenjivačkim glasom upita:

— Znaš li ti koliko je dugačko trnje kaktusa čola? Ako je vodič dobro raščistio mesto i Kedlon to smatra dobrim, onda se oni na tom mestu mogu odbraniti od čitave armije. Mislim da bi to mesto trebalo da opkolimo, i da ih sačekamo na ivici kaktusnog polja. Sutra je naš dan, naše veče, ako imate strpljenja da čekate dotle. Onda ćemo povući sledeći potez, pre ne. Oni moraju da nalete na nas, a ne mi na njih. Ako uđemo u kaktusno polje, sami sebe ćemo uništiti.

Lenders potvrdi.

— U pravu si, Stive, ja se slažem sa tobom. Ne znam kako je sa ostalima.

Majk Kaper reče:

— Stivenovi planovi su još uvek najbolji, to se mora priznati. Pravi je majstor za planove. Siguran sam da ćemo doći do Orija i Breda ako se budemo pridržavali Stivenovog plana.

— Ne preostaje nam ništa drugo nego da se nadamo najboljem — odvrati Stiven Benoks, kom je laskalo to što ga hvale.

A morao je da misli i na to kako su Bred i Ori veoma dobri prijatelji. Majk će sigurno mnogo rizikovati da izbavi prijatelje iz nepritike.

Lenders je na to gledao drugačije.

Toga je bio svestan i Stiven Benoks. U stvari, Lendersu je bilo sasvim svejedno za Orija i Breda nije mario ni za jednog od njih.

Pripadali su samim asovima bande, kao, uostalom, i Stiven. Uprkos tome što ih je naročito cenio, nije podnosio da neko od njegovih ljudi bude uhapšen. To je umanjivalo i njegovu slavu, bar u sopstvenim očima.

Stiven Benoks je imao drugačije shvatanje i sopstveno mišljenje o svemu.

Bred je bio, kao i on, čovek iz starije garde. Stoga je Stiven osećao da ima nečeg zajedničkog sa njim. To što je Kedlon uhvatio njega i Orija, bila je krivica usijane glave mladića. Njega Stiven nimalo nije cenio, bio je čak spreman i da ga žrtvuje.

Henri Berns je, opet, bio drug sa mladim Orijem Gejnorom. Bred nije podnosio Henrija, a ni mudrog Stivena, o kom je Lenders imao tako visoko mišljenje, kao, uostalom, i drugi iz bande.

*

Lobo je pronašao semenje od kaktusa saguaro, istucio ga, zamesio sa malo vode i stavio na vatru, da bi od njega napravio hranu koja može da se jede.

Kedlon je stojao nedaleko od izvora vode, koja je tekla iz otvora među kamenjem.

Posmatrao je okolinu. Njegova silueta uzdizala se na horizontu kao kakav spomenik, obasjan prvim srebrnastim zracima zore.

Dvojica zatvorenika bili su povezani lisicama. Sedeli su pred vatrom, koja je obasjavala njihova lica.

Rejnold Kolins, šerifov pomoćnik, ležao je malo dalje od konja, koji su dobili svoje vreće sa hranom.

Džoš se bio umotao u čebe i spavao.

Malo kasnije su legli i zarobljenici.

Pokušavali su da spavaju posle zamornog jahanja, ali su prethodno razmišljali o Lendersu i ostalima, koji će sigurno doći da ih oslobode.

Mladić šapnu Bredu Šeridenu:

— Kladam se da će stići do nas još pre nego što se sasvim razdani. . .

— A ja, opet, mislim da će stići tek uveče, kada budemo napustili ovo mesto, gde ima vode. Spavaj, potreban ti je san. Moraš se odmoriti.

Šerif Kedlon je, izgleda, čuo njihov razgovor, pa im je doviknuo:

— Zabrana razgovora važi i sada, a ne samo za vreme jahanja!

Mladić šapnu:

— Njega ću lično ja da sredim.

Bred mu na to ne reče ništa.

Ubrzo su zaspali.

Kedlon ode do svog vidikovca i tamo leže. Bio je udaljen od dvojice zatvorenika svega dvadesetak koraka.

Možda je zaista spavao, a možda se samo pretvarao da spava.

Ni za mladog Rejnolda Kolinsa nije se moglo sa sigurnošću utvrditi da spava. Ako su i zaspali, mogu da se probude i na najmanji šum.

Takva vrsta ljudi je na oprezu i kada spavaju.

Lobo se nimalo nije uzbuđivao.

Ispekao je svoj kolač, slatko ga je pojeo, a onda se potrudio da nakupi još semenja, za kasnije. Stavio ga je u jednu kesu, koju je nosio sa sobom.

Dan je osvanuo nekako iznenada, naglo, kao što se to dešava u pustinjским prostranstvima.

Nebo se razvedrilo, a uskoro je i sunce počelo da sija, pretvarajući

mrtav predeo u goruću površinu sa izrazitim senkama.

Uporedo sa svim tim, rasla je i temperatura vazduha.

Konji su se povukli u senke drveća.

Džoš se probudio od sunčevih zraka. Iako je spavao samo dva sata, osećao se mnogo bolje i bio je oran za dalje napore.

Pogledao je prema vatri, gde su spavali banditi, a potom je pogledom potražio Kedlona, i ugledao ga kako leži između dva kaktusa.

Činilo mu se da šerif spava. Ipak, držao je oružje — levom rukom cev, a desnom dršku.

Džoš se pitao da li bi bilo pametno u ovom trenutku razoružati dvojicu šerifa. I, šta ga se uopšte tiču ovi zatvorenici?

Zašto da pomogne Kedlonu, kad je ovaj, očigledno, i njemu neprijatelj?

Bešumno se podigao i prišao Lobou, koji je dremao u sedećem položaju, prekrštenih nogu.

Lobo se odmah probudio kada je čuo kako mu se neko približava.

Otvorio je oči, ugledao Džošu, a onda ga tihim glasom upitao:

— Hoćeš sada?

— Ne znam. . .

Lobo se podiže, pogleda prema konjima, a potom u daljinu; polje kaktusa rasprostiralo se oko njih, a kako se išlo dalje od toga mesta, zemlja je bila sve peskovitija i pustiija. . .

A izvor je bio pravo bogatstvo za pustinjske životinje, bio je oličenje života.

Ali, sada, kada je sunce ubitačno peklo, one su se negde zavukle i dremale.

Sada, po danu, one su našle utočište. Čak i one koje vole toplotu, jer im je ova vrućina ipak bila pomalo preterana.

Lobovu pažnju privukao je jedan koguvar, koji je skakutao između kaktusa, idući prema dolini. Ubrzo su naišla još dva koguara.

I oni su se, kao i prvi, stalno okretali.

— Tamo napred ima nešto — reče Lobo.

Džoš je odmah pomislio da su se to životinje uzmuvala zbog nailaska bandita koji su u potrazi za svojim drugovima, koje hoće da spasu.

— Čekaj... — reče Džoš Lobou i pogleda prema šerifu Kedlonu. Ovaj ne mrda...

Lobo je i dalje posmatrao. Sada su opet naišla dva koguara. Uprkos svojoj smeđežutoj boji, dobro su mogli da se razaznaju.

— Ima nečega tamo gore, na ivici kaktusovog polja — mumlao je Džoš. — Možda je neka životinja, ali možda i čovek, Lobo. Šta ti misliš?

Kaktusi su rasli jedan pored drugog, gusto poredani, i nije jasno moglo da se vidi da li se među njima krije čovek koga su se u to mirno doba dana uplašile pustinske životinje.

Lobo je samom sebi odgovorio da to ipak nije neki čovek.

Ne, te bezazlene životinje se ipak ne bi toliko uplašile čoveka da bi morale bežati iz svojih jazbina. To mora da je druga životinja.

Džoš pogodi o čemu Lobo razmišlja, pa upita:

— Misliš li da je tvor?

— Možda...

Džoš se seti da kengure preko dana ništa osim tvora ne bi oteralo iz skloništa, i to samo zbog neprijatnog zadaha koji tvor širi oko sebe.

Ali, prethodno je neko morao da uplaši tvora, jer kako bi drugačije mogla da se objasni činjenica da je ta životinja pribegla odbrambenom mehanizmu?

Znači, i ona se nečeg, ili nekog, uplašila.

Obojica su u isto vreme shvatila to i potegli oružje.

Bilo je teško probiti se kroz kaktuse.

Bili su visoki kao čovek, pa i viši, a njihove bodlje bile su kao mačevi.

Čovek koji ne poznaje pustinju teško da bi se mogao probiti kroz njih. Jer, ako bi se ubo na taj trn, ne bi više mogao da se otrgne od njega i teško bi se povredio. To bi, u ovakvoj pustinji, bilo ravno osudi na smrt laganim umiranjem.

Lobo je poznavao te kaktuse, a i Džoš je dosta znao o njima.

Lagano su im prilazili.

Ubrzo su otkrili zašto su se životinje uznemirile: vetar je donosio ovamo zadah tvorova, što je značilo da je Džošova pretpostavka tačna.

Ali, od koga su se tvorovi branili? Ko ih je napao? Ko je nekog tvora ugrozio u njegovom carstvu? Ne bi ni on izlazio napolje po ovakvoj vrućini da se nije uplašio.

Lobo i Džoš su sledili zadah, koliko god im je to bilo neprijatno.

Ali, od tvora ni traga.

Pa ipak, Lobove oči sokolove, ubrzo su otkrile trag ljudskih nogu.

Sada su bili već na ivici kaktusnog polja, gde su kaktusi bili manji, ređi i suvlji.

Lobo se klećući kretao i ispitivao tragove po zemlji. Džoš je držao revolver i osluškivao, pazio na svaki šum uokolo.

Išli su, zatim, dalje, sada obojica četvoronoške, da se ne bi videli.

Opet je Lobo nešto pokazao Džošu, ali ovaj nije stigao da obrati pažnju na to, jer je i on primetio nešto.

Daleko ispred njih, među kaktusima, video je jednog jahača kako se udaljava od njih.

On pokaza napred, i Lobo pogleda u tom pravcu. Jahač je bio brz; iza njega su se podizali veliki oblaci prašine.

Ubrzo im se izgubio iz vidokruga — bila ga je zaklonila jedna peščana dina.

Čekali su da vide da li će se ljudska prilika pojaviti iza dine, ali se to nije dogodilo.

— Znači, tamo su se ulogorili. To nam je dovoljno — reče Džoš.

— Hoćemo li sada da se vratimo na naše mesto? — upita Lobo. — Možda smo potrebni Kedlonu.

— Ne! — odgovori Džoš odlučno, što i njega samog iznenadi. Upitao se zašto bi morao da pomogne Kedlonu.

Ne shvatajući šta Džoš hoće da uradi, Lobo ga začuđeno upita:

— Zaista nećeš?

— Ovoga puta Džoš nije znao šta da odgovori.

Zaista, pitao se, zašto ne želi da ode kod šerifa i obavesti ga da su banditi blizu, da su se ulogorili nedaleko od njih? Zašto ga ne bi upozorio?

Možda zato što je verovao Kedlonu kada je ovaj rekao da će njega, Džoša, banditi sigurno ubiti zato što je pomogao da se njihovi prijatelji savladaju, tamo, u Vitalesu.

Da li bi se banditi usudili da urade tako nešto, pitao se Džoša Harold.

Valjda su svesni činjenice da samo pravi pustinski vodiči mogu da im pokažu put prema Vitalesu, kuda bi se sigurno uputili, umesto da idu u Jumu. Ne bi imali potrebe da idu tamo.

A možda će im biti dovoljan sam Lobo?

Ljut na samoga sebe zbog neodlučnosti, Džoša reče Indijancu:

— Hajdemo natrag!

Opet je razmišljao o Kedlonu.

Taj čovek će ga sigurno odvući natrag u Dorten, a sada je prilika da ga se otarasi.

Ali, ne svojim rukama, što je značilo da ne bi odgovarao za njegovu smrt.

Banditi bi mu sigurno sve oprostili, i onda bi on, Džoša Harold, bio slobodan.

U Vitalesu bi mogli da rašire vest o nekoj nesreći koja ih je, navodno, zadesila.

A onda se Džoš iznenada setio da se Kedlon, lukav već kakav jeste, možda unapred pobrinuo da on ne prođe nekažnjeno ako uradi nešto

što se ovome ne bi sviđalo, ili mu, čak, naškodilo.

Možda je sve ispričao šerifu u Lerinji, i ovaj, možda, samo čeka da se Džoš i Lobo vrate sami. Čim bi ih ugledao same, sve bi mu bilo jasno.

Ima tu još i drugih mogućnosti, razmišljao je Džoš. Može, na primer, da ode u Nevadu i da tamo lovi pume, ili u Arizonu, da hvata divlje konje.

Sve je bolje nego da se vrati u Dorten i tamo odgovara za ubistvo koje nije počinio.

Lobo ništa nije govorio; nikada nije imao običaj da prigovori Džošu zbog neke njegove odluke. Kada je Džoš nešto rekao, tako je trebalo da bude i Lobo je uvek mislio da je to najbolje rešenje.

A i kad nije mislio tako, ćutao je. I, sada, ako je Džoš rekao da treba da se vrate, sigurno je došao do zaključka da je to najbolje rešenje, mislio je Lobo.

Rejnold Kolins je kuvao kafu, a Kedlon je kroz krpu filtrirao mutnu vodu i njome punio sud.

Zatim je pomešao vodu i viski i to sipao u jednu bocu, začepio je i odložio.

Kad su Džoš i Lobo stigli, ustao je i zadovoljno se nasmejao.

Upitao je:

— Zna li zašto su se koguati uzmuvali?

Džoš ga pogleda iznenađeno.

— Jesi li i ti video? — upita.

— Da, video sam svaki njihov, ali i svaki vaš pokret, Džoš. I, šta ste zaključili?

— Uzmuvali su se zbog tvora.

Šerif klimnu glavom, mada ga taj odgovor očigledno nije zadovoljio.

— I šta još? — upitao je.

— Ništa više — odgovorio je Džoša.

— Hm... Gadno...

Džoš pokuša da izbegne susret sa Kedlonovim pogledom, i upita:

— Zašto gadno?

Lobo je, kao i uvek, samo stajao i

ćutao, puštajući Džoša da govori, jer ga je smatrao pametnijim.

Nijednim pokretom ili izrazom lica nije odavao šta misli. Čak se dobijao utisak da uopšte ne razume o čemu drugi govore.

— Gadno, zato što jedan tvor neće usred dana iz čista mira da se uzbuđuje i brani — rekao je Kedlon. — Mora da ga je neko prinudio na to. Obojica znate šta!

Poslednju rečenicu Kedlon je izgovorio pomalo nervoznim glasom, i prestao je da se smeje.

— Mogu da zamislim kako vam je mrsko da mi to kažete — nastavio je. — Znači, Lenders i njegovi ljudi već su nam se prilično približili...

Džoš pogleda u Loba, pa upita:

— A otkud ja to treba da znam? Lobo, jesi li ti video nekoga?

— Ne — odgovori Indijanac kratko.

Lobo je bio dobar saradnik i u nje-ga je Džoš uvek mogao da se pouz-da.

Kedlon, međutim, ni sada nije bio ubeđen da njih dvojica govore istinu. Posmatrao je Loba, a onda re-kao:

— Možeš da budeš srećan što imaš ovakvog druga, Džoš. Taj igra tačno onako kako ti sviraš. Znaš da ti nikada ne bi protivurečio.

— Da, i ja sam uveren u to da je on dobar drug — odvrati Džoša. Onda se okrenu prema Rejnoldu i bezazlenim glasom upita: — Hoće-mo li, posle svega, nas dvojica dobi-ti malo kafe?

Džoš priđe zatvorenicima, koji su još uvek bili povezani liscama, ali su sada sedeli.

Rejnold se uspravi i pruži Džošu malu plehanu šolju, iz koje se pušila vrela kafa.

— Nisi mnogo pametan — reče Rejnold Džoši. — Kada bi znao šta su uradila ova dvojica, sigurno se ne bi ponašao tako i mislio bi dru-gačije nego što sada misliš.

— I o meni se tako misli — odvrati Džoš. — Evo, na primer, Kedlon.

On i mene smatra ubicom, samo što tu postoji razlika. Ja nikog nisam ubio, a oni jesu, a možda i nisu. Kedlon mene smatra ubicom, a nevin sam. Možda je isti slučaj i sa tom dvojicom. Šta ja znam...

Kedlon im priđe.

— Da, tačno, tu postoji razlika — reče. Tvoja stvar sa Polingerom još mora da se dokaže, a kod ovih takvih problema nema. Njihova nedela videli su na desetine svedoka, a ni oni se nisu trudili da išta poreknu.

Mladi bandit viknu:

— Džoš, on laže!

Bred je ćutao.

Šerif pogleda u Orija Gejnora.

— Zar ne znaš da ti je zabranjeno da govoriš? — upita oštrim glasom.

— Jebe mi se za to, šerife! — drsko odvrati mladić. — Srešćemo se mi još, i to na boljem mestu nego što je ova pustinja.

Mladić je očigledno smatrao situaciju povoljnom za sebe, čim se usudio da tako razgovara sa šerifom Kedlonom. Sigurno je u međuvremenu shvatio šta se događa između Kedlona i Džoša, i to mu je ulivalo nade.

Bred Šeriden je sve to posmatrao drugačije.

Stari lisac situaciju nije smatrao ružičastom i nimalo zreloom, ali je ćutao.

Možda se Ori istrčava. Biće, mislio je, bolje za njega da malo sačeka i vidi kako će se stvari odvijati.

Usijane glave, užarenih očiju, pun mržnje i željan kavge, Ori je vikao i dalje:

— Lenders će te raskomadati! Ti kažeš da mi je zabranjeno da govorim?! Da se čovek ne bi smejao! Hoćeš li me kazniti zato što govorim?! Ili ćeš me naterati da idem pešice?! Samo napred, Kedlone, napred! Tim pre će nas Lenders stići. A tvoja dva vodiča, to si već mogao da zaključiš ako si pametan kao što se praviš da jesi, ne igraju na tvoje karte. U najgorem slučaju, oni su

neopredeljeni. Ali, kladim se da su ipak na našoj strani. Džoš sigurno. I njega hoćeš nevinog da osudiš. Misliš li da će ti on to dozvoliti a da se prethodno ne bori?

Kedlon je stisnutih zuba slušao šta mu mladi bandit govori.

A onda izvuče svoj revolver, uze bandite na nišan, pa reče svom pomoćniku:

— Rejnolde, odvoji ga od Breda!

Rejnold pride banditima, ali s leđa, za svaki slučaj.

— Ustajte! — viknu.

Bred se brzo podiže, a mladi Ori, koji je bio veoma tvrdoglav a uz to sada i ljut, prosikta:

— Ja ću i dalje da sedim! Neka me neko podigne! I to ovaj što toliko hoće da ja ustanem. Zašto si se podigao, Brede? Pusti ga, neka puca. Neće on to učiniti. Zar nisi shvatio da mu je stalo do toga da ga javno pohvale što će nas žive dovesti u Jumu?!

— To ću i uraditi, budi uveren, mladiću — rekao je Kedlon. — Rejnolde, podigni ga!

Rejnold je užasno mrzeo sve bandite; imalo je to svog razloga. Pre nekoliko godina, banditi su mu pred očima ubili brata. Zato je u svakom banditu video ubicu i jedino što bi osećao bila bi mržnja.

Zato je i postao čovek od zakona — odlučio je da ceo svoj život posveti proganjanju i hvatanju zločinaca i onih koji bi to mogli da budu, a da iza sebe ima zakon.

Po njegovom mišljenju, Kedlonovo ponašanje prema njima bilo je pogrešno. Zar on da pomogne jednom ubici da se podigne?!

Munjevitom brzinom, Rejnold udari Orija, i ovaj se odmah podiže. Kedlon nije ni stigao da reaguje na to, stigao je samo da upita:

— Rejnolde, šta to radiš?! Šta ti je, jesi li poludeo?!

Njegov pomoćnik se nije uzbuđivao. Očima punim mržnje pogledao je u mladog bandita, a onda u Kedlona, pa rekao:

— Nije bilo potrebno da mu pomognem. Vidiš da je sam ustao. . .

Kedlon pocrvene od gneva. Zatim strogim glasom naredi:

— Pomoćnik šerifa Rejnold Kolins neka odmah dođe ovamo!

Rejnold, izgleda, nije shvatio šta Kedlon namerava da učini, zašto ga zove i šta mu se u tim trenucima mota po glavi. A video je da je šerif veoma ljut.

Šerifov pomoćnik i nije mogao da pretpostavi šta se događa u Kedlonu, jer ga nije dovoljno poznavao. Prišao mu je i glasom u kom je bilo prizvuka prebacivanja, upita:

— Šta hoćeš, Frede?

Bred Šeriden, pun mržnje, procedi kroz zube:

— Baš bih voleo, Rejnolde, da mi jednom budeš na nišanu. Pokazao bih ja tebi!

Dok je govorio, pridržavao je mladog Orija Gejnora, koji se još uvek teturao od Rejnoldovog udarca.

Rejnold je, zbog tih njegovih reči, hteo da skoči na Šeridena, ali ga je Kedlon preduhitrio. Zgrabio ga je za ramena i grubo viknuo na njega:

— Rejnolde, mi imamo zakone, a oni važe za sve podjednako! Ako si predstavnik zakona, to ne znači da ne moraš da ga se pridržavaš! — Pogledao ga je prodorno, a zatim dodao: — Skidaj tu zvezdu!

Rejnold ga je zabezeknuto gledao. Nije se ni pomakao, kao da nije čuo šta mu je rečeno.

— Rejnolde — ponovi Kedlon — rekao sam ti da skineš tu metalnu zvezdu! Nisi zaslužio da je носиš na grudima. Degradiran si do daljnjeg, odnosno do Jume. Tamo ću podneti izveštaj o tvom ponašanju, pa ćemo videti šta ćemo dalje s tobom. To će drugi odlučiti, ja sam svoje uradio. Zatvorenike niko ne sme da tuče, tim pre što su vezani. Šta zuriš u mene?! Skidaj značku!

Iako je Rejnold sve dobro razumeo, nije shvatao šerifovo ponašanje.

Gledao je u njega kao prkosno dete koje je napravilo grešku, a hoće da je poturi kao nešto što valja, da ne bi bio kažnjem.

Mladi Ori se nije još bio povratio od snažnog Rejnoldovog udarca.

Odjednom se srušio.

Bred Šeriden, koji je bio vezan za njega, ipak nije mogao da izdrži. I on je pao.

Rejnold pogleda u mladića. Po izrazu njegovog lica moglo se videti da se nimalo ne kaje što ga je udario. A Kedlon je ostao neumoljiv.

— Skidaj značku! — viknuo je.

Sada i sam crven od gneva, Rejnold reče:

— Neću da te poslušam. Ti mene ne možeš da degradiraš...

Sada je i on svojim tvrdoglavim ponašanjem podsećao Kedlona na mladog bandita.

On još jednom naredi Rejnoldu da skine značku.

Nešto u njegovom glasu ipak je pokolebalo mladog Rejnolda, jer je osetio ozbiljnu pretnju.

A možda se setio da je Kedlon ipak njegov pretpostavljeni, bez obzira na uslove u kojima su se našli.

Može mu propasti cela karijera ako ovoga puta ne poslušati starijeg po činu.

A to nije želeo. Hteo je ceo svoj život da posveti proganjanju kriminalaca.

On zgrabi metalnu zvezdu i otrže je sa jakne, i to tako žestoko da je na jakni ostala rupa. Bacio je zvezdu, zajedno sa parčetom jakne, prema Kedlonu.

Ovaj je uhvati i stavi u džep pantalona.

— Ti nemaš više nikakve funkcije, Rejnolde — rekao je svom bivšem pomoćniku. Onda se obratio Džošu. — Džoš, možeš li ti dalje bez svog Indijanca? On bi trebalo da odvede Rejnolda natrag u Vitales.

Rejnold, koji je sada već shvatio šta Kedlonova odluka može da znači za njega, reče:

— Frede, to je besmislica! Veruj mi, nervi su mi popustili i nisam

mogao da se kontrolišem. Mislio sam na svog nesrećnog brata... i...

— Ti si, kao i svi koji zastupaju zakon, dao zakletvu da ćeš raditi pravedno i po propisima. Obećao si da ćeš čuvati red i zakon. Pošto se toga nisi pridržavao, sada, u ovom poslu, nisi mi više potreban i dalje ću raditi sam.

Ori Gejnor je došao k sebi.

Džoš mu priđe i odveza lanac kojim je mladić bio vezan za starijeg bandita. Onda mu je iz svoje boce dao da pije vode.

Mladić je pio, i posle svake kapljice koja mu je kliznula niz suvo grlo, lice mu je postajalo sve življe i dobijalo svežiju boju.

— Džoš... — počeo Kedlon — ...ja sam te pitao da li bi Indijanac mogao sa Rejnoldom...

Džoš zatvori bocu i uspravi se.

Onda se malo udalji od Orija i pogleda u šerifa Kedlona.

— Ti si ovde glavni, Frede — rekao mu je. — Tvoja reč se sluša. Ali, to i sam znaš, Indijancu ne možeš da zapovedaš niti da raspolažeš njime. Nas dvojica smo preuzeli vodstvo kroz pustinju, i to ne znajući da ćemo se uplesti u borbu sa banditima. Bila je to pogodba za običan posao. Mi smo ga prihvatili i nismo znali da ćemo voditi šerife i zatvorenike, a naročito ne da ćemo na vrat navući još četvoricu kriminalaca. To umnogome menja stvari. Lobo će ostati sa mnom, a jedina ponuda koju mogu da prihvatim je da vas sve zajedno vratimo u Vitales. Nismo odmakli daleko od njega, jedna noć bi nam bila dovoljna da se vratimo. Delim, inače, tvoje mišljenje da Rejnoldu uzmeš značku zbog nepridržavanja propisa. Tu si pravedno postupio. Ali, Lobo i ja ne možemo da se razdvajamo.

Kedlon ga odmeri pronicljivim pogledom.

— Misliš li da će ti on pomoći u stvaranju prilike da umakneš od mene, ili da se na bilo koji način otrgneš i oslobodiš puta za Dorten?

Rejnold mu upade u reč:

— Vidi ti njega! Misli da se ceo svet okreće oko njega i tog prokletog zakona! A tu je sasvim sam, niko nije na njegovoj strani. A zviždim ja na tu plehanu zvezdu! On je ima, ali je to ujedno sve što je na njegovoj strani. Bred i Ori očima ne mogu da ga vide. Džoš, znam da si i ti protiv njega, a tvoj Indijanac je uz tebe, a to znači da je i on protiv njega. A tu su i Lenders, Benoks i još dvojica sa njima. Kaži, Frede Kedlone, šta ti u ovom trenutku i u ovakvoj situaciji pomažu tvoj zakon, tvoje pravo da nam svima zapovedaš, moja šerifska značka, koju si mi uzeo...

Kedlon nije sačekao da Rejnold završi rečenicu. Kiselo se nasmejao i rekao:

— Možda ćeš se začuditi, Rejnolde, kada ti budem rekao da mi sve to i te kako pomaže. U redu, samog te neću slati natrag. I dalje ostaješ sa nama. Zaista ne mogu da zapovedam ovom Indijancu i ne mogu da raspolazem njime. Pošto ostajemo zajedno, i dalje ćeš morati da me slušaš, da radiš sve onako kako ja budem rekao da treba raditi.

— Ali ja sam slobodan čovek... — počeo Rejnold, ali ga prevejani Bred Šeriden prekide.

Sve vreme niko nije obraćao pažnju na njega, jer je bio miran, čak i u trenutku kad je Rejnold udario Orija. Sada je, međutim, video svoju šansu, i to onako kako svi prevejani banditi vide priliku koja je povoljna za njih.

Rejnold je bio između njega i Kedlona, a onaj prvi mu je bio okrenut leđima, i to tako da mu je njegov revolver stajao nadohvat ruke.

Mogao je da ga dohvati čak i sa lisicama na rukama.

Učinio je to veoma brzo, i dok je Rejnold stigao da se okrene, povikao je:

— Stoj, ako misliš i dalje da ostaneš živ! Kedlone, nemoj da se usu-

diš da napraviš neki pokret! Obojicu vas imam na nišanu. Ubiću vas ako mrdnete. Bez trikova, ljudi od zakona! Džoš, znaj da nam ovoga puta nisu potrebni junaci tvog kalibra! Razoružaj se, Džoš! Lobo, i ti baci oružje! Kedlone, ruke uvis! Dole s oružjem, svi!

Ori pokušava da se podigne, ali se još uvek nije sasvim bio oporavio od žestokog Rejnoldovog udarca. Kada se najzad ipak podigao, Bred mu reče:

— Pažljivo priđi Džošu i uzmi mu oružje. Stani im sa strane i pucaj ako se pomere!

Kedlon ne reče ništa.

Bio je ljut na Rejnolda što je stajao na linije vatre i što nije mislio na to. Čutao je i onda kada mu je Džoš ironično rekao:

— Ovoga puta ćeš dobiti natrag ono što si sam davao ljudima, Frede. Ipak, nisam želeo da ovako prođeš, da ti se uzvрати na ovakav način. Hej, Ori, mene se ne tiče i ako pucaš u šerifa. Ja ipak ne bih dao svoje oružje. Ne brini, neću ga braniti.

Ori se teturao.

— Ne gundaj, Džoš, jer ćeš se loše provesti — rekao je.

Bred viknu:

— Pazi, Džoš, lako se može dogoditi da pucam u tebe! Spusti tu vinčesterku na zemlju!

Džoš je gledao kako stoje pred njim: Rejnold, koji je od besa stajao kao skamenjen; šerif, koji sada nije imao nikakve šanse, ako nije hteo da ugrozi svog kolegu; Ori Gejnor, koji, očigledno, nije samo fizički bio nesiguran i kolebljiv; iza Rejnolda je stajao Bred Šeriden, čovek spreman da učini i najgore.

— Baci oružje, Džoš, inače će ubiti Rejnolda! — uzviknuo je Kedlon.

Džoš se nasmejao.

— A šta se to mene tiče? — upitao je. Zar on to nije sam sebi napravio?

Nije mu Kedlon odgovorio na to, pa je Džoša Harold nastavio:

— Zna on dobro šta je zakon, šta se po zakonu sme a šta ne. Dobio je ono što je zaslužio, i zašto da ga ja sada štitim i čuvam od opasnosti? Pogledao je u mladog bandita.

— Zašto je bio tako zao prema Oriju? Ja svoje oružje ne bacam! Brede, Rejnold Kolins stoji između nas dvojice. Pucaj, ako on padne, i ja ću pucati, da branim sebe. To mi niko ne može zameriti, na to imam prava. Ori, ti se sklanjaj, jer ću da pucam!

Lobo nije preduzimao ništa.

Znao je da je na liniji Bredove vatre, mada ovaj ne bi imao posebno gražloga da puca u njega.

Samo, sa takvim se nikad ne zna, bolje je paziti ih se.

On je spustio svoje oružje i stajao ukočen kao kakav kip.

Rejnoldov bes, mržnja prema banditima i stid što je ostao bez šerifske značke uticali su na to da izgubi strpljenje. Nije mogao, a ni hteo, više da čeka. Morao je da preduzme nešto.

Iznenada se, u jednom skoku, našao sa strane. Bred je pucao, ali ga je promašio.

Džoš podiže vinčesterku, ali je sada i Bred skočio u stranu, tako da ni on nije bio pogoden.

Bred je opet pucao kada se Rejnold bacio na Orija i srušio ga na zemlju.

Kedlon se sagnuo i zgrabio svoje oružje.

U međuvremenu, Bred Šeriden je i četvrti put pucao na Rejnolda, koji se sada valjao po zemlji zajedno sa mladim banditom.

Džoš je nanišanio na Breda, ali se ovaj vešto i brzo bacio na Kedlona, tako da ga je Džoš ponovo promašio.

U tom trenutku se Rejnold odvojio od Orija, skočio na noge i bacio se na Breda.

Mislio je da je ovaj ispucao sve metke, jer ih je, u magnovenju, izbrojao šest.

Ali, bio je u zabludi koja ga je stajala života.

Bred mu se izmakao, pritisnuo obarač i pogodio ga u grudi.

U istom trenutku pucao je i Džoš. Ovoga puta je pogodio Breda u glavu, i ovaj pade, kao pokošen, preko Rejnoldovih nogu.

Kedlon polete napred i uperi oružje u Orija, koji je ležao na zemlji i govorio:

— Šta ste sada uradili ...

Džoš pride Rejnoldu i okrenu ga, a onda reče:

— Mrtav je. To je i tražio.

Kedlon glavom pokaza na Breda. Džoš mu pride i pogleda ga.

— I on ... — reče.

Ori počeo da viče:

— Ubice! Proklete ubice!

— Džoš, drži ga izvesno vreme u šahu, idem da pogledam Rejnolda.

On pride svom doskorašnjem pomoćniku, sagnu se nad njim, izvadi metalnu zvezdu iz džepa i stavi je na njegove grudi.

Onda se okrenu prema mladom kriminalcu:

— Diži se! — naredi.

Ori poslušao. Kedlon mu otključao lisice i ostrim glasom naredi:

— Iskopaćeš mu ovde grob. Poku-pi kamenje i njime ćeš ga zatrpati ...

Ori se preznojao kad je pomislio da po tvoj vrućini mora da radi sa teškim kamenjem i da kopa. Ali, sada nije imao više čemu da se nada.

Zašto Lenders nije došao, pitao se. Mora da je čuo pucnjavu, jer nije daleko odavde. Zašto nije stigao, pa da se završi sa svim tim?

Bred nije više među živima. Hoće li i on tako završiti?

*

Upravo su Rejnold i Bred bili pokopani kad su se začuli pucnji.

A Džoš je prvi primetio bandite. Prvi je došao iz pravca gde su on i Lobo naišli na tragove, među kaktusima. Drugi je došao s leve strane,

gde se nalazio put koji od izvora vodi prema zapadu. Odmah posle ta dva pucnja iskrsla su dva jahača.

Obojica su jurili prema njima.

Džoš je nešto uzviknuo i brzo se bacio iza kamenitih humki. I Ori je brzo reagovao, još pre nego što je Kedlon skočio u zaklon.

Kedlon je odgovorio pucnjavom, pri tom precizno nišaneći na dvojicu jahača.

Džoš uze nešto zemlje, a vinčesterku prebaci preko ramena. I on je ugledao jednog od protivnika sa kaktusovog polja.

Odmah je pucao, ali nije mogao znati da li je i pogodio. Uskoro ipak nije više video tog jahača.

Lobo se izgubio.

Džoš je pažljivo osmotrio okolinu, ali ga nigde nije video.

Dvojica jahača su se približavali.

Kedlon ispalio jedan hitac u njihovom pravcu, ali oni su menjali pravac, jer su tako hteli da onemoguće protivnike i da ih pogođe.

Sada je pucao i jedan od jahača. Po tome je Džoš znao da ih malopre nije pogodio.

Kaktusi su predstavljali prvoklasno sklonište.

Iako je Džoš odgovarao odmah na svaki pucanj protivnika, ljude nije video i nije mogao da se orijentiše samo po pravcu iz kog su meci dolazili, jer je sunce sijalo u njegove oči.

Čovek koji je sam jahao s druge strane, pucao je ređe, ali su njegovi meci svaki put udarali u mesto opasno blizu Kedlona i Džoša.

Ori je pokušao da se oglasi. Vičnuo je:

— Ovde sam pazite, ja sam ovde! Bred je mrtav, a i drugi šerif! Pazite! Ja sam tu!

Niko mu nije odgovorio, bar ne rečima.

Samo je odjeknuo novi pucanj. I ovoga puta se metak zario u pesak, odmah pored Džošove glave.

Kedlon se okrenuo i odgovorio na vatru.

Iznenada se ipak nešto dogodilo među kaktusima. Nešto svetlo se podiglo, kriknulo, a onda opet spustilo dole, pri tom snažno zanjihavši jedan kaktus.

Nastala je tišina i odatle više niko nije pucao.

Nije prošlo mnogo vremena, a pojavi se Lobo. Videli su ga kako se šunjao prema mestu gde je stajao jedan od protivnika, koji je bio našao dobro skrovište iza jedne velike stene.

Lobo mu se približio s druge strane.

Džoš i Kedlon su ispraznili svoje šaržere pucajući u tog čoveka. Činilo se kao da su ga i pogodili, jer se nije više oglašavao.

Ali, ubrzo je opet pucao.

To su Džoš i Kedlon čekali.

— Lobo! — viknu Džoš. — Šta se događa tamo među kaktusima?

— Ovaj je mrtav — odgovorio je Indijanac i pokazao nož koji je držao u ruci.

— Jesi li ga skalpirao?

— Nisam.

Kedlon se nervirao.

— Trebalo je da insistiram na tome da se Lobo i Rejnold vrate u Vitales. Sada bi Rejnold još bio živ, a ni taj čovek se bez potrebe ne bi uplitao u sve ovo. Ako sudija sazna da se taj Indijanac zajedno sa nama borio protiv bandita, biće gužve. Jer, on nije čovek od zakona.

— Nisi mu ti, Frede, naredio da se bori protiv bandita — rekao je Džoš blagim glasom. — U tome je razlika. A to se odnosi i na mene. Nas dvojica smo jednostavno branili sopstvene živote, a na to imamo prava i po zakonu i bez njega. Za tebe, Frede, ja ne bih ni prstom mrdnuo. I, ako mi se ukaže povoljna prilika, neću biti na tvojoj strani. Ovoga puta sam bio, ali sasvim slučajno, i to zato što smo imali nečeg zajedničkog: branili smo sopstvene živote.

— Drugo od tebe nisam ni očekivao, Džoš. Ipak, hvala ti za ovo...

Kedlon je bio svestan činjenice da je Džoš, samo da je hteo, lako mo-

gao da ubije i njega. Ali, momak je govorio istinu: on nije radio ništa drugo do branio svoj život.

Izenada se opet javio neko od protivnika, i to sa istoka, gde je, verovatno, ostavio konja i čekao priliku da se približi izvoru.

Najpre nisu mogli da razumeju šta on govori, ali kada se približio, čuli su ga kako kaže:

— Ori, ko je to učinio sa Henrijem?

— Jedan Indijanac! — odgovori Ori Gejnor. — Taj kod sebe ima nož! Eno ga, sada je među kaktusima!

— Ori, ima li tamo povredjenih?

Mladi bandit htjede da odgovori nešto, ali Džoš nanišani na njega i procedi kroz zube:

— Ne govori, čuti!

Glas iz kaktusovog polja se ponovo čuo:

— Znači da ima, inače ti ne bi zabranili da govoriš! U redu, Ori, sada ćemo malo da požurimo.

U tom trenutku Kedlon skoči i odjeknu njegov pucanj. Učinio je to brzinom kakvu Džoš još nije video u životu. Zatim je ispraznio ceo šaržer i ponovo legao u pesak.

Među kaktusima se čuo jauk, a onda je neko rekao:

— Natrag, Majk, još malo natrag!

— Mora da sam pogodio tog Majka — rekao je Kedlon. — Znači, Majk Kaper i Henri Barns su gotovi. Ostaju nam još Lenders i Stiven Benoks.

— Ko je bio taj što je upravo razgovarao sa nama? — upitao je Džoš.

— Lenders. Poznajem njegov glas.

Kedlon pogleda prema mestu gde se nalazio jedan od protivnika.

— Tamo preko mora da je Benoks. Jednog od njih dvojice još moram da dokačim. Ili, bolje, da ga uhvatim živog. Kao nadoknadu za Breda Šeridena. Bilo bi najbolje kada bi to ipak bio Lenders.

— Ja na tako nešto ne mislim. Jedina mi je želja da se odavde izvučem živ. Svima nama ovde bi jedina

briga trebalo da bude to kako da se izvučemo iz ove gužve. . .

Kedlon zadivljeno reče:

— Jesam li dobro čuo? Rekao si: da se izvučemo?

Sada je odjeknuo pucanj sa mesta gde je Lobo skupljao semenje za svoj kolač.

Metak mora da je promašio metu, jer je ubrzo usledio još jedan.

I Džoš i Kedlon opališe u tom pravcu, ali sada je tamo bilo sasvim mirno.

Dugo, možda i više od pola sata, mirno su ležali i osluškivali, ali se ništa nije događalo.

Onda šerif upita:

— Džoš, vidiš li konje?

— Vidim, u redu su.

— A Ori?

Mladi bandit s mržnjom pogleda u Kedlona, a ovaj mu reče:

— Gejnore, ti ustani, priđi vatri i donesi ovamo bocu sa pićem. Pazi, na meti si mi, ne pokušavaj ništa. Sada smo u situaciji da ću zaista morati da pucam ako mrdneš. Džoš, šta radi tvoj Indijanac?

Džoš viknu:

— Lobo!

Nije bilo odgovora. Džoš ponovo pozva Indijanca, ali opet nije bilo glasa od njega.

Kedlon zapovedi:

— Ori, idi i pogledaj šta je sa Indijancem!

Ori ode do stene. Zastao je tamo, okrenuo se i doviknuo Kedlonu:

— Gotov je!

Džoš viknu očajnički:

— Šta?! Zar. . . Ne razmišljajući više o opasnosti, on skoči i pojuri prema mestu gde je bio Lobo. Niko za to vreme nije pucao u njega. I dalje je sve bilo mirno.

Lobo je ležao nepomičan, pogođen u glavu.

Taj pucanj je sigurno bio smrtonosan. Sada se Džoš setio da je to ujedno bio i poslednji pucanj.

Okrenuo se oko sebe. Da li je moguće da su svi banditi izginuli?

Vladala je grobna tišina, ništa se nije pomeralo. Jedino je Ori stajao nad vatrom i uzimao bocu se viskim.

Džoš je kao skamenjen stajao pored Loba i zurio u njega, ne shvatajući da je ovaj mrtav. Bio je to njegov pravi, veliki prijatelj.

Nije ni jauknuo. Jednostavno ga više nema, a hteo je da bude junak.

Bacio se na bandita, ali je njega dohvatio drugi bandit. Njega, njegovog brata, ortaka, prijatelja, pratioca! Bili su sve jedan drugom poslednjih godinu dana i nijednom se nisu sporečkali. Izvanredno su se slagali i razumevali. Sada od tog prijateljstva nije ostalo ništa. Tu je samo beživotno telo jadnog Loba.

Džoš je osećao kako ga prolazi jeza dok gelda u to nasmešeno lice.

Preko ga je očekivao Kedlon. On će po svaku cenu hteti Orija da odvede u Jumu, makar i sam.

Posle toga će njega, Džošu Harolda, voditi u Dorten, pred sudiju koji Daltona smatra časnim čovekom, pred svedoke koji lažno svedoče protiv njega, i pred porotu koja ga smatra lutalicom i nasilnikom. Kedlon je, ovakav kakav je, samo oruđe u njihovim rukama.

A Ori Gejnor?

On je čekao svoju šansu da pobegne, da se sveti, da ubije. Ovde svako to radi: životinje među sobom, ljudi, priroda, sunce, pesak, vetar, nedostatak vode.

Sve oko njega ukazivalo je na milost i gubilište. A pred njim je ležao Lobo, koji je ovamo pripadao više nego bilo ko od njih.

Džoš pogleda u Kedlona. Ne ispuštajući vinčesterku, pogledavao je i u Orija.

Sada je i on mrzeo sve bandite, ali i šerifa Kedlona. Jedina misao koja ga je sada opsedala bila je ona o bekstvu. Želeo je da ode što dalje od tog mesta, od tih ljudi. Da uzme svog konja i da odjaše.

Poznavao je pustinju i znao je da

se bez njega Kedlon neće snaći u njoj.

Odjednom je Džoš osetio kako mu je sve svejedno. Imao je utisak kao da se više ne isplati pokušavati bilo šta, niti bežati.

Mislio je još samo na to kako da pokopa svog prijatelja, da ne bi postao žrtva pustinskih grabljivica.

Prišao je konju. Iza njega je Kedlon nešto rekao, ali ga on nije ni slušao, ni poslušao.

Džoš skide čebe sa konja.

I sada mu je Kedlon rekao nešto, ali ga Džoš ni ovoga puta nije čuo.

Kao kroz neki veo, video je kako Ori sa bocom stoji ispred šerifa, koji se uspravio. Mehanički je opazio kako Ori pije iz boce, a zatim je daje Kedlonu.

Ipak, sve to ga nimalo nije interesovalo, iako je njegovo grlo naprosto gorelo od žeđi. Nije čak obraćao pažnju ni na svoje oružje, ostavio ga je dole, na zemlju.

Odjednom se trgao.

Dok je pravio grob, odnekud je iskrsla zmija zvečarka, opasno se ustremivši na njega, pri tom visoko podižući glavu.

Džoš je video zmiju, ali nije izvadio revolver. U rukama je držao lopatu i njom je snažno zamahnuo, tako da je opasna životinja već u sledećem trenutku bila mrtva.

Kedlon, koji je video zmiju i hteo da puca u nju, s olakšanjem je spustio svoje oružje, a Džoš je nastavio da kopa kao da se ništa nije dogodilo. Oznojao se od kopanja po takvoj vrućini. Disao je glasno, to su drugi čuli, ali sam nije to primetio.

Kedlon upravo htede da zapovedi Oriju da pomogne Džošu, ali je shvatio da Džoš to sigurno ne bi odobrio, jer je u pitanju njegov verni prijatelj.

Kada je sve bilo gotovo, šerif i Ori priđoše grobu. Obojica skinuše šešira. Stajali su nekoliko minuta ćutke, a onda Kedlon odvede mladog bandita.

Džoš kao da nije primetio sve to.

Nije prošlo mnogo vremena, a Džoš je ponovo vladao sobom.

Obrisao je oči i pogledao u šerifa.

Onda je video i Orija kako skuplja suve kaktuse, za vatru.

Šerifovo lice bilo je tvrdo i bezizražajno, kao i uvek. Džoš ni sada nije znao da li je Rejnoldova smrt potresla Keldona ili nije. Znao je samo to da njega niko ne može odvratiti od onoga što je samom sebi postavio za cilj. Tu je bio nepokolebljiv.

Kako bih ga se oslobodio, stalno se pitao Džoš.

Time bi za njega sve počinjalo iz početka.

Međutim, njegove šanse sada nisu bile tako dobre kao jutros. Ori je znao da je on pogodio Breda. To će znati i Lenders i Benoks, a možda i Majk Kaper, ako je još među živima.

Borio se protiv bandita, a isto je činio i Lobo, dok je bio živ. Ali, sada njega više nema. Ipak, Džoš je odlučio da ne posustaje, da se i dalje bori protiv njih, ako treba, i sam.

Lobo je još mogao da živi. Isto tako i Rejnold. Sada bi zajedno bili na putu prema Vitalesu da je on, Džoš, Kedlonu dao dozvolu i pristanak da Lobo vodi mladog ražalovanog šerifa.

Kriv sam za njegovu smrt, prebaci-
vao je Džoš samome sebi. Možda bi zaista trebalo da odem sa Kedlonom natrag u Dorten, da stanem pred sud i pustim da me osude. Svedjedno, osudili bi me za ono što nisam uradio, ali bih ja ispaštao zato što sam kriv za Lobovu smrt.

Tamo jesam nevin, ali ovde sam kriv.

Džoš je pokušao da se odbrani od samooptužbi; imao je mnogo razloga da postupa upravo onako kako je već postupao.

Ali, život teče dalje. Sati prolaze i gube se kao voda u pustinji. A noć se sve više približava. Odnekud ih vrebaju Lenders. . .

*

Pred večer, Majk Kaper je umro, iako su celoga dana pokušavali da ga spasu. Međutim, kad već nije bilo Majka, to Lendersu i Benoksu nije predstavljalo nikakav gubitak. Najvažnije im je bilo da su oni još živi.

Oko njih nije bilo kaktusa, žbunja, kamenja. Ničega nije bilo. Svuda samo pesak. I, vetar, vrućina, pa hladnoća.

Pokopali su Majka, čoveka za kojim je bilo raspisano bezbroj poternica. Bio je sedmostruki ubica.

Između njih dvojice i izvora prostirala se pustinja, i to na rastojanju od čitavih deset milja. Sada su imali osam konja — njih dvojica osam konja! Nisu hteli da ostave nijednog, jer je to značilo da će ih uzeti Kedlon, i tako povećati svoju prednost nad njima.

Benoks ispali hice na tri konja. Ostalih pet su njih dvojica namerali da povedu sa sobom.

Nisu više razmišljali o tome da li treba ili ne da spasu mladog Orija Gejnora. Do njega, im nije bilo stalo. Bred bi im značio više, jer je bio mnogo iskusniji i bezobzirniji, a to je za bandu bilo od višestruke koristi.

Iako nisu više mislili na Orija, nisu odustali od potrage, jer su hteli da se dočepaju Kedlona koji ih je, po njihovom mišljenju, uvalio u ovu nezgodu.

Isto su mislili i o njegovom vodiču, o kojem nisu znali mnogo, nego samo onoliko koliko su čuli u Vitalesu. Bilo im je dovoljno to što je bio na Kedlonovoj strani.

Stiven Benoks podiže glavu i pogleda u Lendersa.

— Martine, ipak bi trebalo još da sačekamo — rekao mu je. — Bila je greška što smo menjali plan. To nas je stajalo dvojice ljudi, a ako računamo i Breda, onda smo izgubili trojicu.

— On je bio mrtav pre nego što smo se mi umešali, ali si ipak u pra-

vu. Ionako nismo mogli da učinimo ništa da ga spasemo. Jesi li bar do-kaćio Indijanca?

— Jesam. Bio je jedini kog sam dobro mogao da vidim sa mesta na kom sam se nalazio.

— On je ubio Henrija. Za to ćemo još da se osvetimo ostalima! Malo je jedan za onakvog čoveka!

— Ako uopšte budemo mogli doći do njih — odvrati Benoks pomirljivim glasom.

— Kunem ti se da hoćemo! Uradiću sve da ih uhvatim. Uostalom, najpre ćemo da pucamo u njihove konje, i to u one koji nose vodu. Pucaćemo i u balone s vodom!

— Dobra ideja.

— U tom slučaju ćemo imati dosta vremena. Držaćemo ih čvrsto sve dok im se grla ne osuše od žeđi. To će se i dogoditi, Stive.

Benoks klimnu glavom.

— Razumem. A onda ćemo ih napasti, zar ne?

Lenders stisnu pesnice.

— Napašćemo ih, ali bez i najmanjeg rizika. Ništa ne smemo rizikovati, Stive. Nama se ne sme ništa dogoditi. Kaznićemo ih za sve što su nam priredili.

— Možda ću uspeti da nagovore Orija da se bori na njihovoj strani, šta misliš?

Lenders slegnu ramenima.

— Ori je ionako bio naš najlošiji čovek, najmanje koristan. On je kriv što su sredili Breda. Razumeš li na šta mislim?

— Kako da ne. Znači, on nam više nije prepreka da pucamo na ostale?

— Tako je. Ali, još ćemo malo čekati. Moraju proći ovuda. Pronaći ćemo neki dobar zaklon i sačekati ih. Priredićemo im dobrodošlicu.

*

Te noći, vetar je dunuo dva sata pošto se spustila noć. To nije bio vetar koji je terao pesak i izazivao peščanu oluju nego ledenohladan ve-

tar, koji može da dune samo u pustinji, posle dana u kom je ona naprostogorela od vrućine.

Ipak, pomalo je brisao tragove u pesku. Ogromna razlika između dnevne i noćne temperature loše je uticala i na ljude i na životinje, tako da su se odjednom osećali kao usred zime.

Kedlon je sklupčan sedeo na konju i gledao pravo ispred sebe.

Pored njega, ruku i nogu vezanih konopcem, sedeo mladi Ori.

Džoš je jahao daleko ispred njih, jer po ovakvom vremenu najpre je trebalo ispitati put kojim se ide.

Nebo se nije videlo, pa ipak, napredovali su bolje nego po danu. Džoš je objasnio Kedlonu da će vetar prestati da duva oko tri sata posle ponoći.

Džoš je stalno pogledavao na malu spravu koju Kedlon do tada nikad nije video. Od Džoša je saznao da je to kompas i da služi za orijentaciju u prostranstvima.

Čak ni Lobo sa sigurnošću nije mogao da odredi strane sveta kad je duvao pustinjski vetar.

Džoš je taj kompas bio nabavio da bi noću i po nevremenu lakše mogli da se orijentišu. A da bi po noći i mogao da vidi nešto, morao je da kresne kamenom o kamen.

Vetar je duvao sve jače.

Odjednom su se oko jahača obavili peščani velovi, a pesak je prodirao čak i kroz marame koje su stavili pred usta i nos. Još više nego njima, koji su ipak mogli da se zaštite, pesak je smetao konjima.

Malo potom, vetar je oslabio, a Džoš je opet mogao da pogleda u kompas.

Upravo u trenutku kad je hteo da kresne kamenom o kamen, pred njim, otprilike na dvadesetak koraka, zanjštao je jedan konj.

On odmah zaustavi konja.

Iza njega naiđe Kedlon i nalete na zaustavljenog mustanga.

Sigurno je i šerif čuo šta se događa, jer je vetar duvao u njihovom

pravcu. Međutim, niko od njih nije video ništa.

Džoš okrenu konja, dodade Kedlonu uzde i sjaha. Zatim uze vinčesterku i krenu u pravcu iz kog se malopre čulo ništanje.

Mislio je da je stigao do konja, ali nije ga video. Onda su, iznenada, životinja isprečila pred njim, pa se uplašio.

Najzad je mogao i da je vidi.

Pošao je još malo napred, a onda je spazio i druge konje. Bilo ih je ukupno pet, a jedan za drugog bili su vezani konopcem.

Izenada je iza sebe čuo Orijev glas:

— Pazi, Martine! Pazi!

— Stivene, oni su blizu, tu su, pored nas — čuo je Džoš kako neko govori, ali nije video čoveka.

— Prokleti vetar! — reče jedan promukao glas. — Zbog njega ih nismo čuli.

Džoš je još uvek video samo konje. Ljudi su se nalazili desno od njih.

Odlučio je da pokuša da im pride s leđa.

— Pazi, Lenderse, onaj pasji sin. . . — počeo je Ori, ali je izenada začu-tao. Sigurno ga je šerif Kedlon onemogućio da govori.

Uzalud je Džoš očekivao da dvojica ljudi ponovo progovore. Više ih nije čuo.

Dok se i dalje šunjao oko konja, odjeknuli su pucnji, i to tamo gde se, po njegovom proračunu, nalazio Kedlon; onda je neko jauknuo, pa je ponovo zavladała tišina. Čulo se samo fujanje vetra.

Džoš je ponovo mislio na Dorten, na sud, na lažne svedoke i Kedlonovu spremnost i odlučnost da ga odvede tamo. Više nije želeo pred sud. Nije više mislio da je kriv za Lovovu smrt.

Tako je moralo da bude, i gotovo.

Sada mu se, pak, pružila prilika kakvu je odavno priželjkivao.

Prišao je konjima, odsekao nožem konopac koji ih je vezivao, uzeo dva konja i popipao ih po leđima.

Jedan od njih imao je na sebi balone sa vodom, a drugi sedlo.

Džoš uzjaha drugog konja, a onoga sa vodom povede sa sobom.

Odjednom je pred sobom ugledao čoveka koji kao da je iznikao iz oblaka prašine. Gledao je u Džoša, a zatim opalio.

Metak je poleteo prema Džošu.

Ovaj se baci u stranu, izgubi ravnotežu i odlete u pesak. Konji su se preplašili i pobegli.

Ponovo odjeknu pucanj.

Džoš posegnu za revolverom, ali ga ne nade na mestu. Mora da mu je ispao dok je skakao sa konja, i sada je negde u pesku.

Izenada se napadač našao tik pored njega, ali je Džoš dobijao utisak da ga protivnik još nije spazio. Hteo je da protrči pored njega, i možda pojuri za konjima.

Džoš skoči, baci se na čoveka i sruši ga na zemlju. Tu se ubrzo našao još jedan, i sada je Džoš morao da se suprotstavi dvojici bandita.

U ruci jednog od njih zasja oružje. Džoš je brzo reagovao — nogom je banditu izbio oružje iz ruke.

U tom trenutku uspravi se i drugi.

Džoš se baci na njega. Osetio je kako ga ovaj hvata za vrat, ali je ipak uspeo da ga se oslobodi.

Džoš je hteo da iskoristi trenutak kada su obojica bandita bili zbunjeni. Nagazio je na nešto tvrdo — bio je to njegov revolver.

Uzeo ga je i uzviknuo:

— Na noge, ljudi, i, ruke uvis!

*

Kada je Džoš malopre dobacio uzde Kedlonu, njegov zarobljenik je pomislio: sad ili nikad!

I, tek što se Džoš odmakao od njih, viknuo je da bi upozorio svoje prijatelje na opasnost.

Kedlon je odmah sjahao i sa upe-renim revolverom ostao pored svog konja. Znao je da mu u sedlu nije sigurno, ali je Orija ostavio tamo.

Lako sagnut prema napred, Kedlon je osluškivao.

Ori je ponovo viknuo.

Ovoga puta Kedlon ga nije pustio da završi rečenicu: izvukao ga je iz sedla, u nameri da ga postavi pored sebe i prinudi ga da čuti, ali je Ori zapeo o sedlo i pao.

Kedlon nije morao da ga učutkuje, jer je momak sam začutao kada se našao na zemlji.

Šerif htede da vidi šta je s njim, ali ne stiže to da uradi, jer je tik pored njegovog uva proleteo metak.

Gotovo u istom trenutku Kedlon je osetio oštar bol u levom ramenu. Okrenuo se i pao, ali je stigao da ispalji još jedan hitac i, ma kako to i njemu samom čudno bilo, pogodio je nekog.

Čuo je prigušeni uzvik, posle toga još dva pucnja. Meci su promašili cilj.

Čovek je i dalje stajao s leve strane; malopre je, posle pucnja, odskočio još jedan korak dalje, i tako je, sasvim slučajno i nenamerno, dospao u Kedlonovu liniju vatre.

Kedlon opali još dvaput.

Onda ugleda kako se ta prilika tetura, pada i ostaje da leži na zemlji.

Mada je osećao jake bolove u ramenu, Kedlon je uspeo da skupi snage da se baci u stranu, jer čovek koji je malopre ostao nepomičan na zemlji sada se ipak pomaknuo, odnosno podigao je cev svog revolvera i uperio ga u njega.

Metak je prozviždao pored njega i pogodio jednog uznemirenog konja. Životinje, posle ovoga, više niko nije mogao zaustaviti.

Kedlon to nije ni pokušao da uradi. U divljoj panici, konji su se raspršili po olujnoj noći.

Kedlon je bio sam, niko ga nije zaklanjao, ni štitio. Ponovo je pucao na čoveka na zemlji, i to sve dotle dok mu se šaržer nije sasvim ispraznio. Sada više nije čuo pucnje sa protivničke strane; čovek se više nije pomerao.

Tek sada je sklonio kolt i pipnuo rame na mestu na kom je ono bilo povređeno. Osetio je, pod prstima, krv. Ali, od uzbuđenosti, nije osećao bol. Samo je imao utisak kao da tu ranu pritiska nešto teško.

A onda šerifu pade na pamet da postoji još jedan protivnik s kojim se treba obračunati. Razmišljao je o tome da li da pomogne Džošu. Ali, više nije bilo vremena za donošenje bilo kakvih zaključaka.

On desnom rukom skide maramu sa vrata i njome obavi levo rame. Nije mu bilo lako da to uradi jednom rukom. Sada, kada se malo smirio, ponovo je osećao bol. Osim toga, mučio ga je strah da neće na vreme stići do Džoša.

Najzad je previo ranu; oblio ga je hladan znoj, ali mu je ipak laknulo.

Vratio se do Orija, koji se upravo bio uspravio. Sa praznim koltom u ruci, uperenog u mladog bandita, Kedlon uzviknu:

— Probudi se, momak, tvoj san je prošao! Hajde, na noge, kojote! Napred!

Ori ne reče ništa. Strah je u njemu sve više rastao otkako je Bred nastradao. Taj šerif će uspeti u svim svojim namerama — pomislio je s mržnjom. Ori još nije znao da je šerif ozbiljno ranjen.

Kada su prolazili pored nepomičnog tela koje je ležalo na zemlji, Ori bezličnim glasom upita:

— Ko je to?

Kedlon nije znao da mu odgovori, a nije bio raspoložen ni da istražuje. Čak se nije usuđivao ni da proveri da li je čovek mrtav ili nije, mada se svim srcem nadao da jeste.

— Ne znam — odgovorio je posle kraćeg vremena. Mislio je samo na to kako što pre da stigne do Džoša koji je sigurno bio kod konja njihovih protivnika, ako je uopšte još bio živ.

Kedlon je ozbiljno bio zabrinut za Džoša. Iako to Džoš nikada nije shvatio, on je od samog početka bio simpatičan strogom šerifu.

Otkako su zajedno sa banditima krenuli u pustinju, šerif je imao vremena da još dublje proučava Džošuovu ličnost; nijednog trenutka nije pronašao nešto što bi govorilo protiv njega kao čoveka.

Džošovi postupci, mada njemu kao šerifu nisu odgovarali, bili su opravdani. Mogao je da ga shvati, da razume šta znači kada je nevin čovek osumnjičen za ubistvo. Međutim, Kedlon je svoja privatna shvatanja bez milosti strogo odvajao od službenih.

Zadatke je smatrao svetinjom i nije dozvoljavao da ga osećanja ili lično osećanje svedu sa službene linije.

Za Kedlona, privatno, Džoša Harold — govedar, poštanski službenik, jahač, pustinjaški vodič — ili, svejedno već šta je radio, bio je simpatičan momak, pouzdan, i on bi više voleo da mu je Džoš bio pomoćnik, umesto tvrdoglavog i grubog Rejnolda.

Ali, za Freda Kedlona šerifa, Džoša Harold je bio čovek osumnjičen da je izvršio ubistvo, ubica za kojim se traga, za kojim je raspisana po-ternica, i on će ga goniti sve dok se ne dokaže suprotno; odnosno da je nevin.

*

Nije prošlo mnogo vremena, a njih dvojica stajali su jedan naspram drugog.

— Gotovo je sa njim — rekao je Kedlon kada je prepoznao čoveka na zemlji. Bio je to Stiven Benoks, stari prevejani lisac, koji se sada našao u stupici.

— Sveži ga! — zapovedi šerif. Sada je, od slabosti, jedva mogao da govori.

Džoš primeti da sa njim nešto nije u redu.

— Jesi li povređen, šerife? — upita.

— Ništa naročito... rame... — pokušao je šerif da odgovori sigurnim glasom, kao da mu stvarno nije ništa.

Džoš sveza Stivena Benoksa, koji je bio povređen, ali ne teško. Mada je mogao da se kreće, ništa nije preduzimao, jer bi to za njega u tim trenucima bilo rizično.

Tu je bio i Ori. Ruke su mu bile vezane lisicama. Stajao je i ćutao; znao je da ga Stiven nikada nije podnosio i zato nije hteo da se zamera zbog njega. Uostalom, njemu Stiven Benoks nikada ne bi pomogao. Lenders bi, ali sada njega nije bilo.

Stiven se nije bunio, nije pokazivao želju da se tuče ili da se suprotstavlja nekom. Ali, samo u početku. Poželeo je, i te kako, da skoči na Džoša; možda bi to i uradio da je znao da mu sada Kedlon ne može pomoći.

A koliko je teško Kedlon bio ranjen, to je Džoš video tek kada je zapalio vatru od suvih kaktusa i pregledao šerifovu ranu. Metak je bio došao čak do kosti.

Džoš je u džepu imao malu bocu sa viskijem. Njime je oprao ranu. Znao je da će to šerifa jako boleti, ali isto tako i to da će se ukloniti opasnost od infekcije.

Zatim uze sve raspoložive krpe i previ ranu. Kožnim kaišem napravi držač, a onda reče Kedlonu:

— Kada bismo sada imali konje, mogli bismo koritom reke za tri dana da stignemo u Jumu, ili da za dva dana budemo natrag, u Vitale-su.

Kedlon jedva procedi:

— U Jumu...

Džoš ustade i pođe u obilazak logora. Sa revolverom u ruci, tragao je za zmijama, kao što to radi svaki noćni stražar u pustinji.

S vremena na vreme zastajao je i posmatrao Orija i Stivena. Uprkos tome što je bio vezan, Stiven Benoks je ostao opasan kao što je bio i pre. A Ori je prestao da im bude neprijatelj.

Stalno je govorio da će se popraviti, da on nije kakvim ga smatraju, da je spreman da učini sve, samo da ga ostave na miru.

Bio je spreman da svog doskorašnjeg kompanjona optuži za najveća nedela. Sve krivice i zločine za koje je banda bila terećena pripisivao je Lendersu, Barnsu i Kaperu. To je bilo i razumljivo za ovakvog bandita — optuživao je one koji više nisu mogli da se brane.

Tvrdio je da se on nikada ni u šta nije mešao, samo je sa tim banditima bio u društvu. Da je to govorio drugima, možda bi mu i poverovali, ali Kedlon i Džoš nisu bili naivni. Kada se Kedlon zasitio Orijevih laži, jednostavno mu je zabranio da govori.

Mnogo gora od Orijeve laži bila je činjenica da nisu više imali nijednog konja. Možda će ih sutra, po danu, pronaći. Nisu mogli daleko da odmaknu.

A dan im je ulivao nadu i da će naći vodu. Sada su imali samo malo vode u jednom balonu, tek toliko da svako od njih dobije po jednu šolju.

A to je bilo malo. Dovoljno samo za nekoliko sati...

*

Na sreću, Džoš je sledećeg dana našao konje, njih pet, koji su pripadali Lendersovoj bandi. Samo na jednom od njih bilo je vode, i to toliko da je životinje imaju pola dana.

Džoš odjednom reče:

— Frede, moramo natrag...

Kedlon razrogači oči. Bio je iznenađen, ali i siguran da Džoš to nije rekao bez razloga.

— Moramo natrag, na mesto gde smo našli vodu. Uzećemo rezerve... Drugog izbora nemamo.

Šerif nije imao snage da govori. Samo je potvrdno klimnuo glavom, i oni su krenuli.

Sunce je nemilosrdno peklo.

Ori je nezainteresovan sedeo na

pesku i prstom šarao po njemu. Benoks je sedeo pored ugašene vatre. Uzgred je čekao priliku da krene u akciju.

Čak i vezan, izgledao je veoma opasan. Šerif je izugbio jednu rundu, ali ga to, za razliku od Orija, nimalo nije ohrabrilo.

Konji su za sve njih predstavljali novu nadu. Za nekoliko sati, pomoću njih će stići do izvora i uzeće vode koliko žele.

Džoš je odlučio da se vrati u Vitales.

Bio je to najkraći put da se pobegne iz pustinje. Ali, za slabog i povređenog Kedlona taj put je bio isto toliko dug kao da se proteže preko celog kontinenta. Ipak, Juma je bila veoma daleko.

Džoš, međutim, još nije ni slutio u kakvoj su teškoj situaciji svi oni. Nikome to nije padalo na pamet u tim trenucima.

Krenuli su. Džoš je Benoksa vezao za sedlo, iako je bandit na rukama imao lisice.

— Mora da me se mnogo plašite — smeja se Stiven Benoks ironično.

Sa Orijem je Džoš učinio isto. Sada zločinci nisu imali šanse da se bore ni protiv koga. Uostalom, Kedlonu je bila potrebna snaga da bi uopšte mogao da se drži.

Kada je Džoš hteo da ga podigne na konja, šerif mu promuklim glasom reče:

— Pusti, sam ću da se popnem...

Džoš je dao konjima vode, ali nikome više. Ori zatraži da pije, ali ni je dobio.

— Dok ne stignemo do izvora, ne možeš dobiti vode — rekao mu je Džoš. — Moramo da je čuvamo. To je zakon pustinje. Ako neko ima prednost, onda su to konji. Oni su važniji od nas. Žedan sam i ja, ali, vidiš, ni ja ne uzimam vodu. Konji treba da nas odvedu tamo gde ima još vode. Ako neko od nas ipak ne može da izdrži, ako mu zbog žeđi dođu poslednji trenuci, dobiće koji gutljaj.

— Ti si gori čovek od Kedlona! — uzviknu ljutito Ori Gejnor.

— Hoću samo da ostanemo živi dok ne stignemo do vode, ništa više. Sa ovom rezervom, ako je budemo pametno koristili, svi ćemo živi stići do izvora.

— Da li i na mene misliš da treba da ostanem živ? — upitao je Stiven Benoks ironičnim glasom.

— Da. Nemaš pojma koliko želim da prisustvujem svečanom činu tvoga hapšenja — odvрати Džoš. — Šeta što to Lobo neće doživeti. Ali, zato ću ja dvostruko uživati u tome!

— Dugo ćeš na to čekati, Džoš — reče bandit.

— Tišina! — zapovedi Kedlon. — Jašemo dalje!

Jahali su natrag, prema istoku. Što su više odmicali, Džoš je postojao sve nervozniji. Najpre je krio svoja strahovanja, ali su šerif i Benoks primetili da nešto sa njim nije u redu.

— Slušaj, Džoš — počeo Kedlon tiho. — Kakve su ovo peščane dine? Prošle noći nisu bile ovde.

Benoksov glas ovoga puta nije zvučao ironično kada je upitao:

— Jesi li zalutao, Džoš? — I on je, očigledno, bio zabrinut.

Džoš je tako nešto bio već doživeo nekoliko puta. To za njega nije bila nikakva novost.

Odgovorio je:

— Nisam zalutao. Pravac je dobar...

Posmatrao je pustinju i zaključio da je ovde besnela pustinjska oluja, čiji je centar bio daleko ispred njih, možda baš tamo gde su bili naišli na izvor vode.

Džoš zaustavi svog konja.

— Frede, ovde je sigurno bila oluja. Još ne znam sto odsto, ali ću uskoro znati, kad malo odmaknemo prema napred. Ako je bila oluja, onda je izvor zatrpan. Biće oslobođen i vidljiv tek za koji mesec, kad padnu obilne kiše, ili ako naiđe nova oluja i odnese naslage peska sa tog mesta.

— A ja ću umreti od žeđi! — viknu Ori. — Kad mi ne date vode, bar mi popustite ove veze!

— Tišina, Ori — opomenu ga Stiven Benoks. Potom pronicljivo pogleda u Džoša i upita ga: — Ako je tačno ono što kažeš, šta će se dogoditi sa nama?

*

Odjednom je bandit Benoks počeo da se smeje.

— Zamislite, u Lerinji su izradili vojnu mapu u koju su uneli ovu reku! — rekao je. — Ko bi rekao da je ovde ikada bilo vode? Zamislite, reka u pustinji. Da li je tako nešto uopšte moguće?

Niko mu ne reče ni reč. Onda se on okrenu prema šerifu, i nastavi:

— A ti, prokleti pravedniče, hoćeš da nas odvedeš u Jumu, je li?! E, pa to ti neće uspeti, kažem ti. Nikada! Pre ćemo svi ostati ovde u pustinji i tu dočekati kraj. Ali, pogledaj me, Kedlone. Pogledaj kako sam snažan i žilav! Sve mogu da izdržim.

Stajalo ga je mnogo snage, ali se šerif ipak orenuo i pogledao bandita.

— Samo ti viči — rekao mu je. — Na kraju uvek ja svodim račune, Benokse, kao u pokeru...

— Da, kao u pokeru. Ali, ti to, ovakav, nećeš doživeti, ja ti kažem.

Onda se okrenu prema Džošu.

— Džoš, pitaj ga samo šta će uraditi s tobom kada stignemo u Jumu. Pitaj ga! Ako još bude u stanju da izgovori dve reči, onda će onom šerifu, kojem će te predati, reći: uhapsite ga! Eto, to će reći. Pitaj ga, pa ćeš čuti.

Džoš se nasmeja.

— Hajde, da pitam... Frede, je li tako kao što Benoks tvrdi?

— Tako je — tiho odgovori Kedlon.

— Jahaćemo ponovo prema zapadu, i to isušenim rečnim koritom, sve dok ne stignemo do izvora Jeloustejna.

— Koliko nam za to treba vremena? — upita šerif umornim glasom.

— Ako stalno jašemo, potreban nam je ceo dan, i cela noć — odgovori Džoš.

Benoks pogleda u konje.

— Mislim da ovoga puta zaista idemo do pakla — reče. — I mi, i konji. Zar ne bismo mogli ipak da prestignemo do Vitalesa?

Džoš pokaza rukom na noge konja, koje su bile izranjavljane i uto-nule u pesak.

— Peščana oluja je sve okrenula naopačke. Ako vetar ponovo dune, nećemo se videti od prljavštine. Besmisleno je da išta drugo pokušavamo. Jedini spas nam je da idemo prema zapadu. Drugog izbora nemamo ako hoćemo da ostanemo živi.

— U redu, onda hajdemo — reče šerif.

Ori ljutito uzviknu:

— Daj mi vode, nemoj više da štediš! Ne mogu da izdržim više!

Džoš ga odmeri i odgovori mu:

— Dok možeš tako da vičeš, izdržaćes, i to još dobrih nekoliko sati. A sada, ljudi, natrag, prema zapadu! Jahaćemo rečnim koritom.

Krenuli su. Sunce je peklo nad pustinjom. Pri svakom koraku dizao se oblak prašine, koji bi vetar ponovo raspršio. Isušena reka bila je prepuna kaktusa, koji su se, zbog svoje bleđožute i smeđe boje iz daleka jedva razlikovali od rečnog korita.

Stiven Benoks se nasmeja.

— Eto, čuo si ga, Džoš. Sada i ja znam kako ćeš završiti. Samo, nemoj misliti da ću te moliti da mi pomogneš zato što smo u istom sosu. Nisi mi nimalo potreban. Kada svi budete ležali u pesku, ja ću još imati dovoljno snage da se iskobeljam. Ne znate vi koliko sam ja jak i izdržljiv. A pogledajte Orija. Iako nije ranjen kao Kedlon, on je pri kraju. A ti, Džoš, spolja si čitav, ali ćeš se iznutra pojesti. Najradije bi se otarasio Kedlona, ali ne smeš to da učiniš.

Da je pametan, već bi po tome mogao zaključiti da nisi mogao ubiti čoveka. Jer, da jesi, već bi ga se otarasio a da i ne trepneš. Nego, ti si pekmez od čoveka. Možda je i on već došao do istog zaključka, ali neće da prizna. Takvi kao što je on teško priznaju da su u zabludi.

Benoks kao da je govorio istinu, bar u pogledu svoje snage. Uprkos svojim poodmaklim godinama, bio je najžilaviji od svih i sve to je podnosio bez teškoća.

Odjednom, kada to niko nije očekivao, Kedlon upita Benoksa:

— Zašto si ti, Stivene, postao bandit?

Benoks se nije više smejao. Nije ni odgovorio, samo je slegnuo ramenima. Sada su ga Džoš i Kedlon prvi put videli ozbiljnog i zabrinutog.

Uveče, kada je zahladnelo, Džoš je poslednju kap vode dao šerifu. Ovaj je hteo da je podeli sa ostalima, ali mu je Džoš rekao:

— Mi smo se dogovorili da ti dobiješ vodu jer si najbolesniji i najslabiji od svih nas...

Ipak, posle izvesnog vremena Kedlona je napustila snaga. Nije više mogao da se drži uspravno u sedlu. Džoš ga je namestio i vezao ga, da ne bi pao s konja. Tako su jahali dalje...

Kada su svi mislili da više ne mogu da izdrže, Džoš je uzviknuo:

— Voda na vidiku!

Pojurili su dalje.

Uskoro je pred njima vegetacija postala bujnija, što je bio očigledan znak da je voda blizu. Osim kaktusa, žbunja i drveća, bilo je tu i trave.

Približavali su se mestu na kom je cele godine bilo vode. Džoš je poznavao to izvoriste.

Kada su najzad stigli do izvora, sjahali su, zamočili glave u vodu i tako pili. Ni konji nisu mogli da je se zasite.

Svaki gutljaj mlake tečnosti u sve njih je ulivao novu snagu.

Džoš uze jednu bocu, napuni je i odnese šerifu koji je bio u groznici.

Zatim ga odveza i spusti na zemlju, pa mu oprala lice i dobro ga polila vodom. Od toga šerif Kedlon dođe malo k sebi.

— Stigli smo do vode — reče mu Džo, prinoseći njegovim ustima bocu sa vodom. — Pij!

Džo je zaboravio na dvojicu bandita, sve je zaboravio, jer najzad su bili spaseni. Sada ga je interesovala samo voda, ništa više.

Kao što su Džo i šerif dobili novu snagu, dobili su je i banditi. Sa novom snagom došla im je i ideja da privedu kraju svoje zarobljeništvo.

*

Te iste večeri, u gradiću Dortenu, Teksas, na hiljadu milja severno od pustinje u kojoj je bio šerif tog mesta, pala je davno očekivana kiša.

Time je u tom kraju bio završen period suše. Ljudi su stajali pred svojim kućama, srećni što kisnu. Niko nije ni pokušao da se skloni sa kiše.

Prozori Daltonove gradske kuće bili su širom otvoreni, da bi u odaje ušlo što više svežeg vazduha. Dole, u velikom salonu, koji je nekada bio dnevna soba njenog brata, sedela je Pamela Dalton, u društvu sa doktorom Ernestom Vudsom i sa lepuškastom Doroti Dekster.

Pred njima su bile svetlucave kristalne čaše napunjene tamnocrvenim meksičkim vinom.

Doktor Vuds i Pamela gledali su u Doroti.

— Kažeš da će se ona vratiti? Zar već sada? — upitala je Pamela uzbuđenim glasom.

Doroti se uspravi.

— Da. Elejn se vraća. Tek sada je primila pismo od Polingera, koje je slučajno bilo zalutalo. U tom pismu joj stric Polinger piše da mu je Hemfri u više navrata pretio da će ga ubiti. Piše, takođe, da sam se ja umešala u odnose između Hemfrija i Elejn. Moj brat je rekao da me je

Hemfri učinio ženom, a Elejn tvrdi da sam ja njega zavela! Kaže da bi joj on bio veran da nije bilo mene!

— Doroti — uzviknu doktor Vuds — savladajte se, za ime sveta! Kako to govorite?!

— Posredi je greška, Hemfri je bio odrastao i zreo muškarac — umeša se Pamela. — Čini mi se da Elejn nije baš bila po njegovom ukusu. Jednostavno, nisu bili jedno za drugo. Morala je da ode na taj dug put po Evropi! Nije našla povoljnije vreme nego baš onda kada je najviše trebalo da ostane sa svojim novopečenim mužem. I, šta sada?!

— Hemfri je Elejninom ocu ostavio pismenu oporuku da ga posle smrti nasledi Doroti, iako nisu bili venčani. Znači, ti, Pamela, nisi naslednica imetka svog brata, ranč ne pripada tebi.

— Nije moguće, Doroti!

— Tako je kao što kažem! — odvrati Doroti uporno. — Taj naš dobar Hemfri sve nas je lepo udesio, pa čak i onog mladića sa pošte...

— Doroti! — opomenu je doktor Vuds.

Ali, Doroti je bila toliko ozlojeđena da nije mogla prećutati ono što joj je odavno ležalo na srcu.

— Pamela, onaj mladić je nevin! Hemfri je doktora i mene primorao na lažno svedočenje. Hemfri je iz kuće izašao mnogo pre nego što je odjeknuo pucanj u poštanskoj kompaniji, a da je on ubio Polingera, to znam i zato što sam o tome čula iz njegovih usta!

— Doroti! — opet uzviknu doktor.

— Šta ti govoriš?! Je li to istina?!

Doroti Dekster klimnu glavom.

— Jeste, on je ubio Polingera. Otprilike dve nedelje pre nego što je nastradao, istukao me je... Znao je da bude neuračunljiv.

Doktor se podiže i ode do prozora.

— Sve to bi trebalo da ispričamo šerifu Kedlonu. Kada bi se bar vratio! Niko ne zna gde je on sada. Razgovaraću sa sudijom... Pit mi je ju-

če pričao da je Kedlon daleko odavde, da goni neke bandite...

Pamela se podiže.

— Doroti, ja naš ranč neću dati Elejn... — Polovina ionako pripada meni, a drugu polovinu Hemfri nije imao pravo da ostavi devojci kojom je tek nameravao da se oženi. Oni, po zakonu, jedno drugom nisu ništa.

— A ono što je ostavio meni? — upita Doroti.

— Sa tobom je isti slučaj. Uostalom, ti imaš lep imetak i mnogo novca.

Doktor Vuds, koji je Doroti potajno voleo već mnogo godina, sada se okrenuo od prozora i rekao:

— Doroti, zaista bi trebalo da se odreknete tog nasledstva. Ono vam nije potrebno.

Doroti se nasmejala prostački. Pri tom se doktoru nije učinila privlačna kao inače.

— Zar da ostavim sve, da bi onaj poštanski mangup bio bogato oženjen? Ona je poludela za tim probisvetom, a što je najsmešnije, on nema pojma o tome!

— Doroti! — viknu Pamela uzbuđeno.

— Doroti, molim vas, kako to govorite... — opet je opomenu doktor Vuds.

Doroti sakri lice rukama i počeo da plače. Kroz suze reče:

— Šta će meni ostati?

Doktor se uspravi i pođe prema njoj. Kad je stigao do nje, stavio joj je ruku na rame i rekao:

— Ostajem vam ja, Doroti...

Ona ga pogleda.

— Hvala vam, doktore. Mnogo vam hvala...

— Kada kiša prestane, otići ćemo kod starog Pita i dati izjave. Otarasimo se tereta koji nas tako dugo pritiska.

— U pravu ste, doktore, to će biti najbolje...

Pamela se nečujno podiže i izađe.

Naslonila se na vrata i zagledala u daljinu. Kiša je još padala...

»Džoša Harolde, volim te... Kako da ti to saopštim?« govorila je u sebi. »Gde si sada, Džoša? Neka govore da si govedar, litalica. Ja te nikada neću zaboraviti. Volim te od dana kada sam te ugledala prvi put. Dodi u Dorten, Džoša, dodi...«

Preko u kafani, ljudi su se skupili i živo diskutovali. Onda je s druge strane ulice naišao jedan čovek i krenuo pravo prema Pameli. Zbog kiše, bio je spustio glavu, a kada je stigao od Pamele, ona vide da je to stari Pit.

— Oh... oprostite, nisam vas video... Hteo sam da upitam za doktora. Sigurno je kod vas.

— Tu je, udite.

— Jeste li već čuli nešto o brodu? — upita Pit.

— O kakvom brodu?

— O onome što je potonuo. Bio je tajfun, tamo, dole. Strašna oluja.

— Neće to biti ni prvi ni poslednji brod — nezainteresovano je rekla Pamela.

— Da, ali njime je trebalo da stigne Elejn, iz Evrope. Zaručnica vašeg brata. To sam hteo da kažem doktoru...

— Šta kažete?! Oh... Udite! Inače doktor i Doroti hoće nešto da vam saopšte. Nešto vrlo značajno!

— Možda nešto u vezi sa Džošom Haroldom? — upitao je stari Pit.

— Otkud znate?

— Tako nešto sam uvek pretpostavljao. Jedino Kedlon nije mogao poverovati da će se jedna Doroti Dekster spustiti toliko nisko i lažno svedočiti...

*

Stiven Benoks ugleda oružje na sedlu jednog konja. Iako je sve vreme bilo tamo, bandit kao da ga je tek sada prvi put primetio.

Jer, sada je ponovo imao snage. On, stari lisac, koji je počinio mnogo nedela a nijednom se nije našao iza rešetaka. Ni sada nije namera-

vao da dozvoli da ga strpaju u zatvor.

Uzeo je oružje, a zatim pogleda u Kedlona i Džoa. Bili su udaljeni od njega desetak koraka, i nisu obraćali pažnju na njega.

Ori je još bio dopola u vodi i nije primećivao šta se događa oko njega.

Tiho i oprezno, Benoks se s leđa približavao Kedlonu i Džoa. Bio je spreman da ih ubije, obojicu, samo sa bi se spasao zatvora.

Zapravo, želeo je da se bori sa njima, da im kaže da će ih ubiti. Tako je uvek radio. Nije on bio kukavica kao Ori ili Majk, koji su znali da ubijaju samo kukavički, s leđa, kao što je on sada to hteo da uradi.

Nanišanio je i viknuo:

— Džoš, podigni se!

Džoš je prekasno primetio šta se događa i nije više imao vremena da dohvati svoje oružje. Kedlon je pak bio previše slab da bi brzo mogao da reaguje.

Džoš je ustao.

Njegov mozak grozničavo je tražio za nekim rešenjem, za mogućnošću da doskoči zločincu. Bilo je besmisleno da išta preduzme. Bandit je verovatno hteo da ubije šerifa, pomisli on.

Šerif ipak uze revolver.

Džoš se bacio na zemlju i u padu dohvatio svoj kolt i puca, u istom trenutku kada je to i bandit uradio. Metak prozujao pored njegovog uva. Video je kako se Benoks zateturio. Dok je padao, bandit je opet hteo da puca. U tom trenutku je pored Džoa prozujao šerifov hitac.

Ovoga puta bandit nije bio pogođen, jer slabašni šerif nije nanišanio precizno.

Džoš je ponovo opalio, pa ponovo, sve dok nije ispraznio kolt.

Mada povređen, bandit je opet bio na nogama, ali je ipak ubrzo pao.

Džoš mu je pritrčao, okrenuo ga na leđa i pogledao ga. Bandit je bio ranjen na četiri mesta, ali je još bio živ. Pogledao je u Džoa i rekao:

— Glupane, zašto nisi bio na mojoj strani?

Onda je začutao.

Tek tada su Kedlon i Džoš primećivali da nema mladog bandita. Mora da je naivno pomislio da može pobeci, da će se živ izvući iz pustinje. Poveo je sa sobom i jednog konja.

Kedlonu je hitno bio potreban lekar. Ali, otkud lekar u pustinji? Bio je u groznici, a Džoa nije preostalo ništa drugo nego da ga dalje nosi na rukama.

Sada su imali dovoljno vode. Ali, Džoš je strahovao da Kedlon neće na vreme stići do lekara.

Da je šerif bio zdrav, verovatno bi se na ovom mestu, gde je bilo prijatnog hlada, mogli odmoriti. Ali, nisu imali vremena za to.

Dok su odmicali, Kedlon je upitao:

— Doš, imao si dosta prilika da se izvučeš. Zašto to nisi učinio?

— Zar si od mene očekivao tako nešto?

— Možda.

— Hoćeš li još uvek da me odvedeš u Dorten?

— Naravno, šta bih drugo...

— Da li si, Kedlone, razmišljao o tome kako ćeš to izvesti, u ovakvom stanju?

— U Jumi ću...

— Ne idemo u Jumu. Predaleko je, a i nemamo koga da odvedemo tamo. Sada idemo u najbliže naseljeno mesto, jer dalje ti ne bi izdržao.

— A koje je najbliže mesto?

— Jedan vojni logor, tamo sigurno ima lekara.

— Onda ću narediti nekom oficiru da te uhapsi, Džoš. Bolje razmisli na vreme i spasavaj se, Mene ostavi. To ti je jedina šansa.

— Ne mogu da napustim bespomoćnog čoveka, pa makar to bio i šerif kom je pošto-poto stalo do toga da me uhapsi. Nemam šta da razmišljam. A ti, ne govori takve besmislice. Čuvaj snagu za nešto

drugo... Da li bi, na primer, mogao da ostaneš uspravan u sedlu?

— Pokušaću...

Opet je Džoš vezao šerifa u sedlu, da ovaj ne bi pao. Jahali su satima i satima, a tek negde u rano jutro stigli su do vojnog logora.

— Uspelo nam je! Pogledaj! Eno logora! — uzviknuo je Džoš radosno, pokazujući na šatore i zastave što su bile podignute na uglovima palisada.

Kedlon je jedva podigao glavu. Tupo je gledao u tom pravcu.

— Ne daj se, izdrži još malo, Frede! — bodrio ga je Džoš.

Stražari izadoše pred njih.

— Lekara! Brzo! — rekao im je Džoš.

Ubrzo im je prišao i jedan oficir. Kedlon je zažmurio, pravio se da nije pri sebi, a Džoš je znao zašto on to čini: da ne bi tom oficiru morao reći da uhapsi Džosa.

To nije rekao ni kasnije, dok su bili u vojnom logoru i dok su ga lečili. Ali, ni Džoš nije iskoristio priliku da pobegne. Zašto, kada ni za šta nije kriv. Valjda će i Kedlon to shvatiti jednom.

Da bi se sasvim oporavio, Kedlon nije smeo da se kreće. Morao je da leži u jednoj od svojih baraka.

A Džoš je sve vreme bio sa njim. Cele tri sedmice. Mnogo su razgovarali, ali Kedlon nikada više nije spomenuo svoju nameru da ga vodi natrag u Dorten, na suđenje.

Glavnom zapovedniku ispričali su sve što im se dogodilo, ali nisu pominjali to da se Džošovo ime nalazi na poternici i da je optužen za ubistvo.

— Zašto to nisi rekao, Frede? — pitao je Džoš šerifa.

— Za toliko godina poštenog rada valjda i ja mogu jednom da zatajim — velikodušno je odgovorio Kedlon. Onda je upitao: — A da li bi ti bio voljan da sa mnom dobrovoljno odjašeš u Dorten, da tamo zajedno tragamo za istinom?

— A da li ti još uvek misliš da sam ubio?

— Hm... Iskreno rečeno, u to nikada nisam sasvim mogao da poverujem. Međutim, odnedavno sam siguran da ti nikada ne bi mogao da ubiješ čoveka. Nisi ti za to sposoban, čak ni kada si najviše ljut... Kada ćemo odjahati?

— Zašto pitaš?

Kedlon se nasmeja i iz džepa izvadi jedan omot.

— Šta je to? — upita Džoš.

— Kapetan je divan momak. U moje ime, prihvatio je da pošalje obaveštenje u Dorten. Neki kurir odneo je moju poruku u Vitales, odakle je ona prosledjena, telegrafski, u Dorten. Već sam primio odgovor.

Smejao se jedno vreme, a onda nastavio:

— Slušaj, dragi moj Džoš: ti si slobodan. Doktor Vuds i Doroti Dekster dali su izjave da je Hemfri Dalton ubio Polingera...

Za Džosa to nije bilo ništa novo, on je to znao od samog početka.

— Šta bih, onda, ja tražio u Dortenu? Eto, to je razlog više da ne idem. Stvari su raščišćene u pogledu moje nevinosti.

— Ali, ja sam te pitao da li bi išao sa mnom tamo, da zajedno tragamo za istinom?

— Pa znamo je, do đavola!

Šerif zavrte glavom.

— Da, ali ja još ne znam da li si ti pravi momak koji će uneti malo sreće u život Pamele Dalton i koji će učiniti da njen ranč postane ono što je nekada bio.

— Pamela Dalton? Kakva je to šala?

— Ona je već na putu, Džoše. Kreću se u susret tebi. Hoće da te vidi pre nego što stigneš u Dorten. Ne može devojkica da izdrži, a možda se plaši i toga da ti nećeš odjahati tamo. Ja već odavno znam da te ona voli, i nisam jedini. Mnogi to znaju. A jesi li ti znao?

— Zašto se šališ sa mnom? Zar bi jedna devojkica kakva je ona mogla da voli običnog pustinskog jahača,

jednog prašnjavog poštanskog kura?

— Ti, momče, očigledno ne znaš

šta je ljubav... Nego, kada putujemo?

Džoš duboko udahnu vazduh.

— Sutra ujutro — odgovori...

Rukovodeći se misliju da je knjizi mesto u rukama čitalaca, OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST« »DNEVNIKA« odlučila je da iz svog bogatog izdavačkog opusa ponudi deo svojih izdanja pod uslovima povoljnijim od uobičajenih.

Izbor naslova sačinili smo tako da tematski »pokriju« široko interesovanje čitalaštva. Ujedno, želja nam je da nas, ovako sačinjen izbor, predstavi svima koji nas nedovoljno poznaju — kao izdavača sa kojim će se družiti.

POPIS IZDANJA OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST« NIŠRO »DNEVNIK« — NOVI SAD

EDICIJA »KAIROS«

1. Dr Draško Redep: ČAROLIJA OBIČNOG (ogledi o pesništvu M. Antića) 600
2. Pavle Popović: GRADOVI I BITKE I — II 1.800
3. Jovan Delić: PLESNIK PATETIKE UMA 550
4. Mihal Babinka: ZAVICAJ MAGLE, IZBOR IZ POEZIJE 1.500
5. Mihal Harpanj: PESME MIHALA BABINKE 550
6. IZABRANA DELA BOŠKA PETROVIĆA I — VII 19.000
7. Julijan Tamaš: PESAK I DOBA, IZBOR IZ POEZIJE 6.000
8. Jože Pogačnik: PESNIŠTVO JULIJANA TAMAŠA
9. Damjan Antonijević: OPISOM IZNUTRA 300
10. Jevrem Brković: PRIČE O KASTRIKOVAČKOM NARODU 300
11. Branimir Donat: KAFKA U »PROCESU« I DRUGI ESEJI 500
12. Slavko Gordić: U VIDIKU STIHA 300
13. Božidar Kalezić: TELEVIZIJA, TVRĐAVA KOJA LETI 500
14. Taras Kermauner: PUT PREKO VODE 700
15. Julijan Tamaš: IZMEĐU KNJIŽEVNE TEORIJE I INTERPRETACIJE 300
16. Bogdan Popović: SAVREMENI PESNICI 300
17. Rade Tomić: VULKAN MOJ BRAT 200
18. Radu Flora: NEBESKI UGAO 6.000

EDICIJA »DETINJSTVO«

1. Kiro Donev: ZBRKANA BAJKA 2.700
2. Dane Zajc: VRATA 2.300
3. Slavica Jovanović: BUBNJARI OKO MENE 900
4. Zoroslav Spevak: PRIČE OD PESKA 1.100
5. Dušan Radović: NA SLOVO, NA SLOVO 900
6. Dušan Đurišić: SAN U PIDŽAMI 1.300
7. Istvan Domanko: VIA ITALIA 1.300
8. Ljiljana Filipović: NEVIDLJIVI PAS 1.000
9. Božidar Mandić: OBIČNO PRE PODNE 600
10. Dragan Lukić: POJAVLJIVANJE VELIKIH DEVOJČICA 1.000
11. Dura Damjanović: MALINJAK 2.700
12. Vladimir Andrić: VEČERNJI SLON 2.300
13. Raša Popov: ŽABAC 2.500
14. Dušan Belča: PRINC 3.600
15. Božidar Timotijević: NEŽNE PESME 700
16. Dobrica Erić: DOBRO VEČE, DOBRA ZELENA DOLINO 700
17. Jože Pogačnik: SLOVENAČKA DEČJA KNJIŽEVNOST 1.000
18. Tone Pavčenič: ČAVRLIJA 700
19. Ferenc Feher: TRAGOM PREDAKA 600

20. Sunčana Škrinjarić: PISAC I PRINCEZA 700
21. Rade Dadić: BEJKO MA I DRUŽINA KLA 700
22. Vladimir Milarić: MAMA 400
23. Voja Marjanović: GLAS AUTONOMNOG SVETA 400
24. ZLATNA KNJIGA DETINJSTVA — KOMPLET 30.000

- a) Vuk Stefanović Karadžić: I NA NEBU I NA ZEM-LJI
- b) Jovan Jovanović Zmaj: PESME ZA DECU
- c) Ivana Brlić Mažuranić: IZABRANA BAJKA
- d) Desanka Maksimović: ČAROLIJA
- e) Dušan Radović: STRAŠAN LAV

EDICIJA »NEVEN«

1. Dragan Lukić: MOJ TROLEJBUS 1.500
2. Miroslav Antić: NASMEJANI SVET 500
3. Pero Zubac: TITO JE NAŠ DRUG 450
4. Mišo Marić: ŽIV JE TITO 450
5. Sergej Jesenjin: NIŠTA, O KAMEN SAMO SE SPO-TAKOH 700
6. Miroslav Antić: TAKO ZAMIŠLJAM NEBO 700

SLIKOVNICE

1. Stevan Raičković—Aleksandar Petrović: BAJKA O HRASTU 500
2. MAPET ŠOU: GONZO I DŽINOVSKA KOKA 1.800
3. MAPET ŠOU: GICA U SVEMIRU 1.800
4. MAPET ŠOU: DVE NOVE ZVEZDE 1.800
6. SKASKA — BALADA O VIOLINI I CIGANINU 2.000
7. ZLATNE RUKE I—VI KOMPLET DRUGO KOLO 6.000

- a) DECA: TKAJU
- b) FIGURE OD STANIOLA
- c) IGRACKE OD PLUTE
- d) OSLIKAVANJE STAKLARJE
- e) SLIKE OD VUNE I KONCA
- f) OBLICI OD GLINE

POJMOVNICE — SLIKOVNICE ZA PREDŠKOLSKU DECU

- Sadržaj:
- a) UČIM DA BROJIM
 - b) IGRAMO SE OBLICIMA
 - c) UPOZNAJEMO ŽIVOTINJSKI SVET
 - d) ŽIVOT U GRADU — ŽIVOT NA SELU

e) NA MORSKOJ OBALI — ŽIVOT POD MOREM
f) PROLEĆE I LETO — JESEN I ZIMA komplet 1.200

POJMOVNICE imamo na: rumunskom, rusinskom,
mađarskom i srpskohrvatskom (ćirilica i latinica)

EDICIJA »STAZE«

1. Stanojka Koprivica — Kovačević: LISICA U RUKA- MA	500
2. Dordije Popović: BEZ DNEVNE SVETLOSTI	500
3. Milorad Gončin: VCVJODANI	500
4. Milenko Nikolić: PARTIZANSKA ŠKOLA	500
5. Sretenije Zorkić: PIONIRSKA TROJKA	2.000
6. Sretenije Zorkić: PREPAD	500
7. Derviš Imamović: CRVENO PROLEĆE	700
8. Dordije Popović: ORAO ČETIRI, JAVI SE	700
9. Magda Simin: SAN MLADOSTI	680
10. Boško Ljubinković: BREZE	890
11. Milorad Gončin: OBRAČUN U TVRĐAVI	1.020
12. Dordije Popović: SMRZNUTI MESEC NAD SLEDE- NOM PLANINOM	1.190
13. Nena Radulović: MUŠKARAČA	700
14. Branko Čulibrk: VRTEŠKA	2.200
15. Valerija Burkuš: SEČAM TE SE, BANJICO	1.160
16. Petar Rodić: S ONE STRANE RAZUMA	4.000
17. Dr Slobodan Janković: MRLJA NA SUNCU	3.500
18. Sreten Nikolić: MOJA JUTRA GALEBOVI BUDE	4.200

BIBLIOTEKA »SUPERNOVA« — DŽEPNA KNJIGA

1. Džeims Bliš: SPOK MORA DA UMRE	
2. Artur Klark: KA SPUŠTANJU NOĆI	
3. Kliford Simak: NEVOLJE SA TIHOOM	
4. Frederik Pol—Džek Vilijemson: PODMORSKO TRAGANJE	
5. Feodor Sterdžen: BULDOŽER UBICA	
6. Semjuel Dilejni: ZVEZDANI PONOR	

IZVAN EDICIJA — POSEBNA IZDANJA

1. Dr Ljubo Mihić: KOZARA	25.000
2. Ljuba Vukmanović: DEPEŠA O SLOBODI (HRONIKA O 37 TITOVIH DANA)	2.000
3. Velibor Gligorić: PORTRITI GLUME	120
4. Ivan Ivanić: ZLOČINI	400
5. Jovan Vilovac: VETROVI NIKAD NE KASNE	500
6. Kosta Savić: POSLE OBLAKA SUNCE	560
7. Čedo Mihajlović: OD KRIVE ŽICE DO VARALICE	700
8. IZABRANA DELA Rodoljuba Čolakovića I—X	24.000
9. BALKANSKA KUHNJA: Rumunija, Bugarska, Grčka, Albanija, Jugoslavija	29.000
10. Milan Miletić Miodrag Milanović: LARAMI	7.500
11. Vladimir Biljina: RUSINI U VOJVODINI	3.000
12. Dr Emi Kamenov: IGRAMO SE, OTKRIVAMO, STVARAMO	2.200
13. Grupa autora: NOVI SAD — NOVOSADANIMA	6.000
14. Dr Tadija Eraković: LIČNOST DETETA I MOTOPSIHOLOGIJA	3.000
15. Dr Ilija Medić: RAZVIJANJE SAOBRAĆAJNE KULTURE	2.000
16. Nevena Simin: ZAGONETNI ZNAK	1.500

EDICIJA »DRUŠTVO I VREME«

1. Ivo Perišin: GOROPADNA INFLACIJA	600
2. Branko Čobanović: DUGOVI JUGOSLAVIJE	600
3. Janez Stanovnik: SVET U DUGOVIMA I MMF	600
4. Dušan Bogdanov—Senko: RADNIČKA KLASA, SINDIKAT I STABILIZACIJA	600
5. Gavra Altman: VARLJIVI SPOKOJ EVROPE	600
6. Milutin Milenković: LIBANSKA DRAMA	600
7. Aleksandar Fira: MOĆ I NEMOĆ FEDERACIJE	1.100
8. Vasil Grivčev: KURS JUGOSLOVENSKOG DINARA	1.250
9. Franjo Kožul: RELIGIJA I NACIJA	2.800
10. Ivan Cvitković: SLOBODA RELIGIJE U SOC. SAM. DRUŠTVU	2.400

EDICIJA »TEORIJA«

1. Noam Čomski: SINTAKSIČKE STRUKTURE	3.000
2. Vladimir Prop: PROBLEMI KOMIKE I SMEHA	3.000
3. Ernst Kasirer: FILOZOFIJA SIMBOLIČKIH OBLIKA I—III	10.000
4. Milorad Radovanović: SOCIOLINGVISTIKA	3.000
5. Žan Delimo: GREH I STRAH I—II	9.000
6. Žan Delimo: ISTORIJA I TRAGIČNO	6.000
7. Žan Delimo: STRAH NA ZAPADU I—II	13.000

»STRUČNA KNJIGA«

1. Josip Lešić: ISTORIJA JUGOSLOVENSKE MODERNE REŽIJE (1861—1941)	7.000
2. Dr Vuksan Lakićević: ODGOVORNOST U SAMOUPRAVLJANJU	2.700
3. Dr Ivo Merinč: POLITIKA URBANIZACIJE	5.500
4. Dr Gordana Vukadinović: O SAMOUPRAVNOM PRAVU	3.200
5. Dr Dorde Petrović: RAZVOJNE PROTIVUREČNOSTI AGRO—INDUSTRIJSKOG KOMPLEKSA U SAP VOJVODINI	2.500
6. Dr Vuksan Lakićević: DRUŠTVENA SVOJINA U TEORIJI I PRAKSI	1.500
7. Dr Milo Bošković: ŠESTA KOLONA	3.000
8. Mr Živorad Stevanović: ZAJEDNIČKI PRIHOD, ZAJEDNIČKI ŽIRO—RAČUN U RO	1.200
9. Mr Mihajlo Božović: PRAVNA ZAŠTITA SAMOUPRAVLJANJA	500
10. Dr Radovan K. Drašković: KOMENTAR ZAKONA O DRŽAVNOJ UPRAVI U SAP VOJVODINI	800
11. Mr Dušan Marić: AVNOJ I PRIVREMENA NARODNA SKUPŠTINA	500
12. Mr Filip Martinović: UZROCI DEVALVACIJE JUGOSLOV. DINARA	1.100
13. Dr Milan Mali: SAMOUPRAVLJANJE I FEDERALIZAM	1.080
14. Mr Mihajlo Božović: SAVREMENA ZAŠTITA NA RADU	1.000
15. Dr Dragan Mrksić: PRAVNI POLOŽAJ OSIGUR. DRUŠTVA	2.500
16. Čedomir Prostran: KOMENTAR ZAKONA O PRIVREDNIM PRESTUPIMA	1.500

EDICIJA »SAZNANJA«

1. Dr Andraš David: MOSTOVI UZAJAMNOSTI	300
2. Pjotr Leonidovič Kapica: EKSPERIMENT — TEORIJA — PRAKSA	600

3. Dr Aleksandar Markićević: POŠTENJE I SAVESNOST U GRADANSKOJ PARNICI 300
4. Predrag Matvejević: KNJIZEVNOST I NJEZINA DRUŠTVENA FUNKCIJA 300
5. Mr Stevan Mezei: VREDNOST I CENA U SOCIJALIZMU 300
6. Dr Vuko Pavićević: O HUMANIZMU 400
7. Pavle Savić: OD ATOMA DO NEBESKIH TELA 500
8. Dr Pal Šarkanj: NA PRAGU XXI VEKA 300
9. Dr Tvrtko Svob: ŽIVOT, ČOVJEK I DRUŠTVO 300

7. Dr Jože Potrč: O SOCIJALISTIČKOJ ETICI I MORALU 700
8. Dr Pavle Ilić: LIRSKA POEZIJA U SAVREMENOJ NASTAVI 700
9. Grupa autora: OSNOVI FILMSKE KULTURE 600
10. Vasilije Točanac: LEPOTA REČI — UMETNOST PISANJA 300
11. Grupa autora: UVOD U ALGEBRU 700

IZDANJA „ELIKSIR“

1. Dr Damjan Savić: DROGE I MLADI 2.000
2. Dr Ivan Popov i dr Kosta Savić: DEČJA CEREBRALNA PARALIZA 700
3. Dr Dušan Pajić: UROĐENO KRIVO STOPALO 1.150

NAUKA I UNIVERZITET

1. Slavko Borojević: PRINCIPI I METODI OPLEMENJIVANJA BILJA 1.500
2. Dr Vojin Radomirović: REPRODUKCIJA SELJAČKOG GAZDINSTVA 500
3. Ferenc Šoti: UVOD U KIBERNETIKU 500
4. Dr Slavko Krkljuš: UČENJE U NASTAVI OTKRIVANJEM 700
5. Dr Radisav Ničković: RACIONALIZACIJA NASTAVE I UČENJA 700
6. Dr Milenko Popović: MATEMATIČKO I KIBERNETSKO MODELOVANJE PEDAGOŠKIH PROCESA 700

NT BIBLIOTEKA

1. Živojin Čulum: ČOVEK SE VRAĆA SUNCU 400
2. Miroslav Lambić: VREDI DA SE ŠTEDI 400
3. Veljko Milković — A. Nikolić: SOLARNE ZEMUNICE 500
4. Miroslav Lambić: SUNCE GREJE VODU 700
5. Aleksandar Popov: NEBESKI IZAZOV 400
6. Jaroslav Francisti: KALENDAR I MERENJE VREMENA 700

NIŠRO „DNEVNIK“ — NOVI SAD
 OOUR „IZDAVAČKA DELATNOST“
 NOVI SAD, Vojvodanskih brigada 7/VI

NARUDŽBENICA _____ / _____

Ovim neopozivo naručujem (upisati brojeve knjiga i kojoj ediciji pripada)

ZA GOTOVINU — vrednost naručenih knjiga uplaćujem na žiro-račun broj 65700-603-6350 koje ćete mi poslati po primitku uplate sa popustom od 20 % i

NA OTPLATU — vrednost naručenih knjiga otplatiti u 3 (tri) jednake rate BESKAMATNO, s tim što ću prvu ratu platiti poštaru kod prijema, odnosno naručene knjige ću otplatiti u _____ rata sa godišnjom kamatom od 65 % s tim što ću prvu ratu platiti poštaru kod prijema. **KNJIGE SE MOGU OTPLATITI NAJVIŠE U 6 JEDNAKIH MESEČNIH RATA, A NAJMANJA RATA JE 5.000.— DINARA.** KUPCI na otplatu overavaju narudžbenicu u organizaciji gde rade, a penzioneri prilažu poslednji ček od penzije. U slučaju spora nadležan je Opštinski sud u Novom Sadu.

(Prezime, ime oca i ime)

(Adresa)

(Datum i mesto rođenja)

(Zanimanje)

(Broj l. k. i mesto izdavanja)

(Radna organizacija i mesto

gde je kupac zaposlen)

M. P.

(Datum)

(Overa o zaposlenju
i potpis ovlašćenog
lica)

(Potpis kupca)

 **eliksir**

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

VAŠE ZDRAVLJE JE U VAŠIM RUKAMA

**Najpoznatiji domaći i strani stručnjaci
pišu ekskluzivno za čitaoce „Eliksira“
o najaktuelnijim zdravstvenim problemima
savremenog čoveka**

VAŠ SAVETNIK

VAŠ SAGOVORNIK

VAŠ PRIJATELJ

NA SVAKOM KIOSKU – USVAKOM DOMU

 **eliksir**

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU



B

**ROTO
BIBLIOTEKA
X-100**

**NA PUTU
ODMORU
U PLANINI
NA MORU**

RAZONODIČE VAS

ROMANI

X-100

★ **WESTERN**

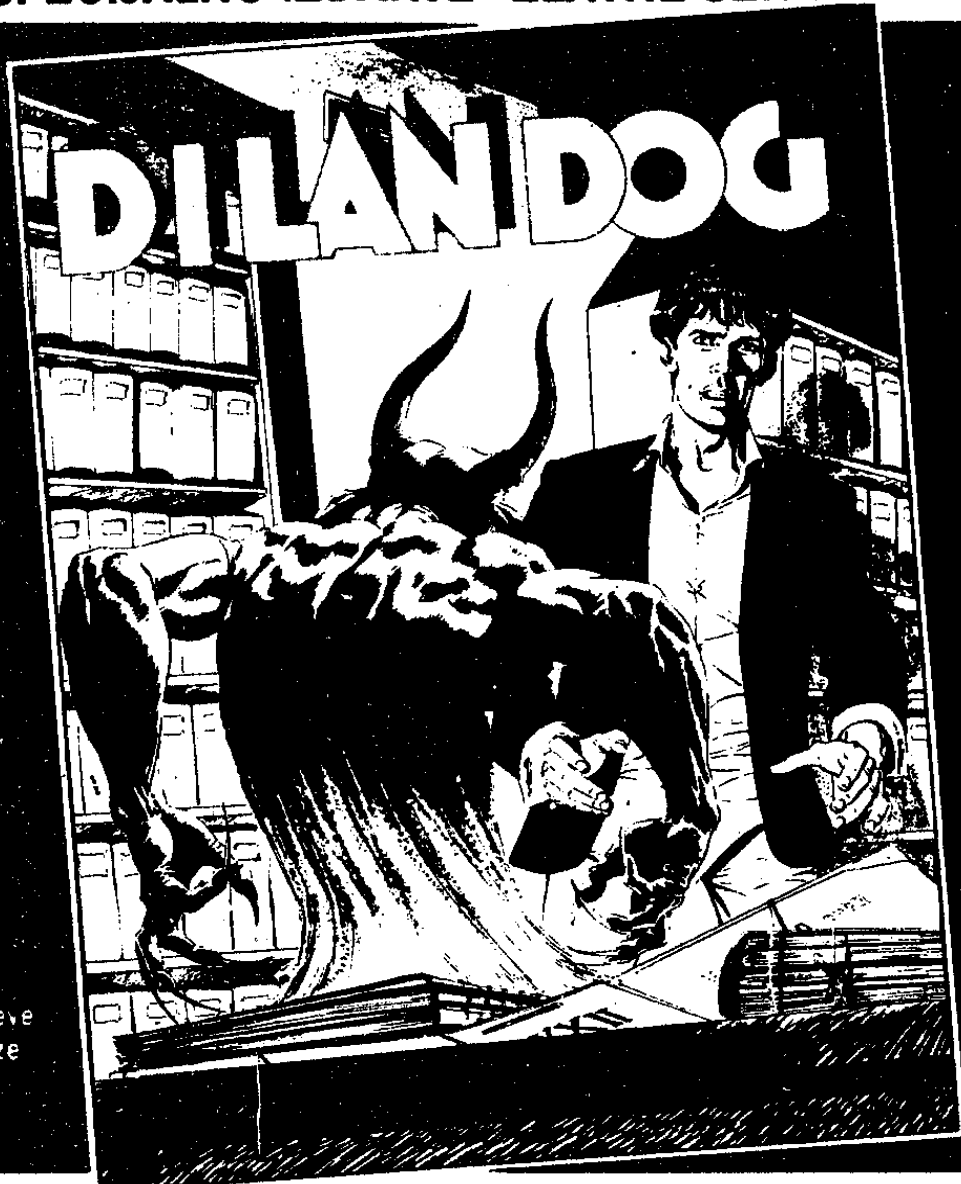
★ **KRIMI PRIČE**

★ **SVAKE NEDELJE NOVA SVESKA**

NAJNOVIJI FANTASTIČNI STRIP

NA SVIM KIOSCIMA

SPECIJALNO IZDANJE »ZLATNE SERIJE«



DILAN DOG
detektiv koji
se ne plaši
strave i užasa

DILAN DOG
u događajima
na granici
sna i jave

DILAN DOG
rešava slučajeve
koji prevazilaze
i najbujniju
maštu

DILAN DOG se hvata ukoštac sa silama mistike i zla

DILAN DOG NA SVIM KIOSCIMA

NA SVIM KIOSCIMA

SEKSTIRIP



NOVO!

NOVO!

NOVO!

**SAMO
ZA
ODRASLE**

IZ PERA
NAJPOZNATIJIH
MAJSTORA
STRIPA

PRVI PUT ZA NAŠE ČITAOCE

U SLEDEĆEM BROJU

D. Finegan

NOĆ ZA VEŠANJE

Bankar Ričard Kolins se zaključao u svoju kancelariju. Samo tridesetak koraka od njegove zgrade, pravo preko puta, između konjušnice i jedne zatvorene trgovine, bila su postavljena vešala. Delovala su zastrašujuće čak i bez omče. . .



JUGOBANKA

**DODITE
DA SE DOGOVORI**